

Hyvinvointi- ja EPT-
suunnitelmat
2021 - 2025

KUHMO

Kuule kuinka puut puhuvat

Raportti
2023
&
Suunnitelma
2024

Kaupunginvaltuusto

[Päivämäärä]

Sisällysluettelo

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi.....	7
1.1 TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA.....	7
Talous	7
1.2 LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET.....	22
1.3 NUORET JA NUORET AIKUISET.....	30
NUORET JA NUORET AIKUISET – Yhteenveto.....	32
1.4 TYÖIKÄISET.....	33
1.5 IKÄIHMISET.....	35
1.6 KAIKKI IKÄRYHMÄT.....	37
2 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö.....	40
3 Strategian painopisteet ja linjaukset.....	41
4 Hyvinvoinnin toimenpideraportti 2023 ja -suunnitelma 2024.....	43
4.1 THL:n ehdotus vähimmäistietosisällöstä:.....	45
4.2 TEAviisarin TOP 10 kehityskohdetta Kuhmon kaupunki 18.10.2023.....	45
4.3 Täyttä elämää Kuhmossa - hyvinvoivat kuhmolaiset.....	46
4.3.1 Metsä ja kulttuuri on vahva osa kuhmolaisien hyvinvointia.....	46
4.3.2 Yhteisölliset tapahtumat hyvinvoinnin ja osallisuuden luojana.....	49
4.3.3 Vanhemmuuden tukeminen.....	53
4.3.4 Syrjäytymisen ehkäiseminen –.....	58
Jokaisella on vähintään yksi ystävä.....	58
4.3.5 Palvelujen saavutettavuus.....	69
4.3.6.....	74
Ravitsemus hyvinvoinnin tukena.....	74
4.4 Kuhmo – turvallinen kaupunki asua ja elää.....	75
4.4.1 Digiosaaminen luo turvallisuutta.....	75
4.4.2 Tekniikka lisää luotettavuutta.....	76
4.4.3 Kohtelemme toisia hyvin ja osaamme kanssakäymisen taidon.....	77
Noudatamme lakia ja hyviä tapoja.....	77
4.4.4 Liikenneturvallisuuden kehittyminen.....	81
4.4.5 Esteettömät palvelut.....	83
4.4.6 Varautuminen.....	84
4.4.7.....	85
Ympäristöterveys.....	85
4.5 Kuhmolaiset - aktiiviset kansalaiset.....	87
4.5.1 Aktiivinen kansalainen –.....	87
Jokaisella on vähintään yksi harrastus.....	87

4.5.2	Osallistuminen kannattaa aina	91
4.5.3	Kotiseutu- ja paikallistietouden kasvu sekä omien juurien arvostaminen.....	93
4.5.4	Pitkäaikaistyöttömyys vähenee	94
4.5.5	Osallistamisen osaamisen lisääminen kuntaorganisaatiossa.....	95
4.6	Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2021–2025.....	97
4.6.1	Yleinen ehkäisevä päihdetyö esim. ammattilaisten osaamisen lisääminen, koulutukset	97
4.6.2	Neuvolatoiminta ja varhaiskasvatus	97
4.6.3	Kouluikäiset.....	98
4.6.4	Nuoret.....	100
4.6.5	Työikäiset.....	101
4.6.6	Työelämän ulkopuolella olevat.....	102
4.6.7	Pakkatoiminta.....	104
4.6.8	Yhteisöjen toiminta.....	105
4.6.9	EPT-viikko vko 45.....	105
4.6.10	Haittojen ehkäisy lähiyhteisöissä esim. perheet, asuinalueet, kylät	106
5	LIITTEET:	107
6	Suunnitelman laatijat	110
7	Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä	110

TIIVISTELMÄ

Laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa § 103 20.12.2021. Osana [Laajaa Hyvinvointikertomusta ja hyvinvointisuunnitelmaa](#) on myös Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma.

Hyvinvointisuunnitelma työstettiin rinnakkain kaupungin strategiasuunnittelun kanssa. Molemmissa otettiin huomioon päättäjien ja kuntalaisten näkökulmia. Hyvinvointijohtoryhmän jäsenet työstivät yhdessä suunnitelman valtuustokäsittelyyn, kuullen myös Elinvoima-, Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnan sekä Tulevaisuusjaoston näkemykset hyvinvoinnin painopisteistä tulevaisuudessa.

Suunnitelman tavoitteiden lähtökohtana on kuntalaisen hyvinvointi.

Hyvinvointisuunnitelman vuosiraportissa arvioidaan laajan hyvinvointisuunnitelman linjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä asetetaan tarvittaessa uusia tavoitteita ja toimenpiteitä. Vuoden 2024 suunnitelmaa on työstetty rinnakkain talousarviovalmistelun kanssa monialaisena yhteistyönä. Vuosittainen raportointi valtuustolle kuntalaisten hyvinvoinnista sekä terveyden ja hyvinvoinnin tilasta on kunnille laissa määrätty (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6§).

Kunnan vähimmäistiedon indikaattoreilla mitattuna sekä hyvinvoinnin tulokset että hyvinvointiprosessit ovat kehittyneet Kuhmossa suotuisasti viimeisen kolmen vuoden aikana. Vuonna 2019 alkanut hyvinvointiin panostaminen ja resurssointi ovat osoittaneet, että hyvinvointityön tavoitteita on mahdollisuus saavuttaa suunnitelmallisella ja päämäärätietoisella työskentelytavalla. Hyvinvointitiedon ja monialaisen kokemustiedon yhteensovittaminen luo mahdollisuuksia etsiä ja toteuttaa Kuhmon näköisiä ja kuhmolaisille tarpeellisia toimintalinjauksia.

Kuhmon kaupunki hyväksyttiin THL:n koordinoiman Terve Kunta -verkoston jäseneksi 30.3.2023. Verkosto toimii kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tukena.

Laajaan hyvinvointisuunnitelmaan on valittu kolme painopistettä

Laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteet

Vuoden 2023 toimenpiteet ovat konkreettisia ja ne on kuvattu erillisessä taulukossa, samoin kuin vuodelle 2024 asetetut tavoitteet. Lisäksi erillisenä suunnitelmana on esitetty Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmataulukko.

Yleisesti voidaan todeta, että kuluneena vuonna on toteutettu monipuolisesti ja laajasti vuosikohtaisia tavoitteita. Osa tavoitteista on käynnistynyt ja niitä tullaan jatkamaan vuonna 2024. Vain aniharva tavoitteista on jäänyt toteutumatta.

Hyvinvointityötä tehdään verkostoissa päivittäin. Monialainen ja -toimijainen yhteistyö pyrkii tuottamaan edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisille sekä tukea yksilöiden omia hyvinvointitekoja.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

Kuhmolaisten hyvinvoinnissa on havaittavissa edelleen kahtiajakoisuutta, polarisoitumista. Osa kuhmolaisista voi erittäin hyvin ja pyrkii huolehtimaan hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tasostansa. Osalla kuntalaisista on havaittavissa haasteita terveytensä, hyvinvointinsa ja sosiaalisten suhteidensa osalta.

Koronan tuomat muutokset kuntalaisten arkeen ja hyvinvointikäyttäytymiseen ovat pikkuhiljaa palaamassa koronaa edeltävälle tasolle. Harrastajamäärät ovat kasvussa, sekä osallistuminen erilaisiin toimintoihin ja aktiviteetteihin ovat nousussa. Edelleen etenkin nuorten mielen hyvinvoinnin osalta on havaittavissa haasteita. On vaikea arvioida minkä verran koronan poikkeusolot ovat jättäneet jälkeensä nuorten hyvinvointikokemukseen. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden tukemiselle on selvästi monitoimijaista tarvetta.

Työikäisten toimintakyvyssä on noussut esille haasteita, joihin pyritään vastaamaan erilaisilla palveluvaihtoehtoilla. Väestön ikääntyminen, toimintakyvyn heikkeneminen ja niihin liittyvät haasteet vaikuttavat niin yksilön kuin yhteiskunnankin hyvinvoinnin tilaan.

Merkittävimmät käynnistyneet uudet palvelutoiminnat ovat

- Lasten ja nuorten Ankkuritoiminta
- Koulutsempari alakoululle
- Harrastesetelikokeilu lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemiseksi 29-vuotiaisiin saakka
- Kestävän kehityksen budjetointi 7-29-vuotiaat osallistaen
- Kulttuuriolohuone nuorille aikuisille
- Kaveripalvelutoimintaa sekä siihen kouluttautumista useiden toimijoiden tuottamana
- Ikääntyneiden ennakoivan ajon kurssit ja ajosyynti
- Kaikille avoin matalan kynnyksen Liikuntaneuvonta
- Green Care -toiminta palkkatuetussa ja kuntouttavassa työtoiminnassa
- Asumisneuvontapalvelujen kehittäminen

Osallisuuden edistäminen on ollut hyvinvointityön fokuksessa koko valtuustokauden ajan. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman työstäminen on käynnistynyt nykytilan kuvauksilla ja muutostarpeiden arvioimisella.

Turvallisuuden kokemus on yleisesti Kuhmossa vahva, mutta varautuminen erilaisiin häiriötilanteisiin on ollut ajankohtaista energiariisin ja maailman poliittisen tilanteen vuoksi. Turvallisuuden ja ennaltaestävän toiminnan keinoja on lisätty turvallisuuden kokemuksen parantamiseksi.

Luontoliikunta ja kotieläinten merkitys liikunta-aktiivisuuteen sekä mielen hyvinvointiin ovat osa kuhmolaisuutta, ja näin ollen vahvoja terveyden ja hyvinvoinnin tukipilareita. Luonto- ja vesiliikuntaolosuhteita on kehitetty edelleen aktiivisesti kuluvan vuoden aikana. Liikuntasuunnitelman työstäminen on käynnistynyt liikuntapaikkojen nykykuvauksella ja

osallistamalla kuntalaiset, urheiluseurat ja liikunnan ammattilaiset vastaamaan liikuntapaikkakyselyyn. Työ jatkuu tulevana vuonna ja liikuntasuunnitelma tulee osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Yhteenvetona indikaattoritiedoista voi todeta, että hyvinvointirakenteet ovat Kuhmossa hyvällä tasolla.

Varhaiskasvatukseen osallistutaan hyvin Kuhmossa.

Huolestuttavaa on, että kuhmolaisten lasten ja nuorten

- kokemus omasta terveydentilastaan on heikentynyt
- ylipainon kanssa on haasteita
- perusliikkumisen taidoissa on puutteita
- riippuvuuskäyttäytymisestä päihteiden, tupakkatuotteiden ja rahapelaamisen osalta on tapahtunut negatiivinen muutos
- osallisuuden ja turvallisuuden kokemukset ovat heikentyneet

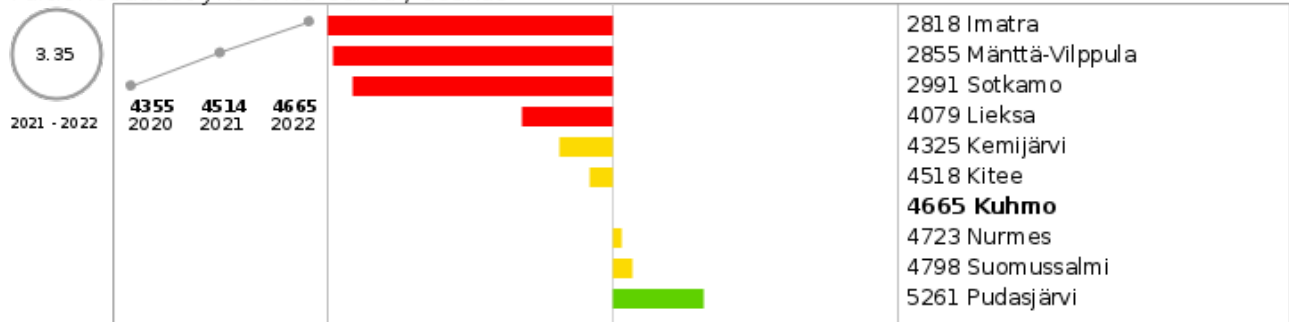
Syrjäytymisriski on olemassa kuhmolaisten nuorten aikuisten ja työikäisten osalta, koska mm. koulutuksen ulkopuolelle ja työeläkkeelle jäävien osuudet ovat kasvaneet. Lisäksi työikäisten mielen hyvinvointihaasteita on havaittavissa sairausrahaperusteita arvioitaessa.

Ikääntyneiden indikaattoritiedoista ei nouse Kuhmon osalta poikkeamia esille.

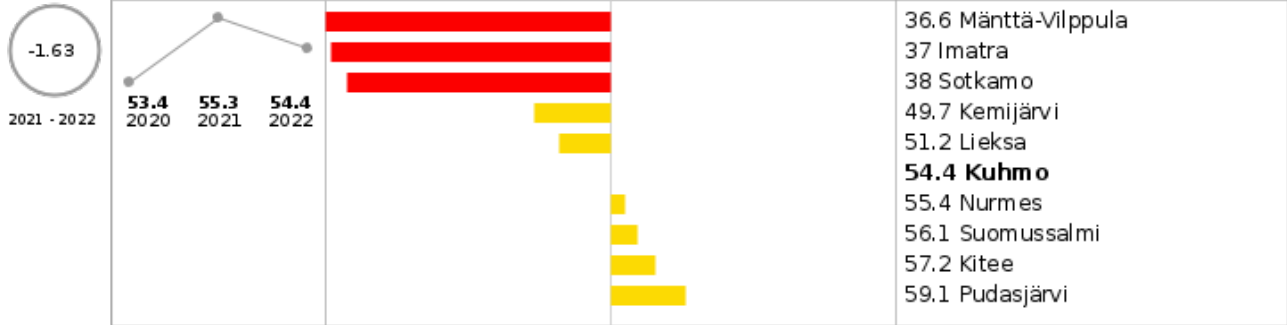
1.1 TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Talous Tulot

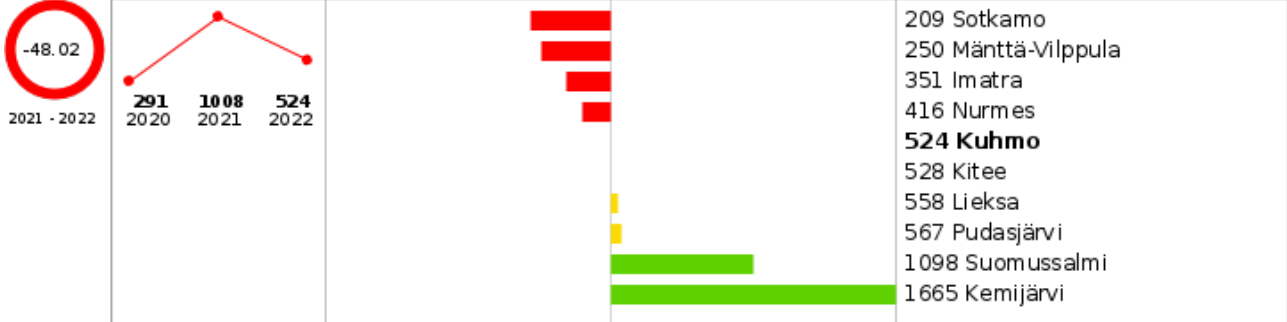
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

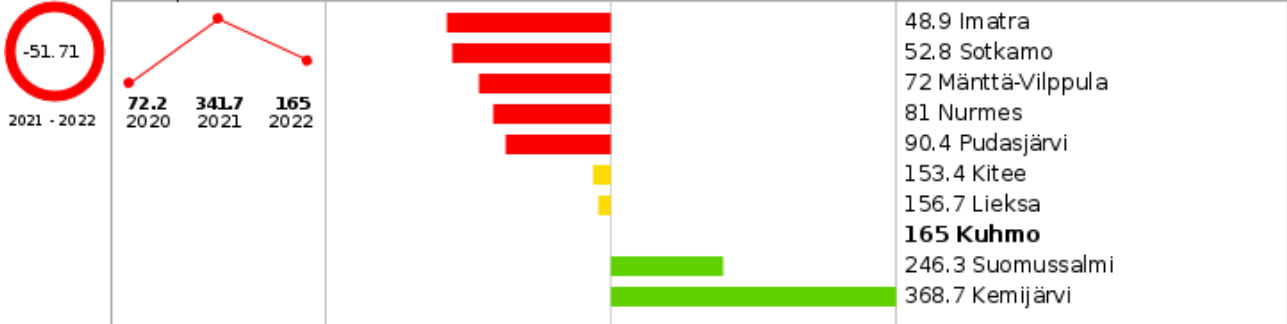
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

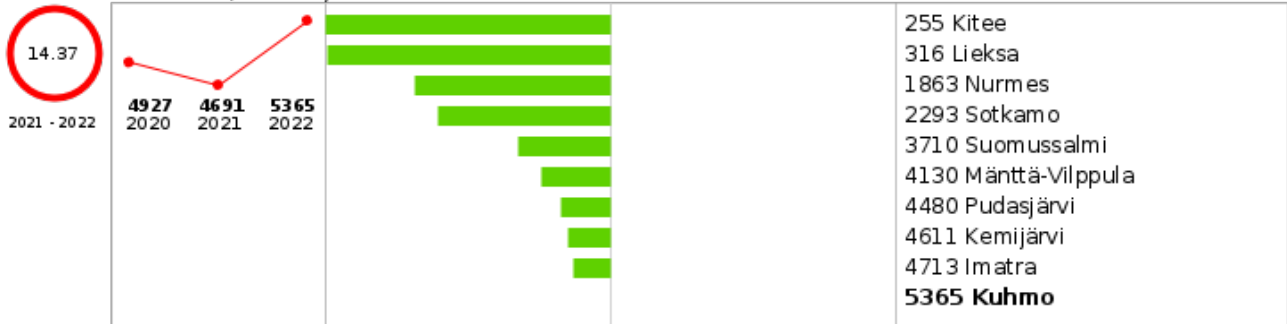
Vuosikate, euroa / asukas

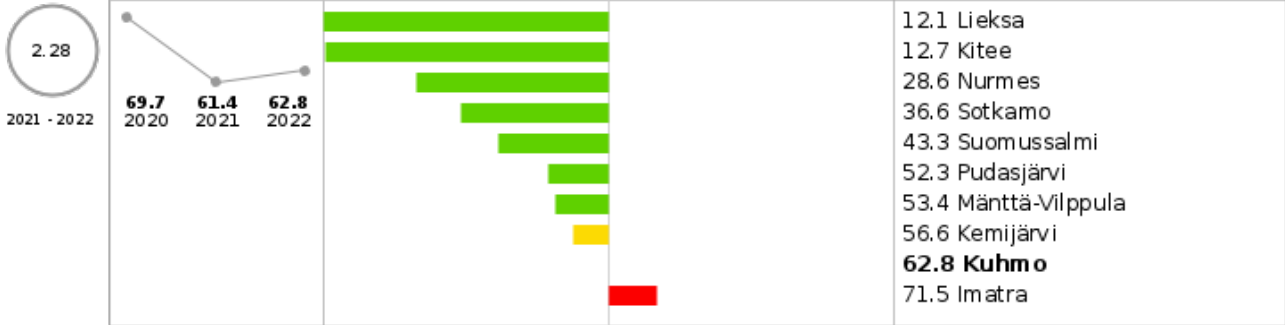
Vuosikate, % poistoista

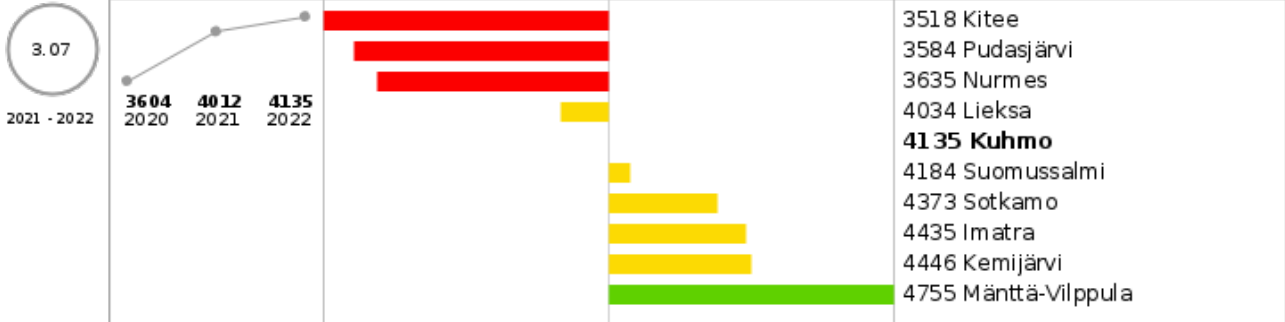
Lainakanta 31.12., euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

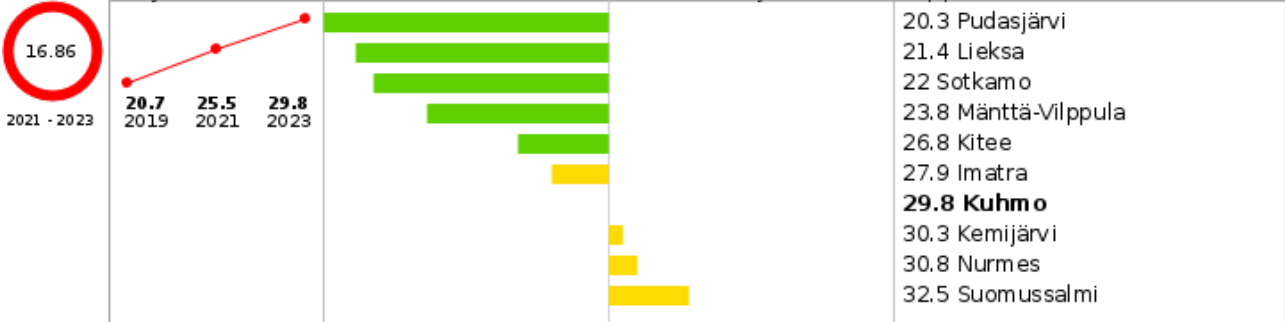

Verotulot, euroa / asukas

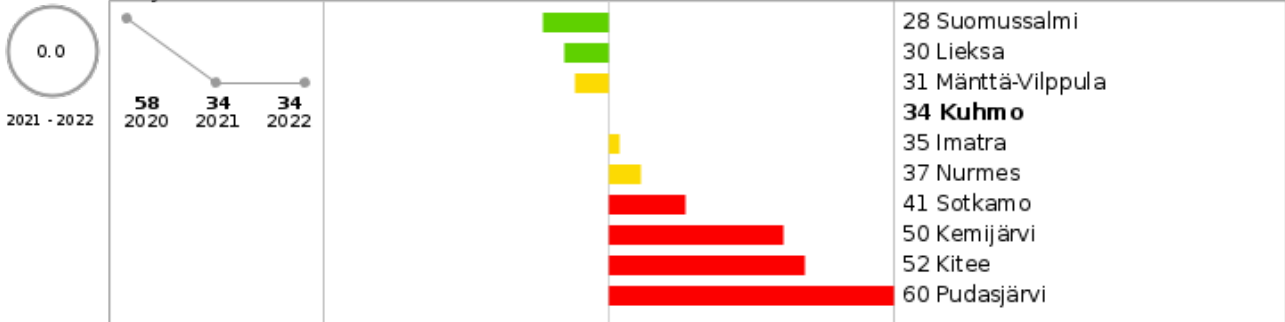

HYTE-kerroin

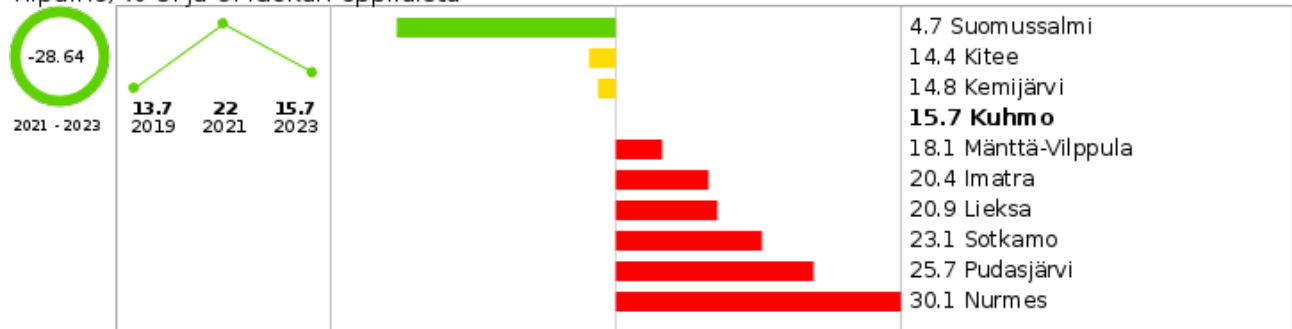
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

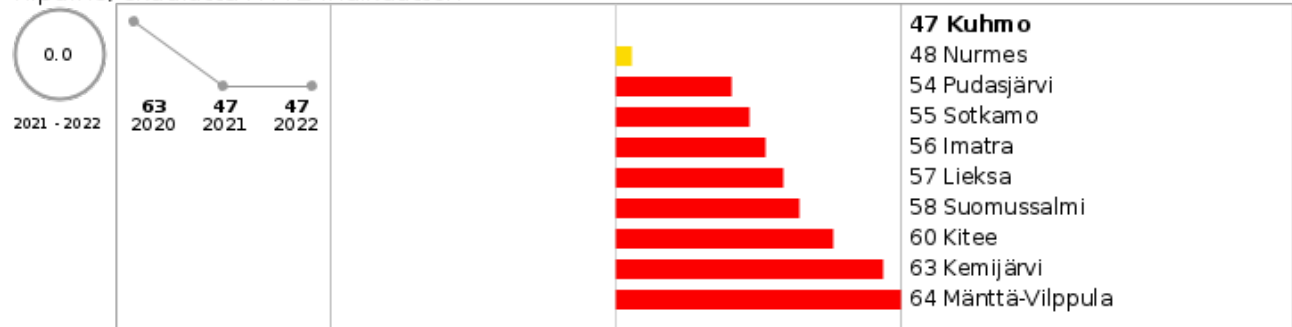
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

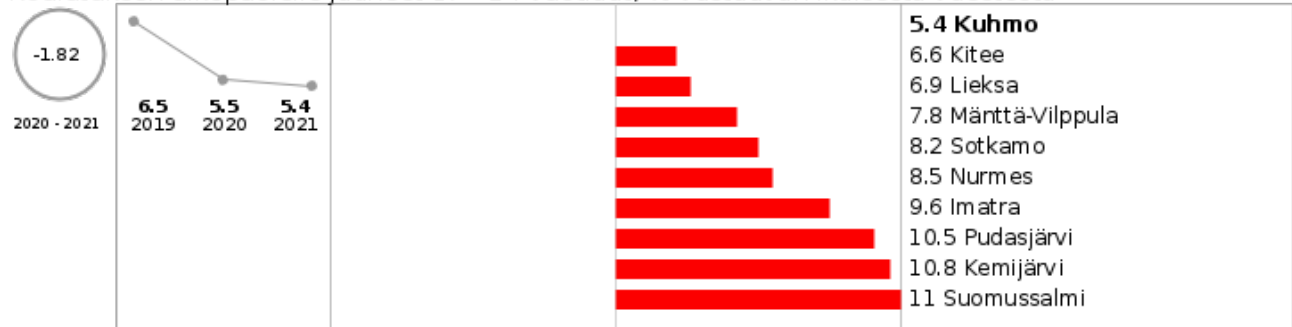
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

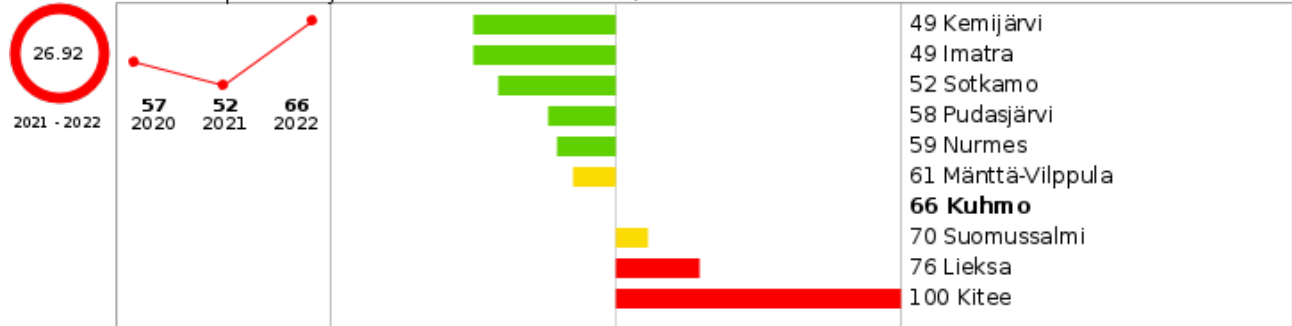
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

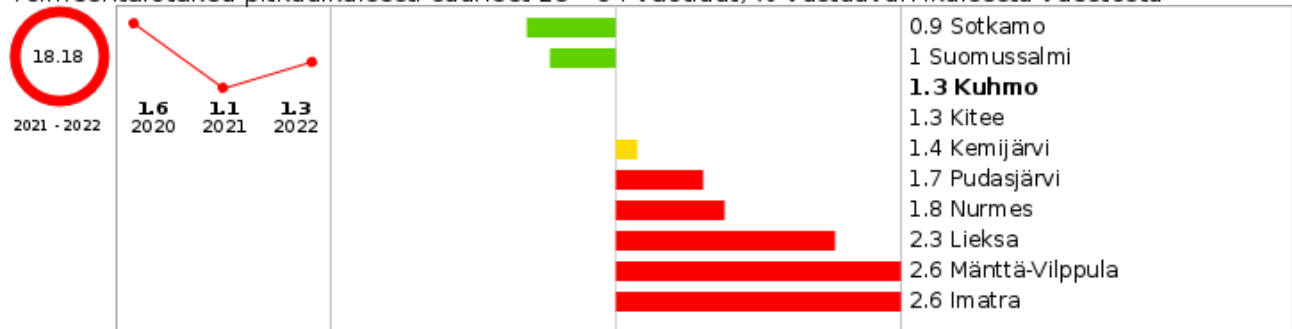
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

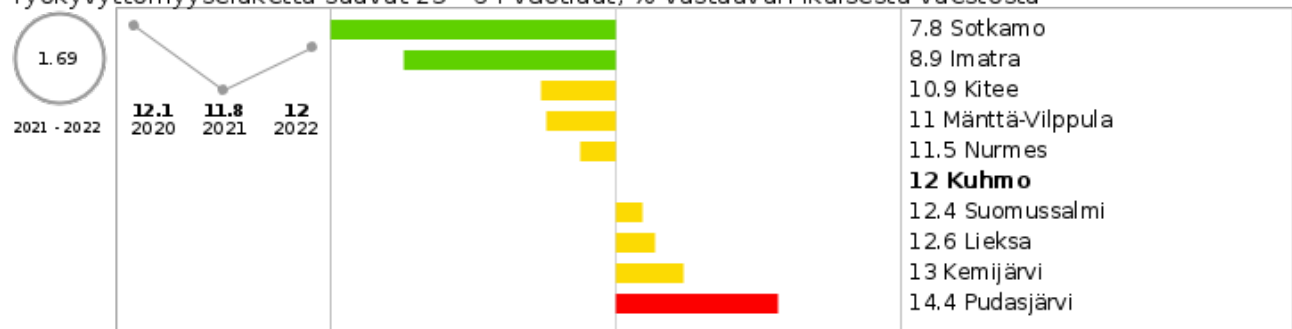
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

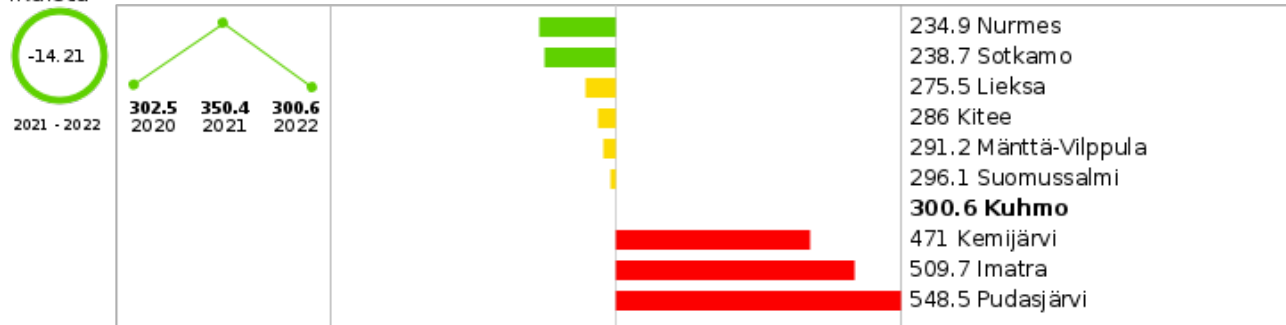
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

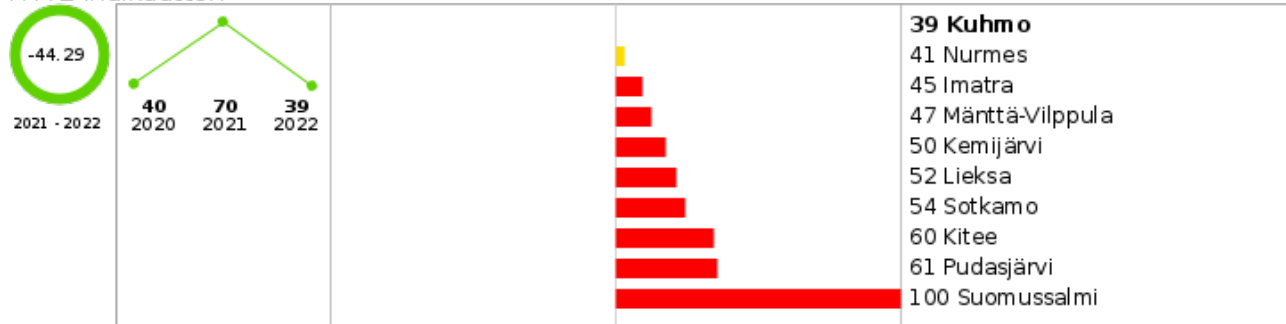
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikaista

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

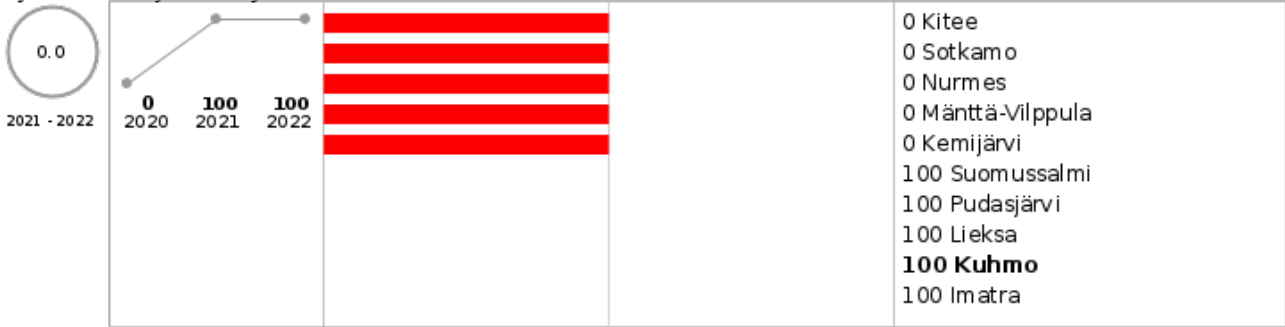
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveytstavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

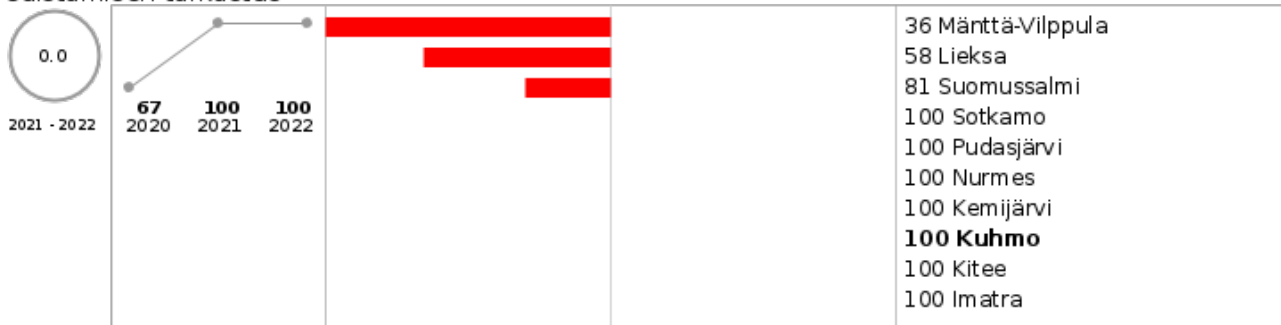
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin

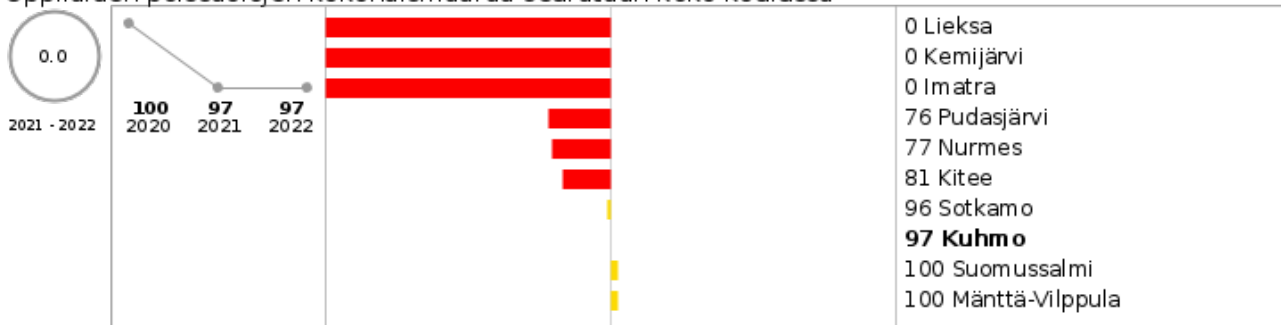
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

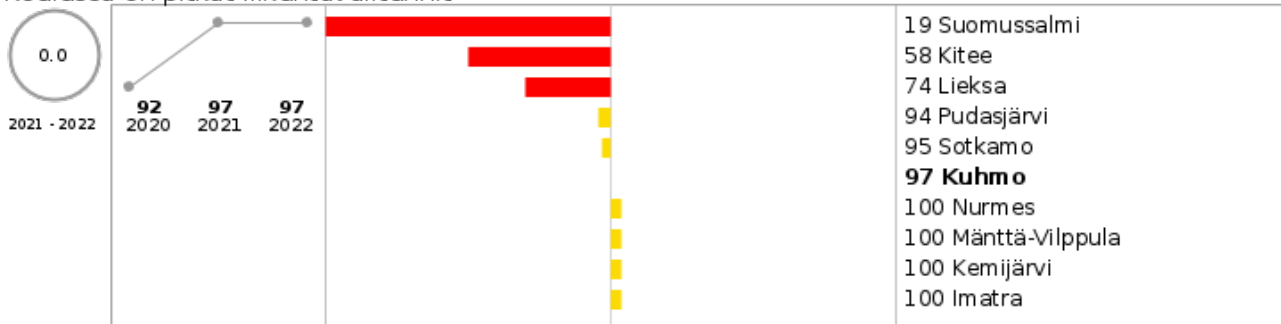
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

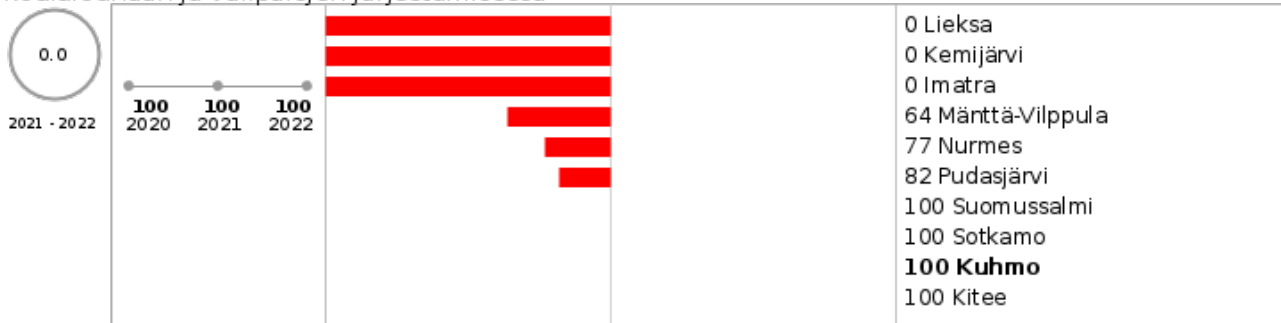
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

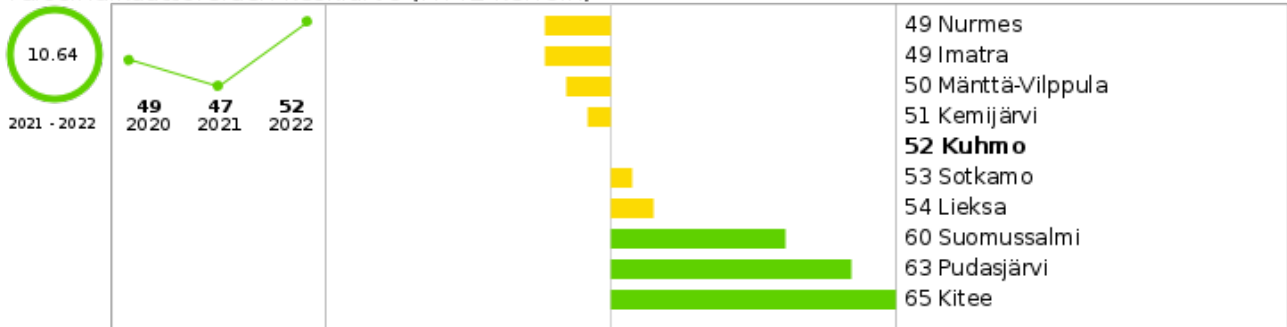
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

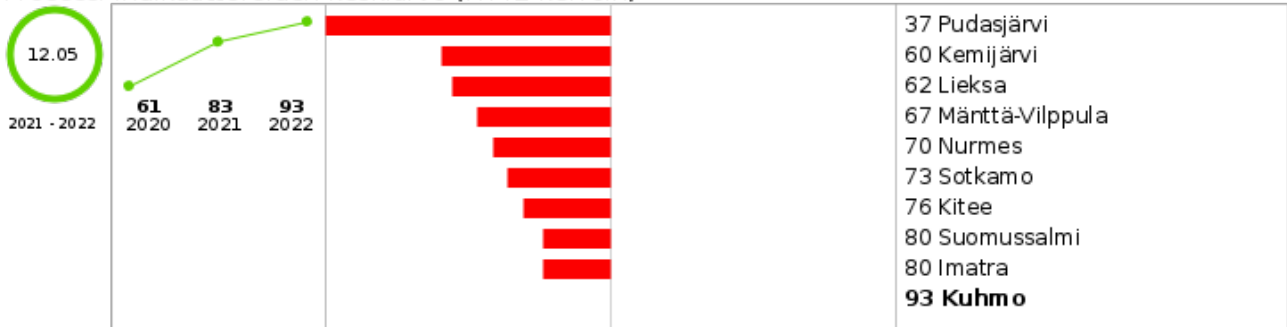
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä

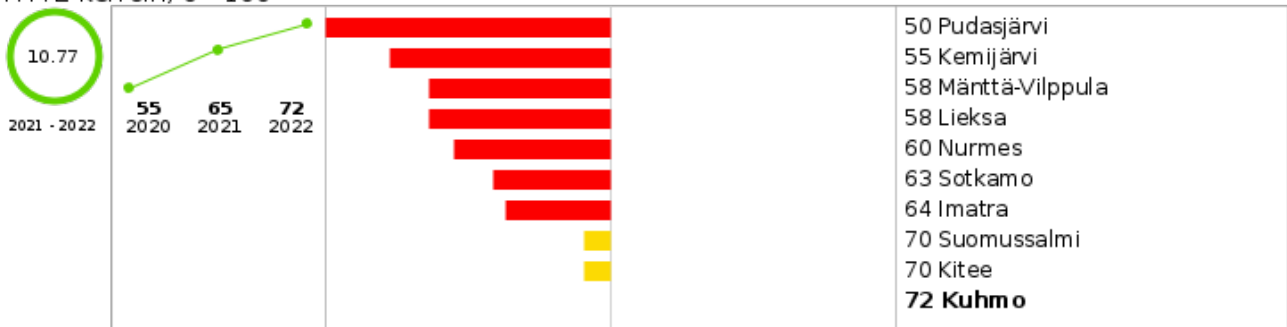
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

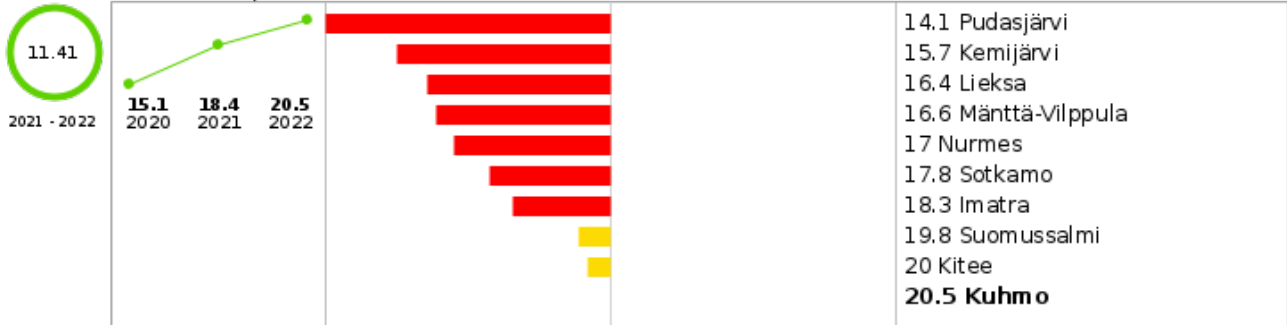
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

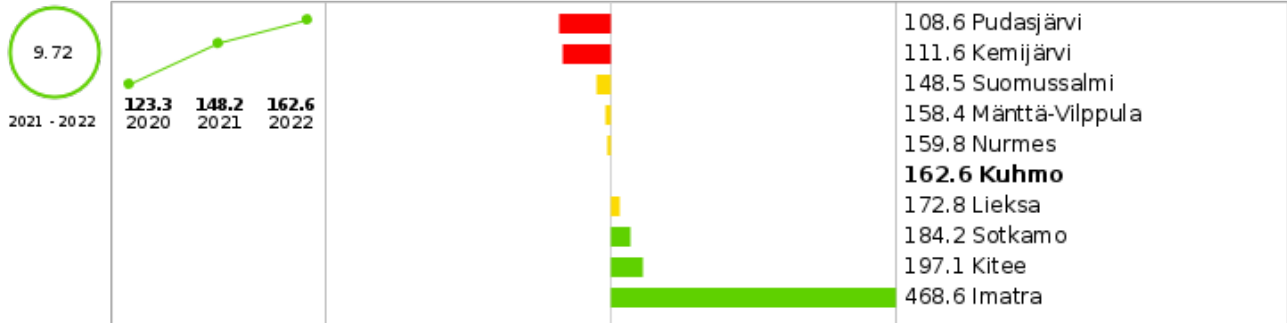
HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

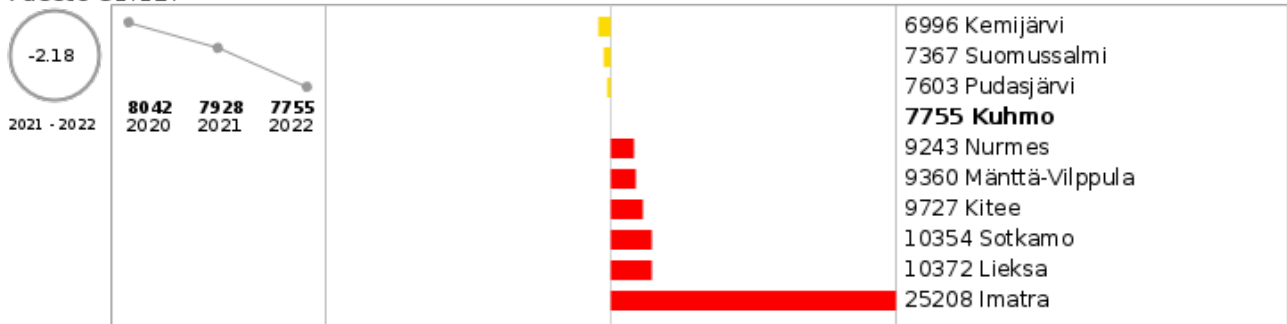
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

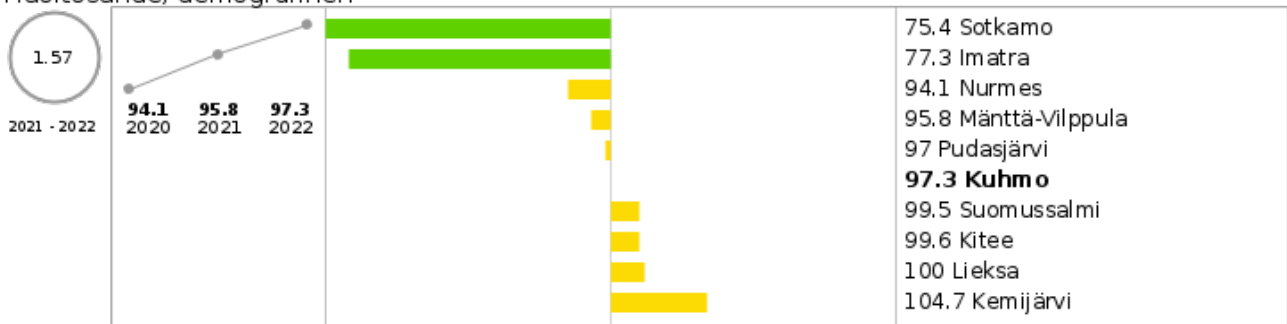
Elinvoima

Väestö

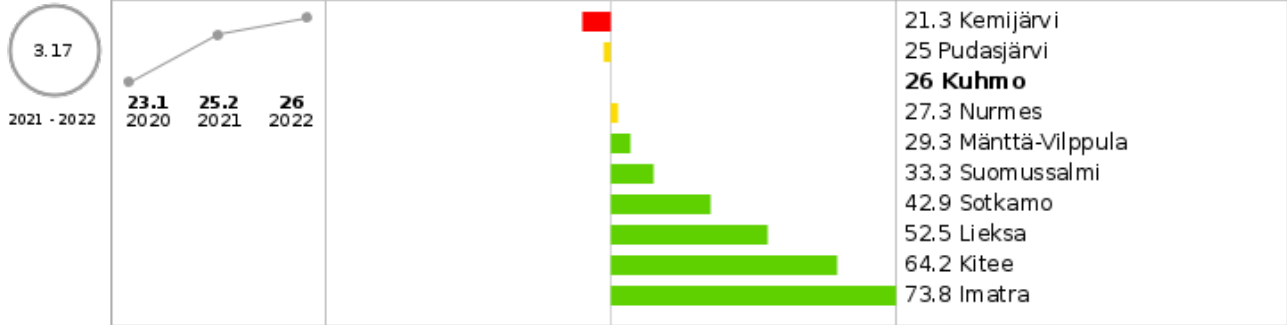
Väestö 31.12.

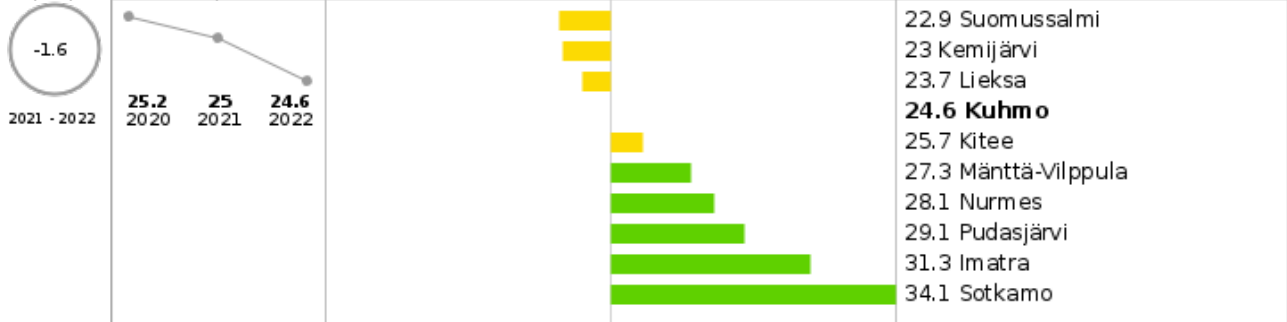
Huoltosuhte, demografinen

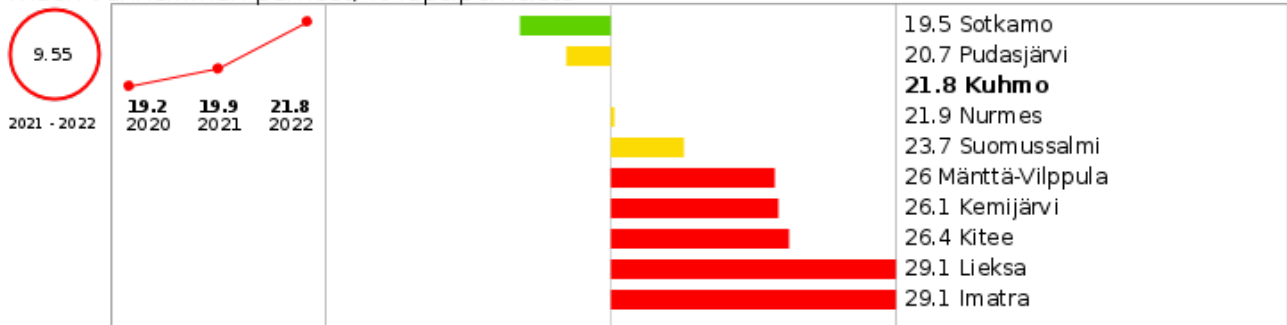
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

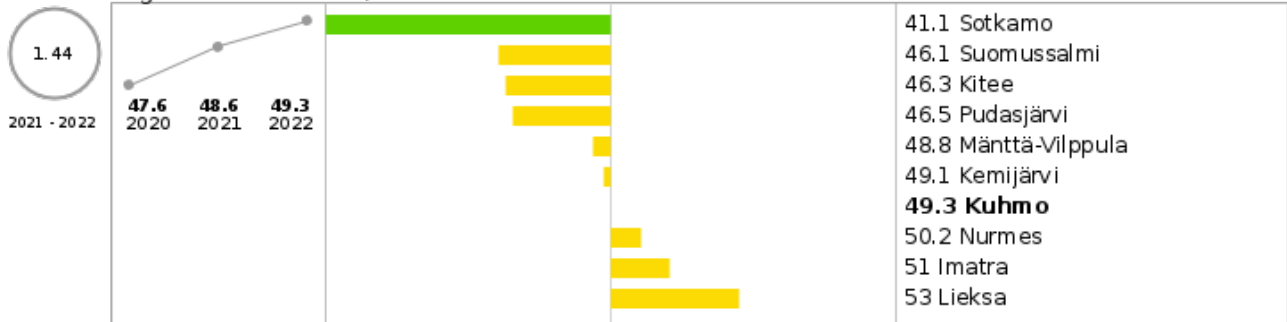
Lapsiperheet, % perheistä

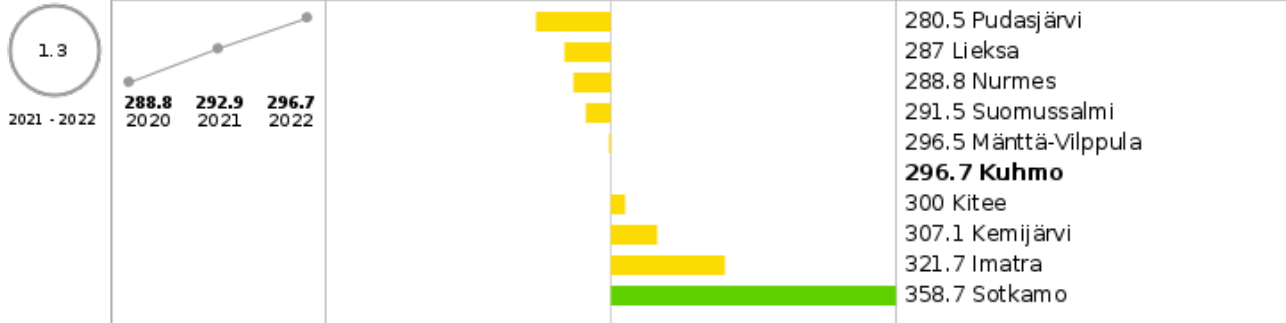
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

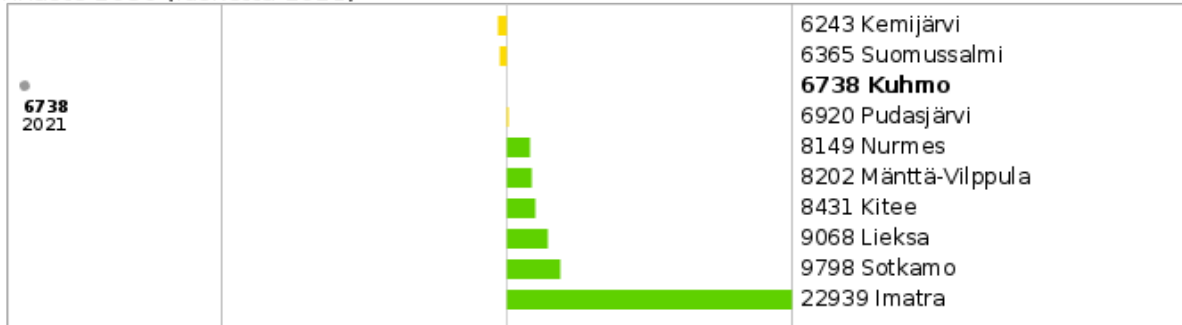
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

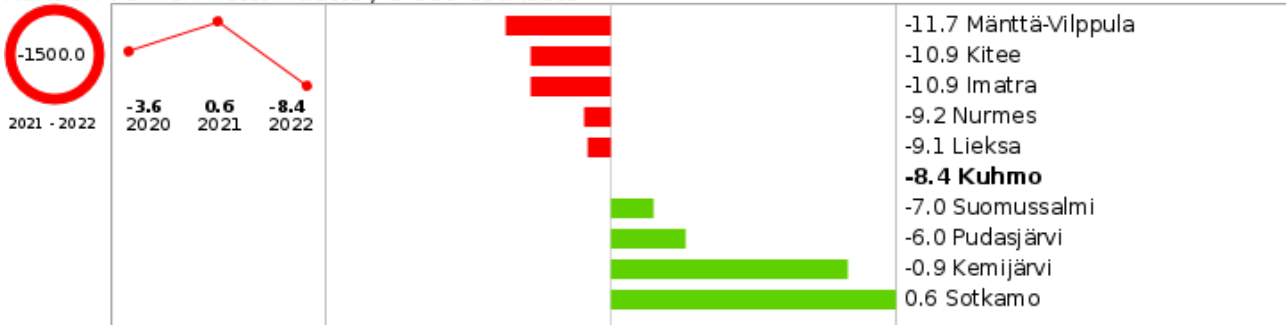
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

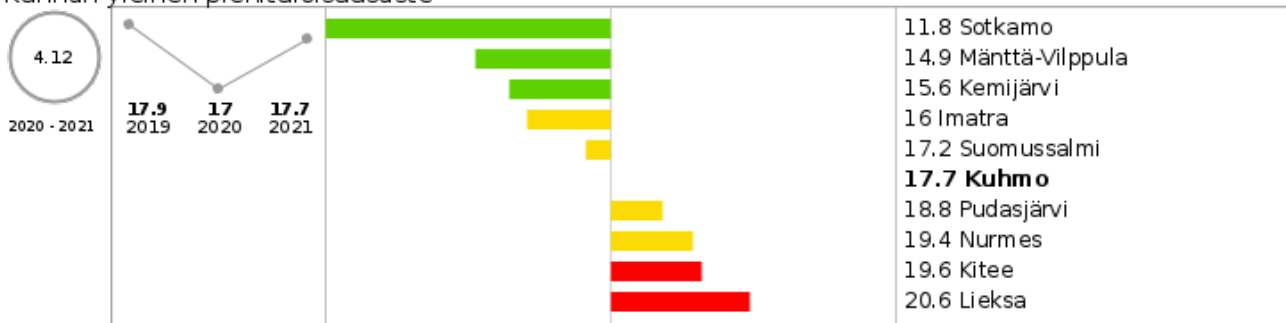

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

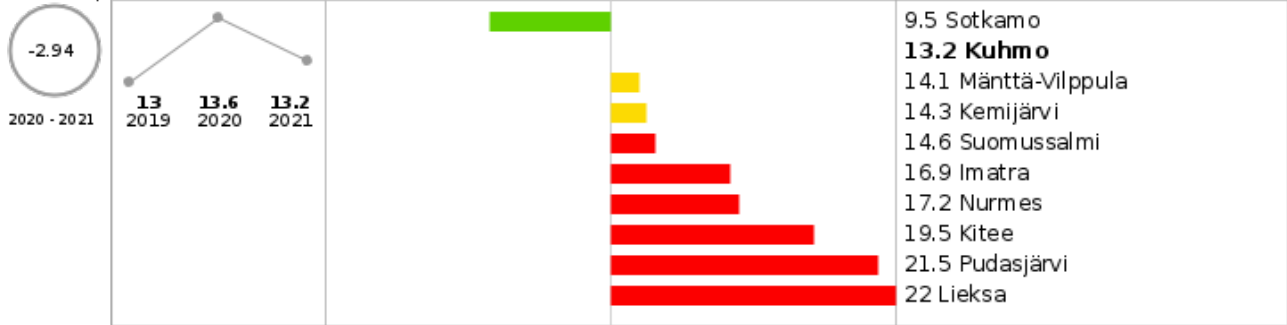

Elinvoima

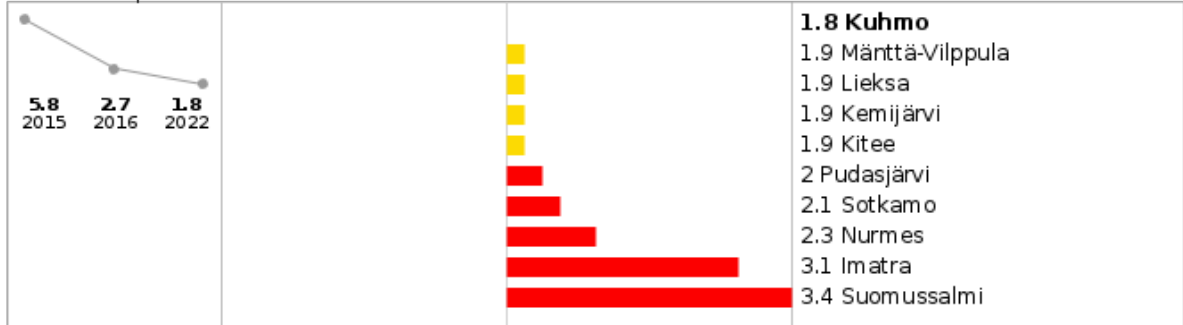
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

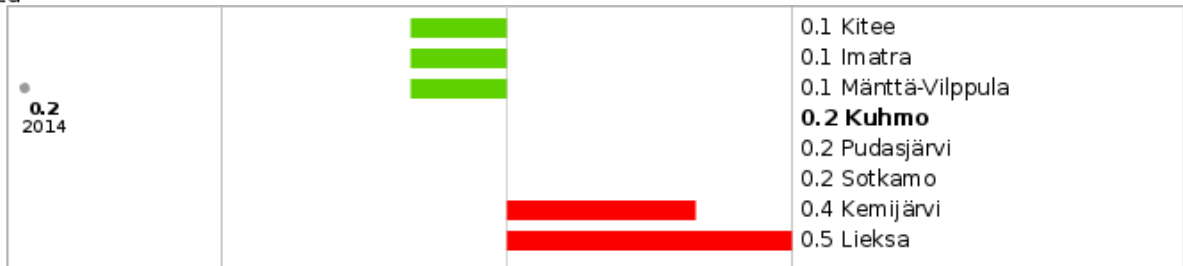
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

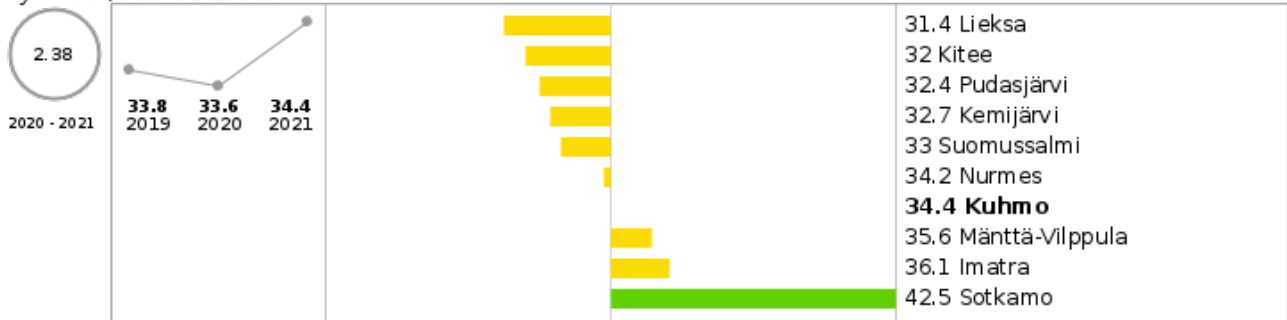
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

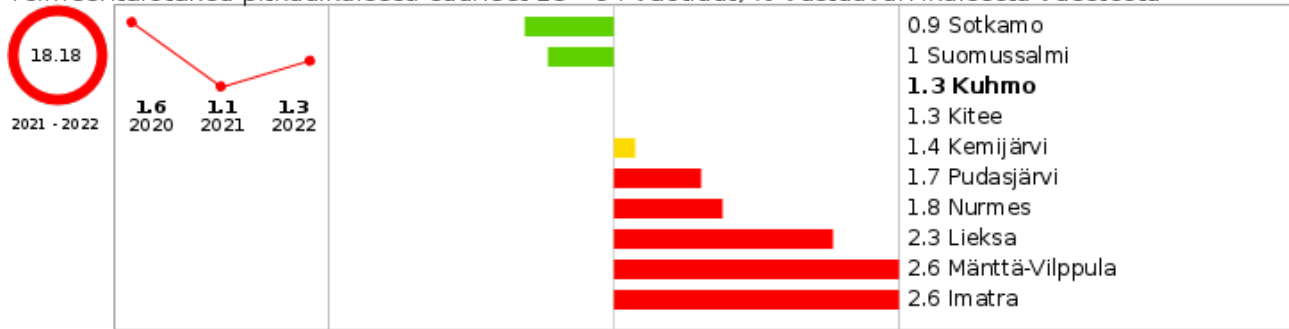
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA – Yhteenveto

Kuntataloudessa on havaittavissa heikkenemistä, kun vuosikate on kääntynyt laskuun ja lainakanta nousuun. Elinvoimamittareista voimakkaimpia negatiivisia trendejä on havaittavissa etenkin yhden vanhemman perheiden määrän kasvamisen ja kuntien välisen nettomuuton osalta.

Huolestuttavaa 8. ja 9. luokan oppilailla on

- Kokemus omasta terveydentilastaan. Keskinertaiseksi tai huonoksi terveydentilansa kokee kolmannes. Heikkenemistä on tapahtunut koronaa edeltävään aikaan 17 %.
- Ylipainon lisääntyminen korona-aikana, joskin ylipainon osuus on lähtenyt laskuun arjen normalisoiduttua.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus kuhmolaisista 17-24-vuotiaista on kasvanut vuodesta 2021 vuoteen 2022, jolloin yhä useampi on jäänyt ilman koulutuspaikkaa. Myös toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden työikäisten skaalattu indikaattoritieto on Kuhmon osalta heikentynyt, vaikka Kuhmossa muutos on ollut hyvin pieni vertailuvuosien välillä. Vastaava heikentävä trendi on havaittavissa työkyvyttömyyseläkettä saavien työikäisten indikaattorivertailussa. Vertailu on tehty vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. Ikääntyneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyneet tapaturmat ovat kehittyneet kuhmolaisten osalta suotuisaan suuntaan.

TEA-viisarin osoittamat hyvinvointirakenteet ovat Kuhmossa yleisesti ottaen hyvällä tasolla. Ainoastaan indikaattori, joka osoittaa onko kunnalla jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kunnassa järjestettävää kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoimintaa tai muuta vastaavaa vapaaehtoistoimintaa, on jäänyt arvoltaan nollassi.

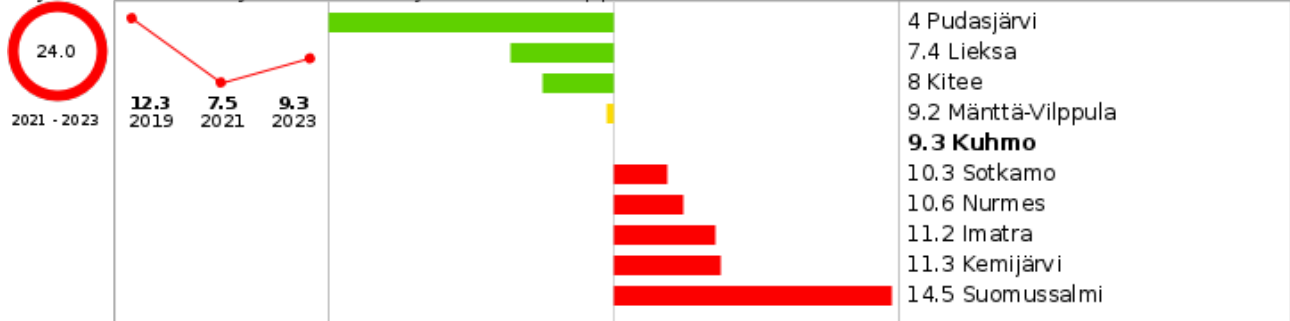
Tulosindikaattoreiden osalta Kuhmo sijoittuu HYTE-kertoimessa hieman puolenvälin paremmalle puolelle. Prosessi-indikaattoreiden HYTE-kertoimella mitattuna olemme vertailukuntien paras keskiarvon ollessa 93 (paras arvo 100). Sekä tulos- että prosessi-indikaattorit ovat kehittyneet vertailujaksolla parempaan suuntaan. Näin ollen HYTE-kerroin Kuhmossa on ollut vuonna 2022 yhteensä 72. Euroissa tämä tarkoittaa 162,6 t.

1.2 LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

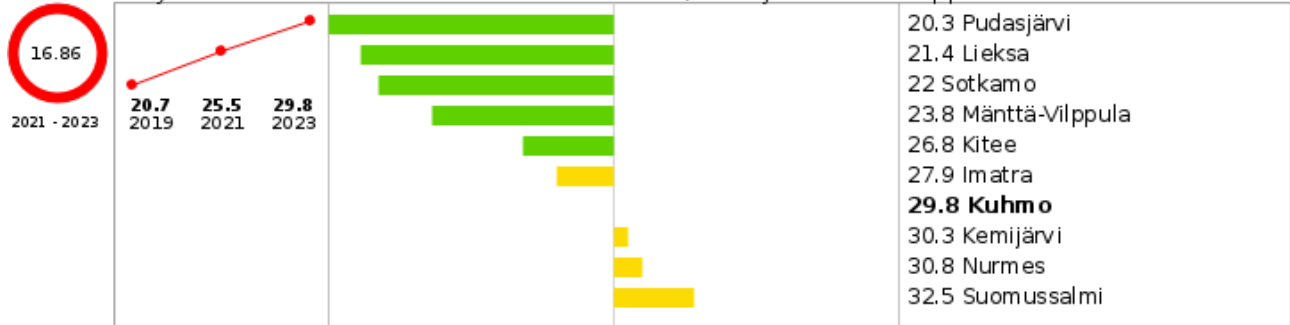
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

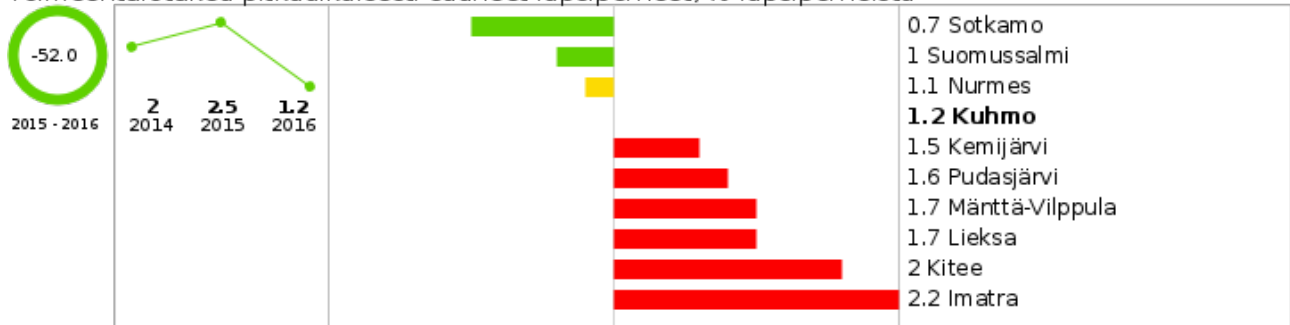
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

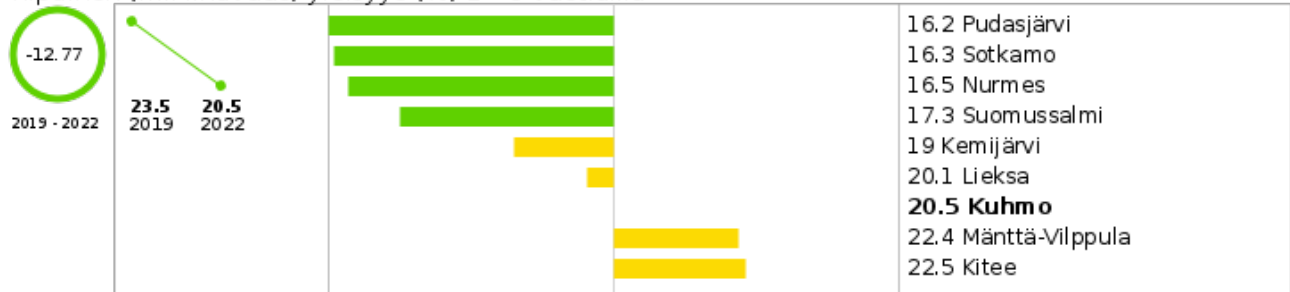
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

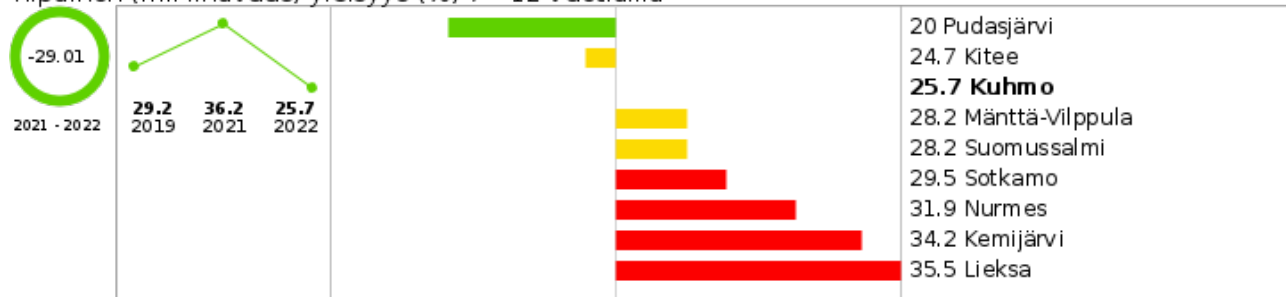
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

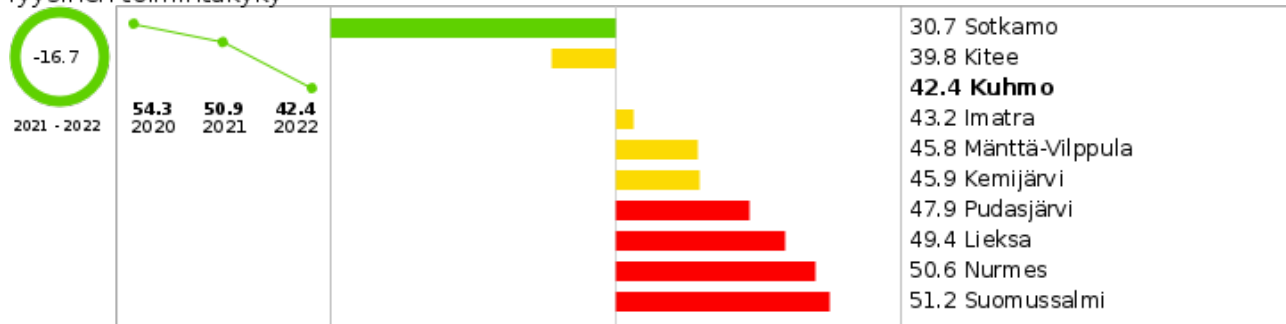
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla

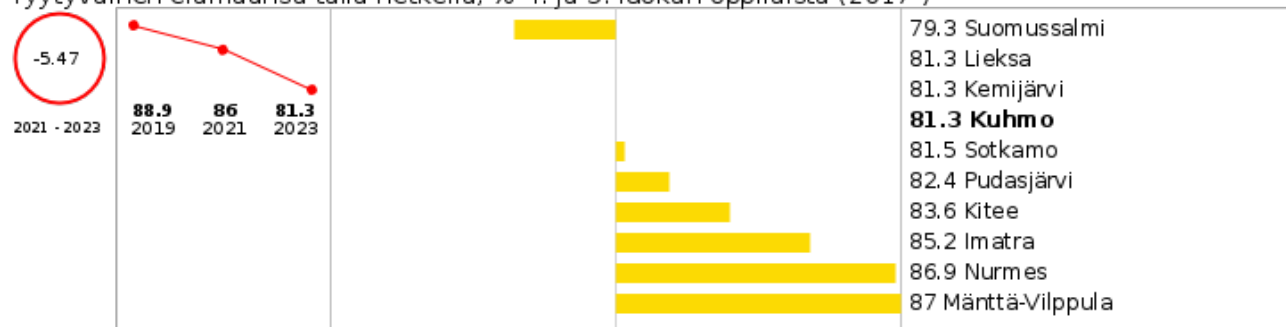
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

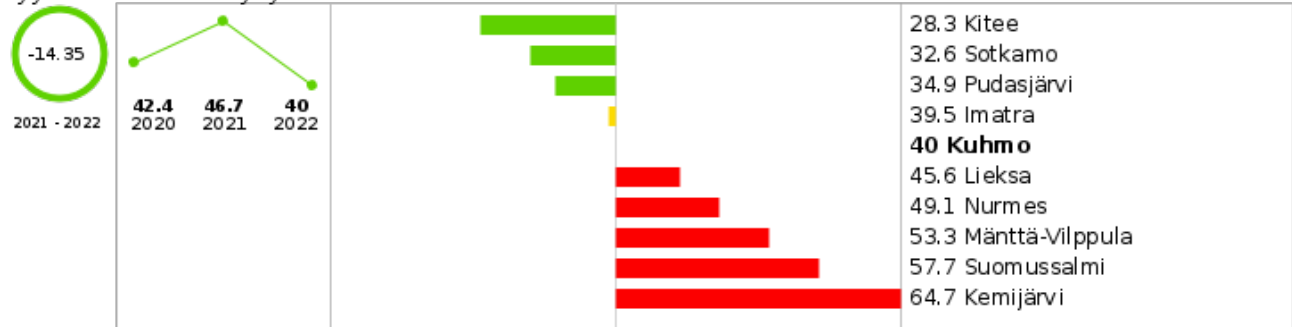
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

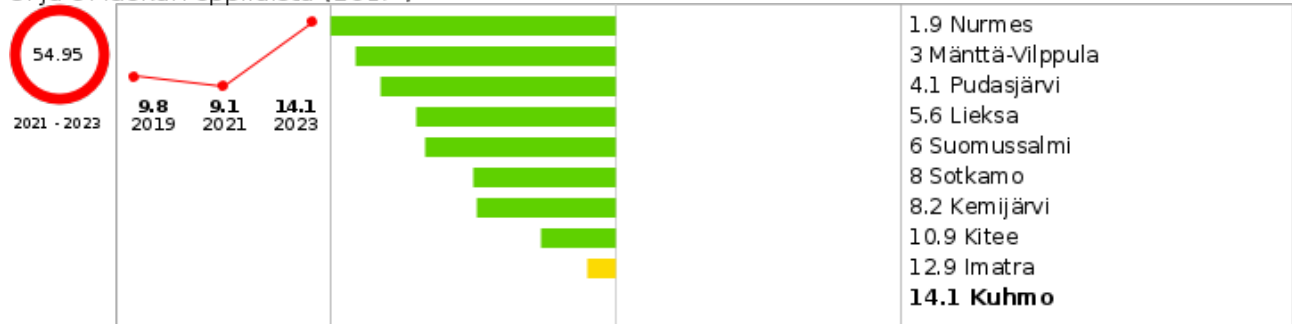
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla

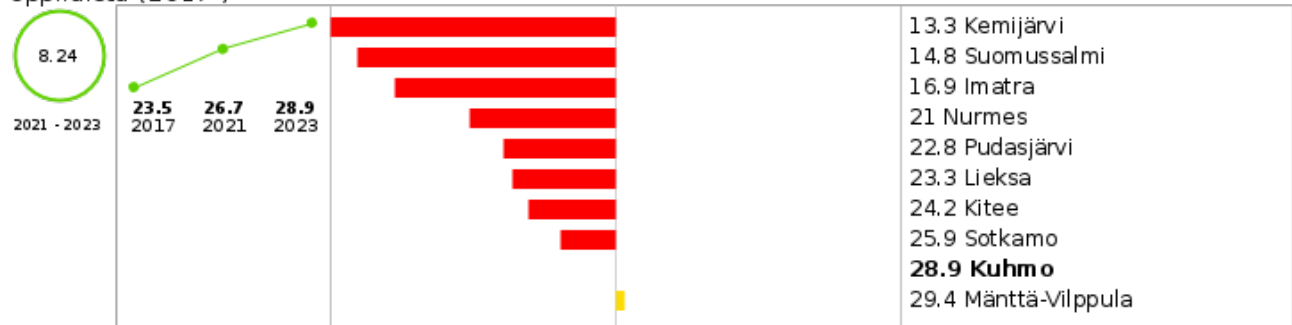
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

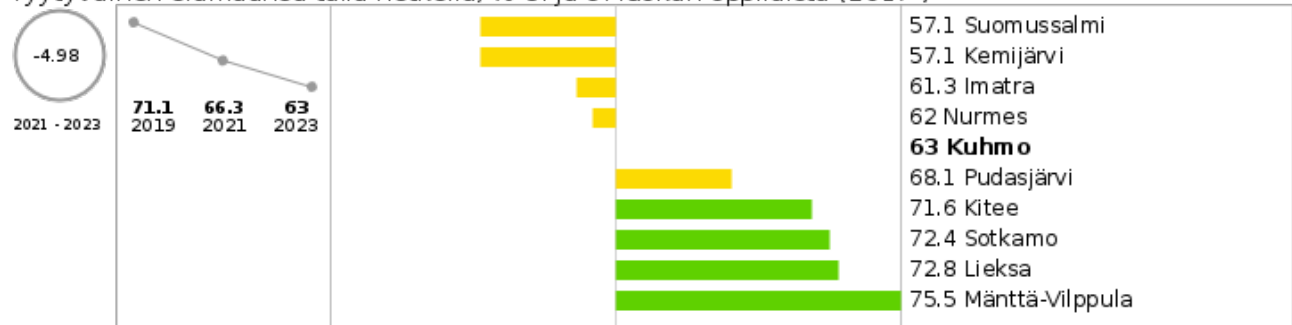
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

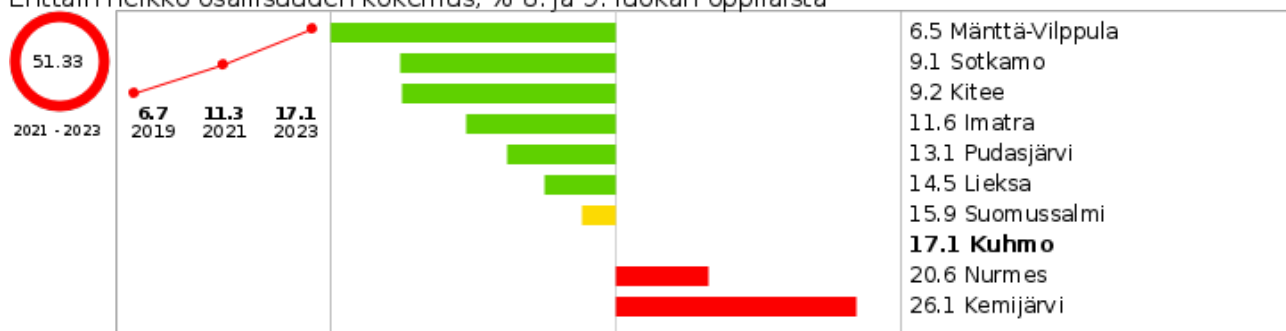
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Opiskelu, työ ja toimeentulo

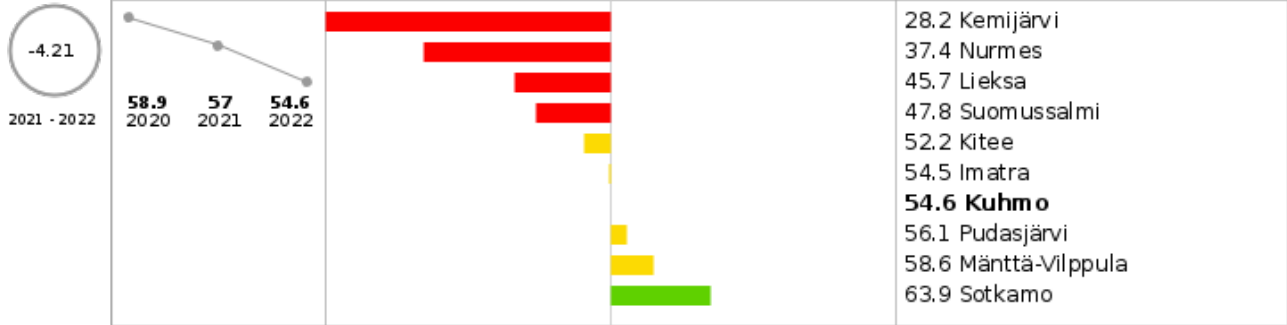
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

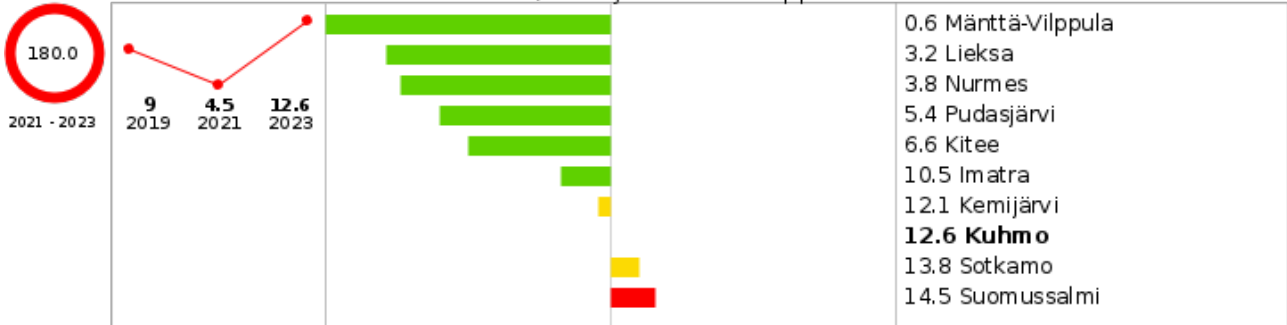

Ala-asteiden saavutettavuus, ala-asteikäiset, enintään 2 km [%]

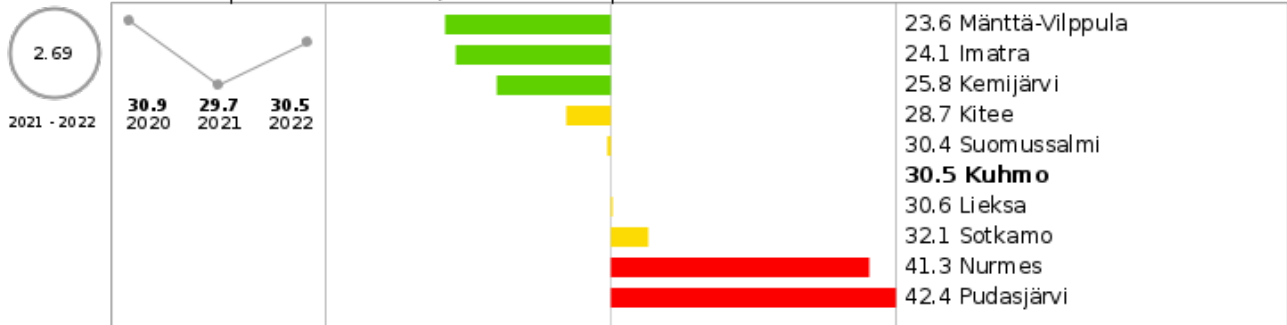

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

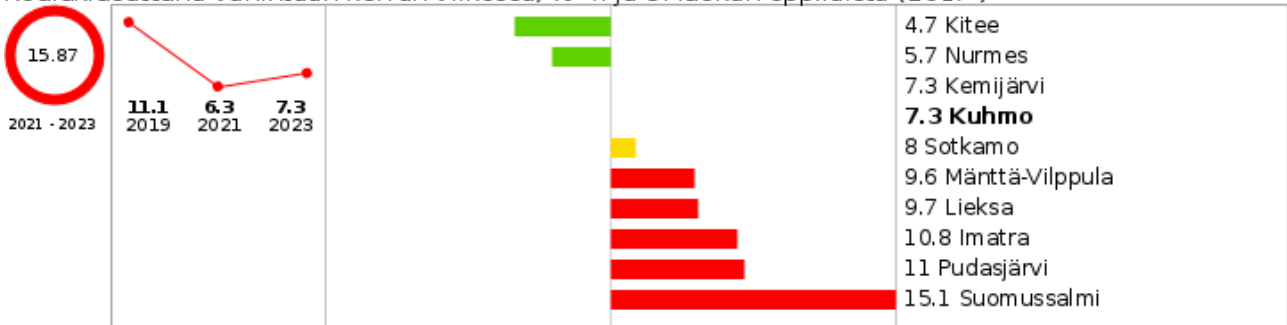
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

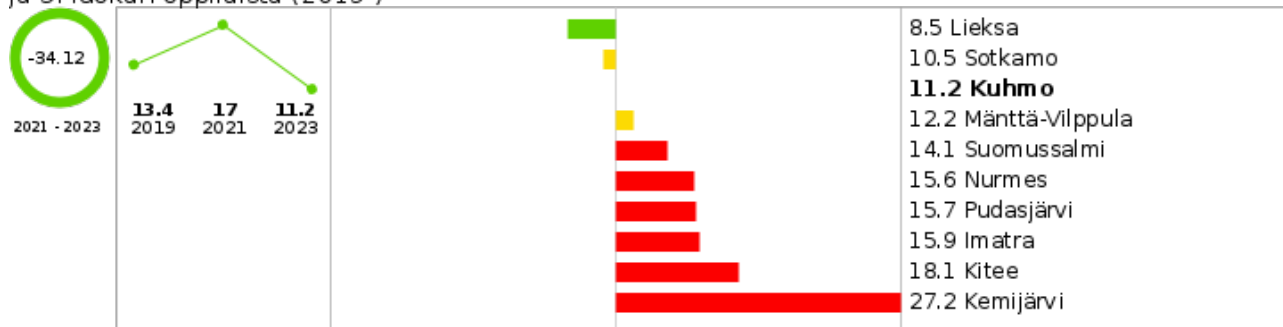
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

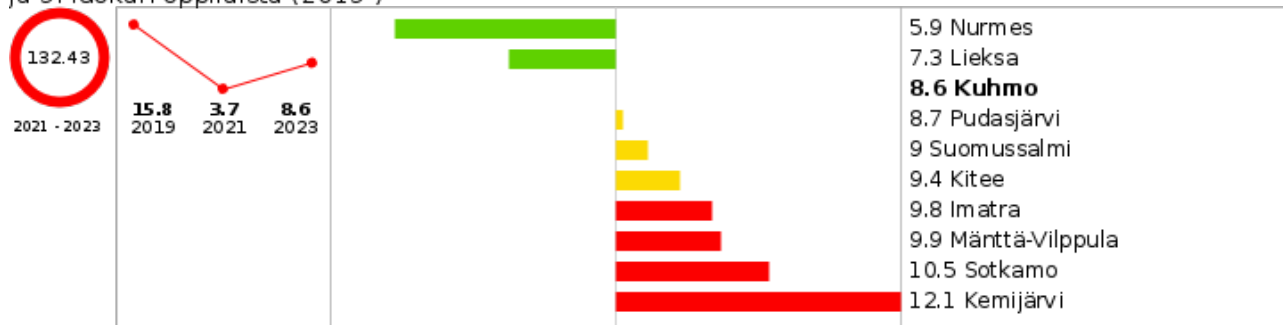
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

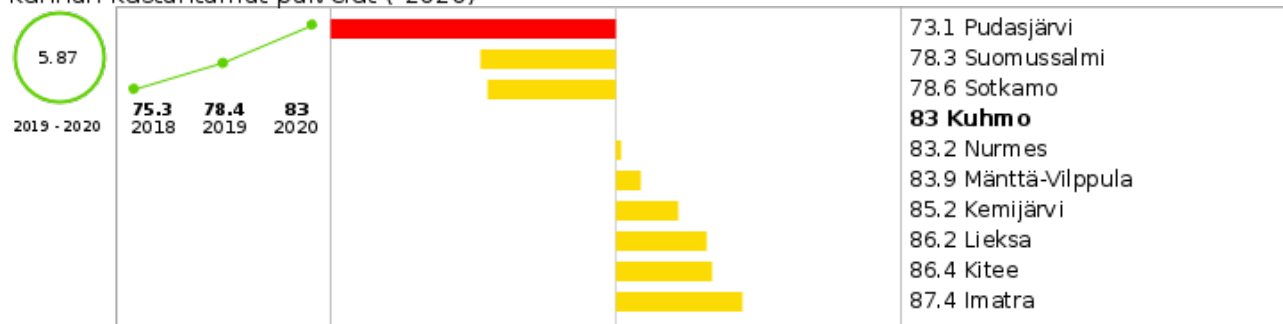
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Palvelut

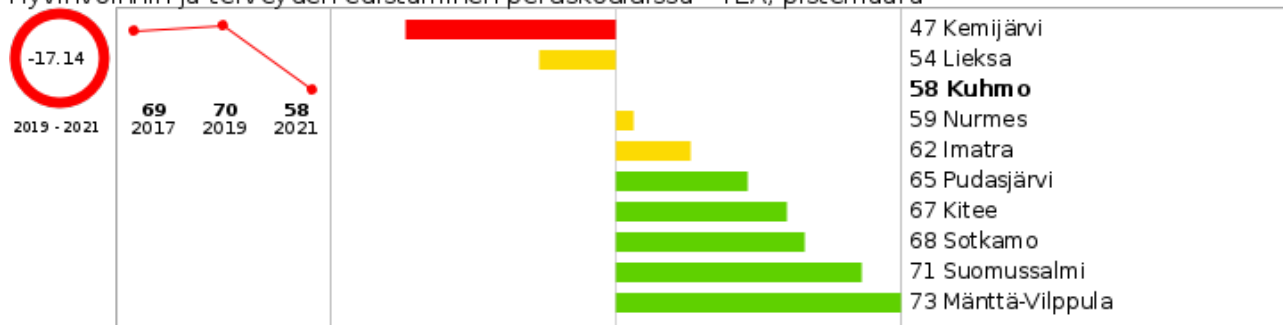
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

Koulu

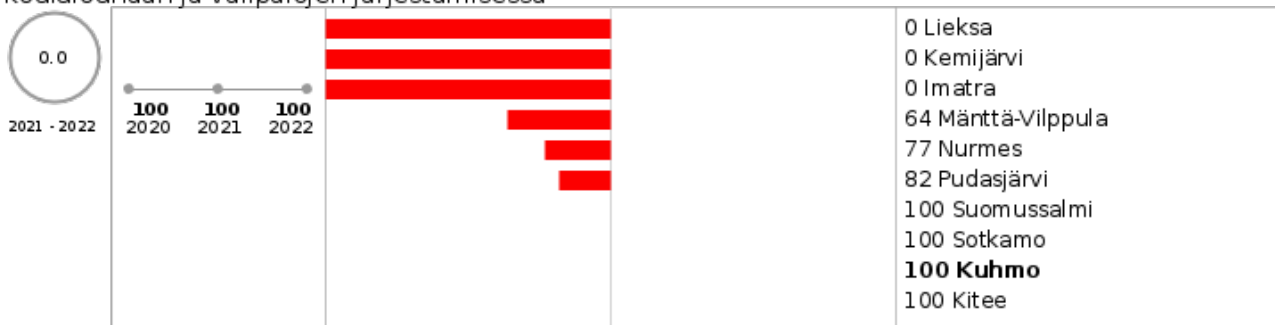
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET – Yhteenveto

Lastenneuvolakäynnit toteutuvat Kuhmossa hyvin verrokkikuntiin verrattuna.

Viimeisimmän indikaattoritiedon mukaan Kuhmossa varhaiskasvatuksen ulkopuolelle 3-5-vuotiaista jää ainoastaan 17 %. Varhaiskasvatukseen osallistumisessa on havaittavissa kasvava trendi. 78 % varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista on osaviikkoisia ja neljännes osapäiväisiä (taulukko liitteenä).

4. ja 5. lk oppilaat:

- 5. lk Move! -mittauksen viimeisin tulos aiheuttaa huolta lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn heikkenemisestä. Trendi on ollut heikkenevä 2020-luvun ajan.

- Kokemus elmään tyytyväisyydestä on ollut heikkenevä kolmen edellisen kouluterveyskyselyn mittausajanjaksolla. Trendi on huolestuttava.
- Vanhempien ja muiden huoltajien aikuisten fyysisen väkivallan kokemuksessa on tapahtunut parannusta aiempiin seurantaan verrattuna. Yhä harvempi kuulumainen 4. ja 5. luokkalainen kokee lähisuhdeväkivaltaa.

8. ja 9 lk oppilaat:

- Ennen korona-aikaa läheisen ystävän puuttuminen on ollut useammalla kuulumaisella kuin korona-ajan jälkeen. Tilanteen kehittymistä tulee seurata, koska asiassa näyttäisi olevan vuosittaista vaihtelua.
- Yläkoululaisilla on huolestuttava trendi terveydentilansa kokemuksesta. Kolmannes oppilaista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi ja heikkenemistä tässä on havaittavissa vuosi vuodelta enemmän.
- Heikkenevä trendi on havaittavissa myös elämäänsä tyytyväisyydestä kysyttäessä. Vuosi vuodelta oppilailta on tullut heikompi vastaustulos myös tältä osin.
- Oppilaat kokevat myös heikkoa osallisuuden tunnetta. Koronaa edeltävään aikaan verrattuna osallisuuden heikko kokemus on kasvanut yli 10 %.
- Vahvaa mielenterveyttä on kokenut kyselyhetkellä lähes kolmannes yläkoulun oppilaista, jonka myötä tämän indikaattorin trendi on positiivinen.
- Viimeisimmän kouluterveyskyselyn tuloksissa tapahtunut selkeä nousu huolta herättävästä riippuvuuskäyttäytymisestä päihteiden, tupakkatuotteiden ja rahapelaamisen osalta.
- Lähes 40 % ei syö koululounasta päivittäin. Tulos on vastaavalla tasolla kuin ennen koronaa. Korona-aikana syömättömien osuus kävi 30 %, mutta tilanne on jälleen kääntynyt huonompaan suuntaan.
- 35 % kokee, että fyysiset työolot häiritsevät opiskelua. Sijoitumme vertailukuntiin nähden tällä indikaattoritiedolla heikoiten ja trendi on ollut heikkenevä vuodesta 2017 alkaen.
- Koulukiusattuna olevien määrä on kääntynyt nousuun edellisestä kouluterveyskyselystä. Lähes 12 % on ollut kiusattuna vähintään kerran viikossa, kun aiemmin vastaava luku oli 4,5.
- Edellisen kouluterveyskyselyn aikaan kuulumaisista koki lähisuhdeväkivaltaa vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten taholta ainoastaan vajaa 4 %. Nyt tilanne on kääntynyt nousuun ja lähes 9 % on ilmoittanut kokeneensa viimeisen vuoden aikana fyysistä väkivaltaa läheisiltään.

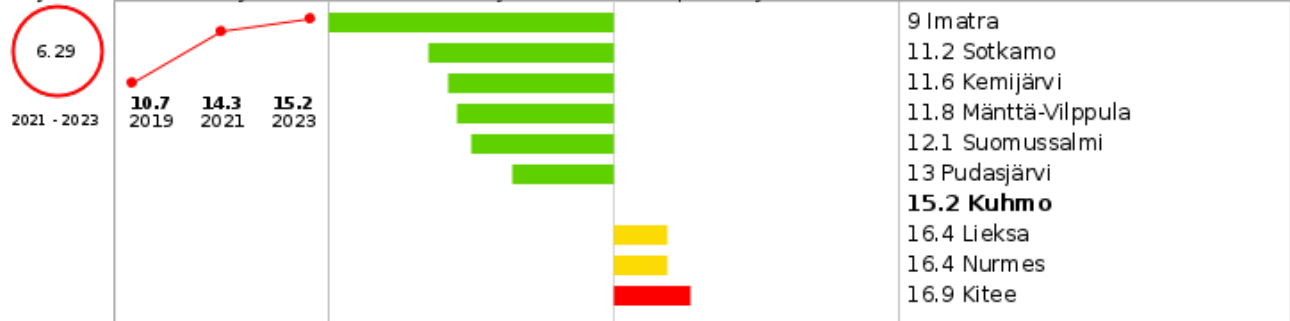
Peruskoulun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pistemäärä on laskenut edellisen vertailujakson aikana 70:stä 58:aan. Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämisaktiivisuus toteutuu kunnassa (maksimipisteet 100).

1.3 NUORET JA NUORET AIKUISET

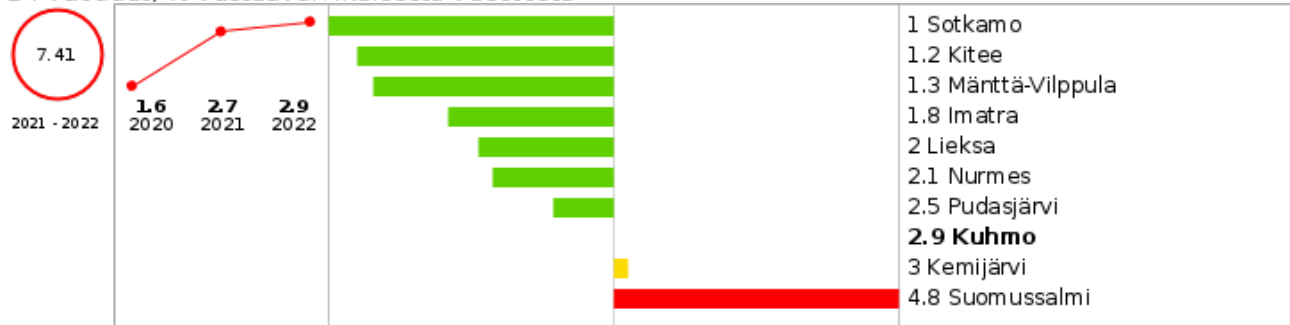
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

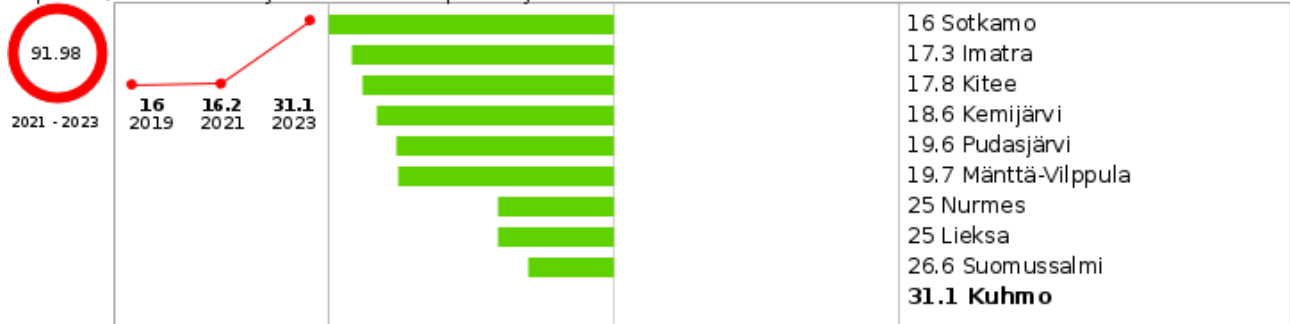
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

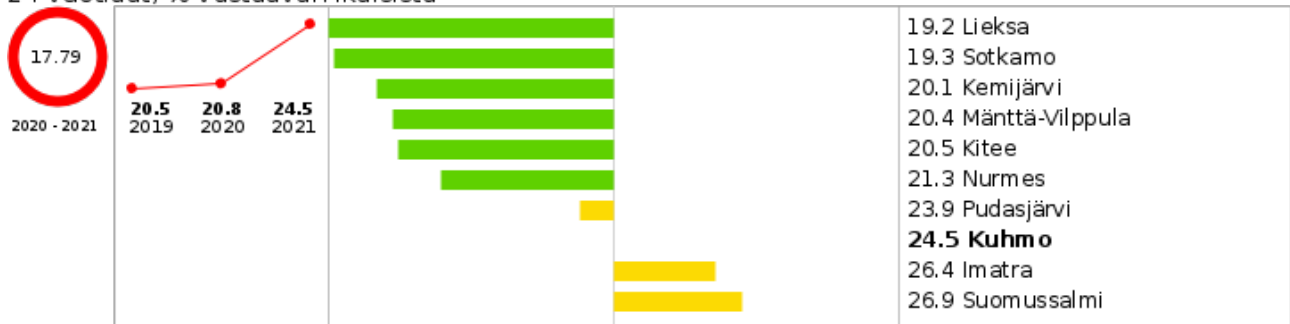
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

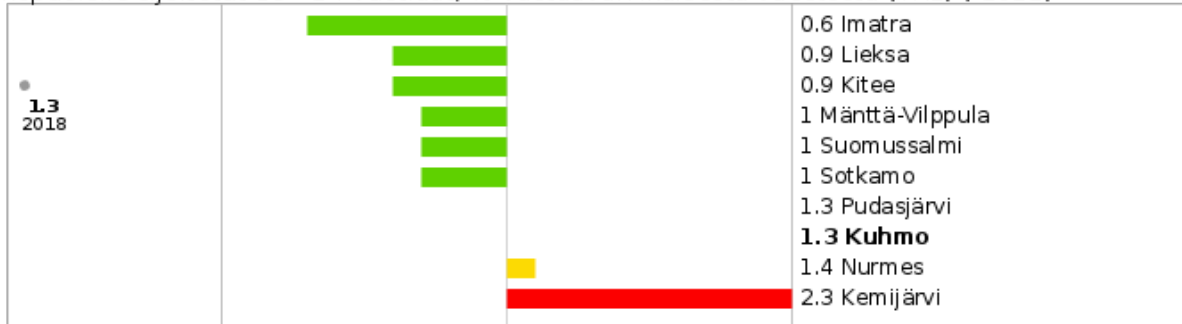

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

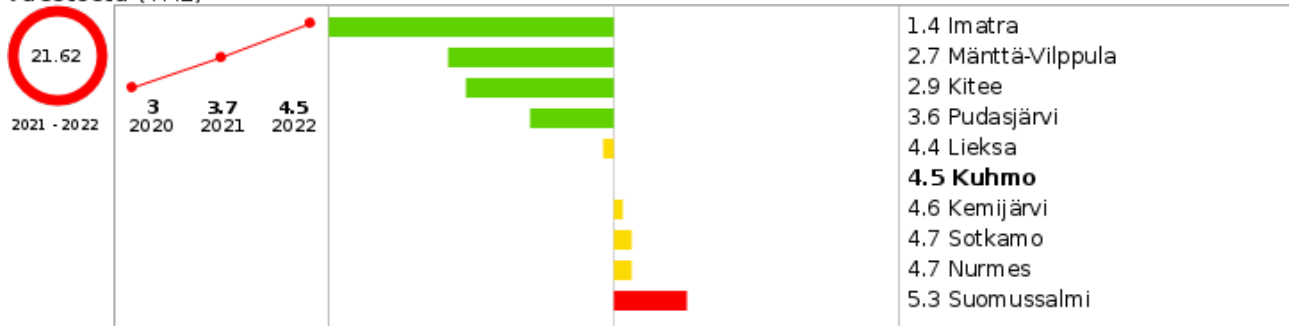
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) (-2022)

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lästensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

NUORET JA NUORET AIKUISET – Yhteenveto

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat:

- Huolta herättävää on läheisen ystävän puuttuminen. Trendi on lähtenyt heikkenemään korona-ajan jälkeen ja tällä hetkellä 15 % opiskelijoista on ilman läheistä ystävää.
- Huolta herättävää on myös suuri muutos lukioikäisten painon muutoksessa. Yli kolmannes on tällä hetkellä ylipainoisia. Muutos koronaa edeltävään aikaan on merkittävä.
- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus on vähentynyt 25 %:sta 20 %:iin, mutta edelleen on tavoiteltavaa ennen korona-aikaa tavoiteltavaan tasoon.
- Elämänsä tyytyväisyyden kokemuksen trendi on ollut laskeva koko 2020-luvun alkuvuosien ajan. Muutos koronaa edeltävään tasoon on yli 10 %.
- Myös vahvaa mielenterveyttä kokeneiden osuus on hieman laskenut, joten mielenhyvinvoinnin indikaattoreiden muutoskehitystä tulee tarkastella tulevana vuosina.

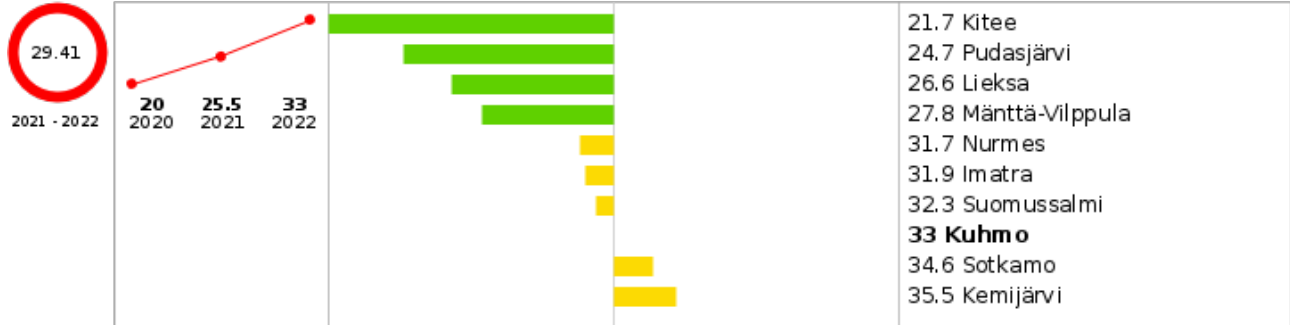
Syrjäytymisriskissä olevien 18-24-vuotiaiden osuus on lähtenyt nousuun korona-aikana. Trendin kehittymistä tulee seurata.

1.4 TYÖIKÄISET

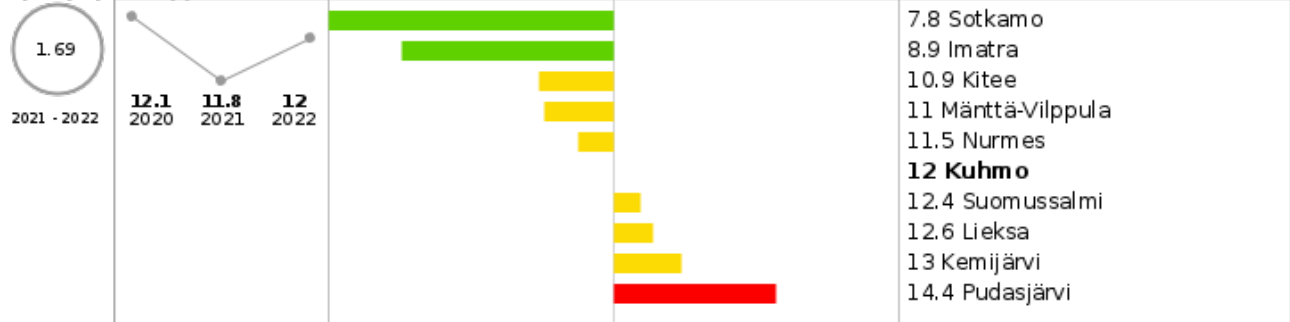
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikaista

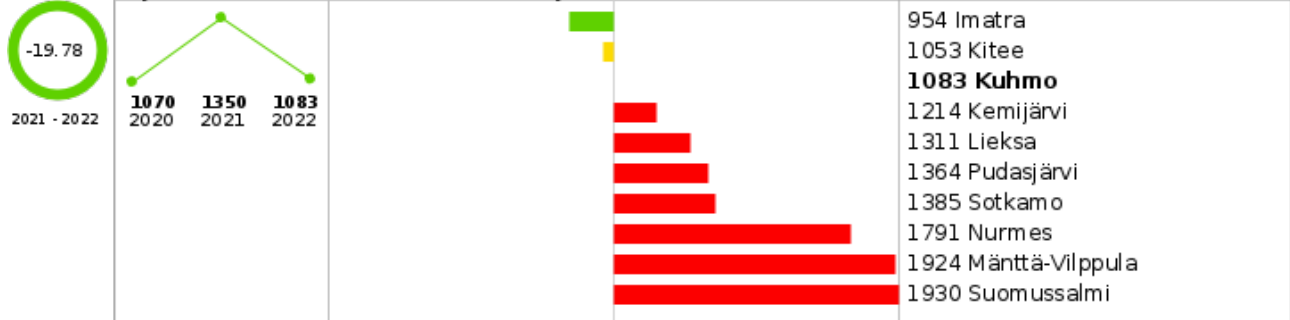
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

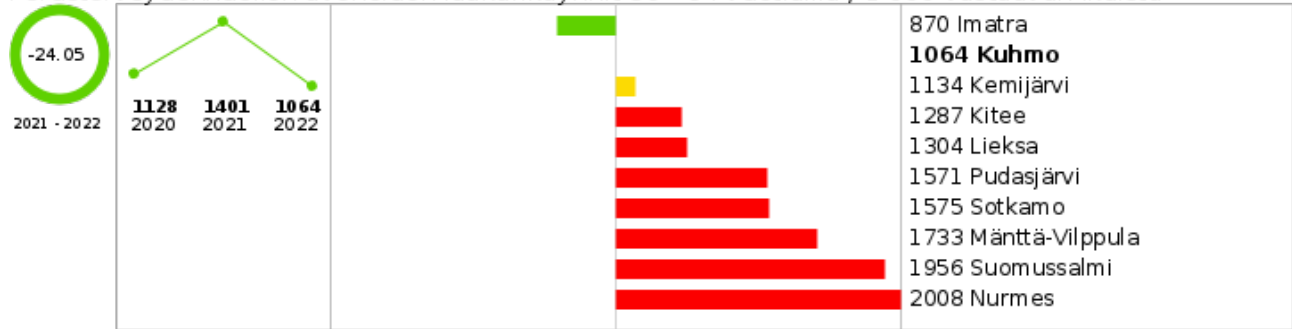
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

TYÖIKÄISET – Yhteenveto

Työikäisistä kuhmolaisista mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saa yli kolmasosa. Korona-ajasta alkaen trendi on ollut vuosi vuodelta heikkenevä. Trendi on huolestuttava.

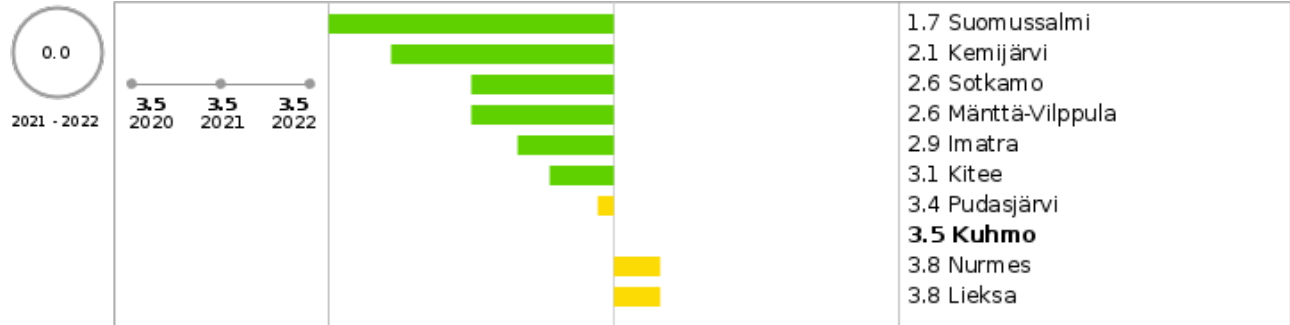
Perusterveydenhuollon avohoitokäyntien määrässä on tapahtunut vuonna 2021 kasvupiikki, josta ollaan palattu takaisin vuoden 2020 tasolle.

1.5 IKÄIHMISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

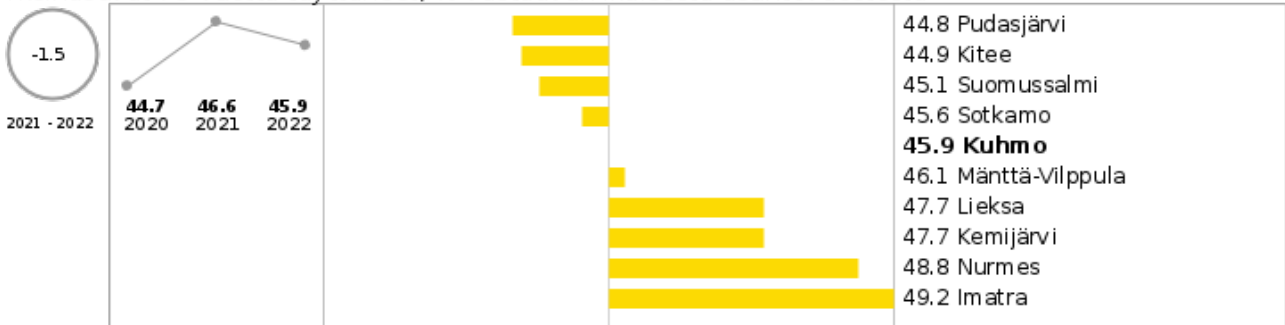

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

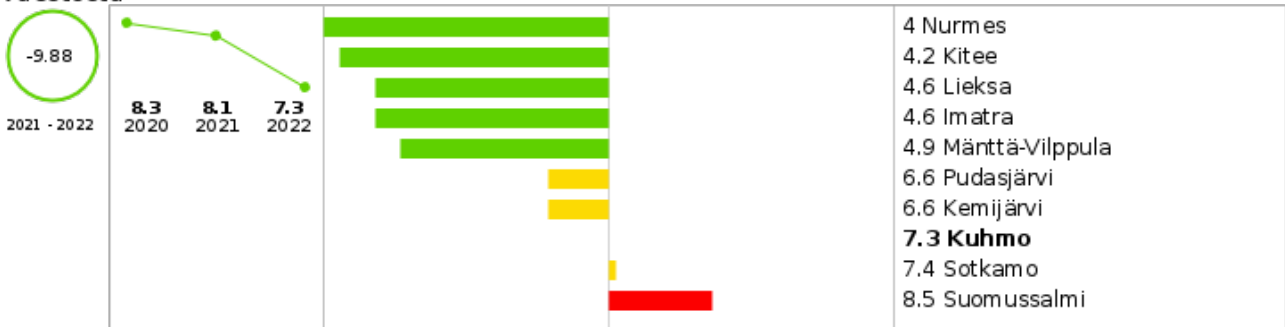
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

IKÄIHMISET – Yhteenveto

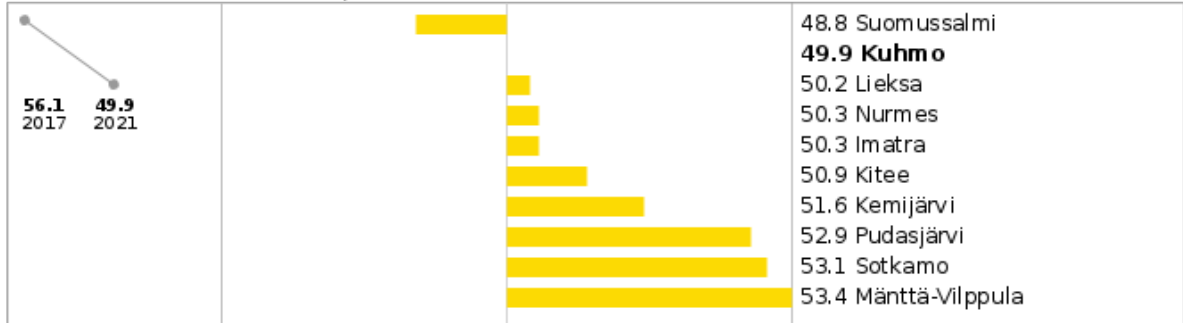
Ikääntyneiden indikaattorituloksissa ei ole havaittavissa suuria vuosivaihteluja. Mittareiden tulokset ovat hyvin tasaiset.

1.6 KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi

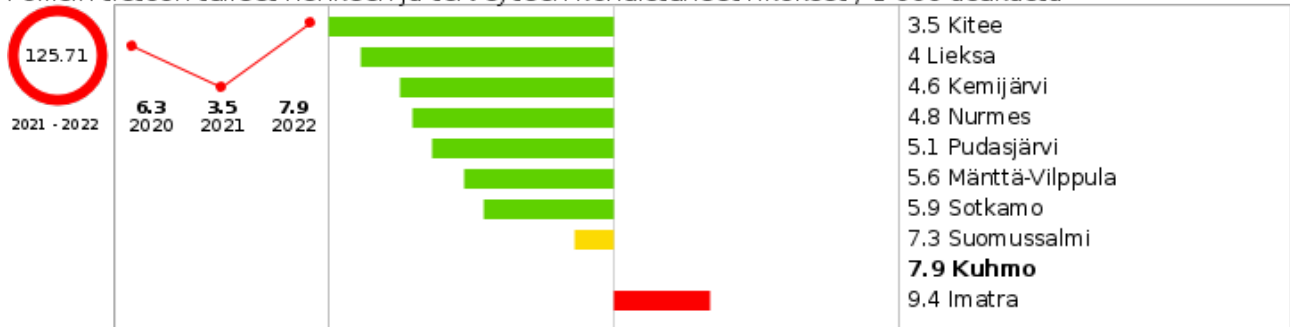
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

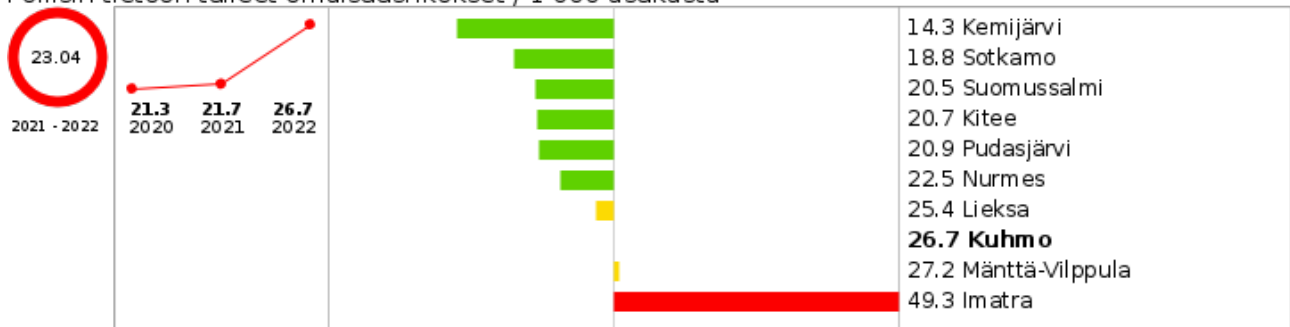

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat, % asukkaista

Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt, lkm
Liitteessä tietoa Kuhmon tilanteesta.

Primääristen pienhiukkasten päästöt (PM2.5, tonnia)
Ilmapäästöt ovat Kuhmossa olleet hyvin maltilliset vuoden 2020 raportoinnissa (karttaliite).

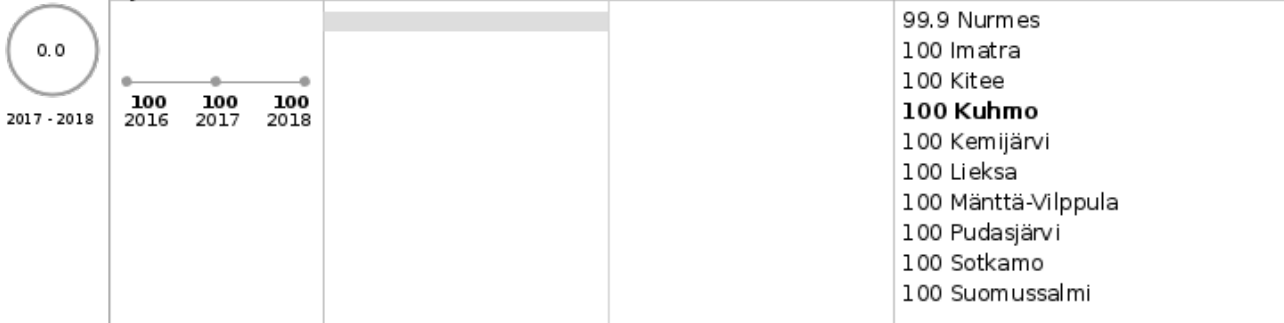
Melusta kärsivien ihmisten määrä kunnittain, yli 55 dB vuorokausitaso tai 50 dB yöaikaan (yli 100 000 asukkaan kaupungit)
Raportointi mahdollista saada vain suurten kuntien osalta.

Vuokra-asuntojen osuus kunnan eri osissa / kaupunginosittain
Vuokra-asuntotoiminnasta vastaa Kiinteistö Oy Kuhmon terva-asunnot, jolla on yhteensä 595 arava- ja vapaarahoitteista asuntoa keskustassa, Akonlahdella, Saarikoskella, Levälahdella ja sivukylillä.

Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen
Indikaattoritiedot ovat saatavilla ainoastaan suurimmista kaupungeista tai hyvinvointialueittain.

Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä
Yhdenvertaisuussuunnitelmien työstö on käynnistynyt vuonna 2023.

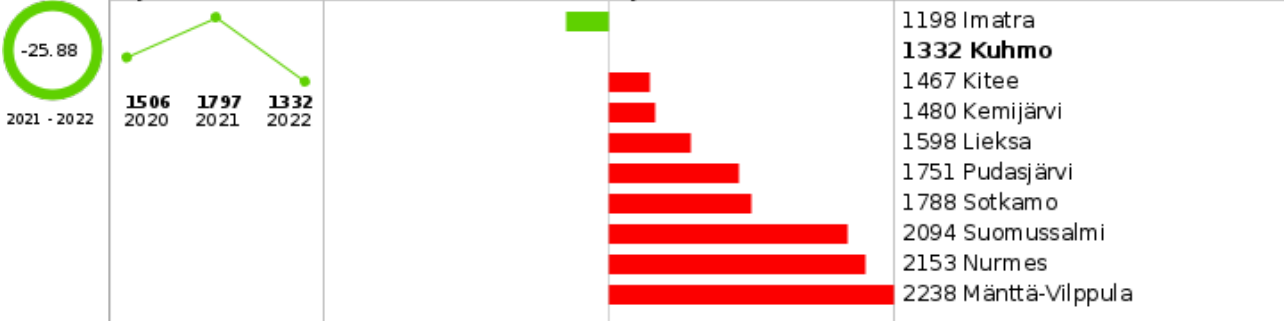
Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, väestö, enintään 1000 m [%]

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit / vuosi
Kuhmon tiedot liitteenä.

Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: kirjastojen, museoiden ja teattereiden saavutettavuus 3/10/20 kilometrin päässä kotoa, % väestöstä
Tiedot kirjaston saavutettavuudesta liitteenä.

Liikuntatoimen palvelut

Liikuntakustannusten ja -investointien tiedot Kuhmon osalta liitteenä.

KAIKKI IKÄRYHMÄT – Yhteenveto

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset vaihtelevat Kuhmossa vuosittain. Vuodelle 2022 kasvua on tullut vuodesta 2021 ja olemme verrokkikuntien vertailussa sijoittuneet toiseksi heikoiten. Vuonna 2022 on Kuhmossa niin ikään kasvanut poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset. Kasvua tässä on ollut vuosien 2020–2021 tasoon verrattuna 5 %.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntien määrä on kääntynyt laskuun Kuhmossa vuonna 2021. Pärjäämme määrien vertailussa verrokkikuntiin nähden hyvin.

Vapaana sivistystyönä järjestetyssä koulutuksessa annetut opetustunnit ovat Kuhmossa nousseet vertailujakson aikana 2019–2021 n. 12 % (taulukko liitteenä).

Kirjaston saavutettavuus Kuhmossa 3 km 63 % asukkaista, 10 km 73,7 % ja 20 km 81,9 % (taulukko liitteenä).

Liikuntainvestoinnit ja -nettokustannukset ovat Kuhmossa selvästi muuta maata alhaisemmat pl. vuoden 2017 investointia, jolloin uusi urheilukenttä rakennettiin (taulukko liitteenä).

Kuhmossa liikennevahingoissa vammautuneiden määrä on kasvanut vuosittain vuodesta 2019 alkaen. Vuonna 2021 vammautuneiden lukumäärä oli 38. Liikennekuolemilta tällä ajanjaksolla on välttytty. Yleisimmin vahingonaiheuttajana on ollut yli 45-vuotias mies. Peruutusvahingot ovat vahinkotyybiltään suurin yksittäinen syy. (taulukot liitteenä)

[LIITTEET INDIKAATTORITIETOIHIN.docx](#)

2 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

[Kainuun hyvinvointialueen Hyvinvointikertomus 2020 ja Hyvinvointisuunnitelma 2021–2024](#) valmistui kuluneen vuoden aikana.

Sekä kertomustyön, että suunnitelmaosion työstämiseen osallistui kuntien hyvinvointiaktivaattorit ja -koordinaattorit. Lisäksi kunnilla oli mahdollisuus esittää kannanottonsa asiakirjaan ennen hyvinvointialueen päätöksentekoprosessia. Kuhmon kaupunginhallitus antoi lausuntonsa hyvinvointikertomukseen 28.3.2023 § 97. Kuhmon kaupungin hyvinvointijohtoryhmä osallistui hyvinvointisuunnitelman työstämiseen 29.8.2023 ja toi esille lisäys-/muutosesityksiä.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat:

- 1 Edistetään lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- 2 Edistetään nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- 3 Edistetään työikäisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- 4 Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- 5 Edistetään vaikuttavaa hyte-työtä

Hyvinvointisuunnitelma sisältää useita yhtymäkohtia Kuhmon kaupungin laajaan hyvinvointisuunnitelmaan.

Lisäksi Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022–2025 tukee vahvasti Kuhmon kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa ja hyvinvointitoimenpiteitä.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

3 Strategian painopisteet ja linjaukset

Kuhmon kaupungin vuoden 2024 strategisen linjaukset säilyvät ennallaan.
Kuhmon kaupungin strategiset tavoitteet ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

- Kestävä kaupunki
 - Luotettava tekniikka
 - Liikenneturvallisuus
 - Esteettömyys
 - Varautuminen
- Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoinvat kuhmolaiset
 - Metsä ja kulttuuri
 - Yhteisöllisyys
 - Ravitsemus
 - Ystävyys
 - Vanhemmuus
 - Lakien ja järjestyksen kunnioitus
 - Kanssakäymisen taidot
 - Harrastukset
 - Osallistuminen
 - Kotiseutu- ja paikallistietous
 - Työttömyys
- Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille
 - Digiosaaminen
- Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne
- Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki
- Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö
 - Palvelut
 - Osallistaminen

Täyttä elämää Kuhmossa - hyvinvoivat kuhmolaiset

Kuhmo - turvallinen kaupunki asua ja elää

Kuhmolaiset - aktiiviset kansalaiset

Ehkäisevä päihdetyö

Jokaiselle hyvinvointisuunnitelman painopisteelle on asetettu alatavoitteita sekä vuosikohtaisia toimenpidesuunnitelmia, joille on määritelty vastuutahot ja resurssit sekä mittarit ja indikaattorit.

4 Hyvinvoinnin toimenpideraportti 2023 ja -suunnitelma 2024

Hyvinvointisuunnitelman vuosiraportissa arvioidaan linjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä asetetaan uusia tavoitteita ja toimenpiteitä. Vuoden 2024 suunnitelmaa on työstetty rinnakkain talousarviovalmistelun kanssa.

Hyvinvointi- ja EPT-
suunnitelmat
2021 - 2025

RAPORTTI VUODELTA 2023 JA SUUNNITELMA VUODELLE 2024

KUHMO

Kuule kuinka puut puhuvat

4.1 THL:n ehdotus vähimmäistietosisällöstä:

Kunnille on koottu vähimmäistietosisältö, joka ei ole vielä velvoittava eikä niiden käyttöä seurata tai valvota. Järjestämislain 29 § mukainen asetus hyvinvointikertomusten vähimmäistiedoista on sosiaali- ja terveysministeriön käsittelyssä. Esitys hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi on annettu 14.6.2023 sosiaali- ja terveysministeriölle, mutta se saattaa muuttua ministeriön asetusprosessin myötä. Asetuksen mahdollisen antamisen ajankohta on toistaiseksi avoin.

Ehdotus auttaa kuntia ja alueita valitsemaan ne indikaattorit, joilla voi riittävän tarkasti seurata asukkaiden hyvinvoinnin tilaa. Sopivat indikaattorit auttavat ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia.

Indikaattoritiedot, joita voidaan hyödyntää kuntien toimenpiteiden arvioinnin mittareina löytyvät osoitteesta [Ehdotus kunnan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi](#).

Kunnan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällön indikaattorit on lisätty Hytetu- ja Ept-suunnitelmien taulukoihin sarakkeeseen arviointimittarit niiden toimenpiteiden kohdalle, joiden oletetaan vaikuttavan kyseiseen indikaattoriin. Kunnan vähimmäistietoindikaattoreita on yhteensä 56 (aiemmin 62). Vuoden 2023 vähimmäistietosisällön indikaattorit näkyvät taulukossa mustalla fontilla, **uudet indikaattorit violetilla fontilla** ja kaupungin omat arviointimittarit harmaalla.

4.2 TEAviisarin TOP 10 kehityskohdetta Kuhmon kaupunki 18.10.2023

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen -> toteutus käynnistynyt 2023
- Ikäryhmittäiset tavoitteet ja toimenpiteet terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi
- Lapsiparlamentti
- Kuntalaisten osallistaminen hankintatyöhön
- Opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastus
- Vanhempainyhdistys
- Kulttuuritoimijoiden asiantuntijaelin
- Pyöräliikenteen määrrien seuraaminen
- Ympäristöjohtaminen liikuntapaikoilla
- Painonhallinnan liikkumisryhmien järjestäminen -> toteutuu syksystä 2023 alkaen osana liikuntaneuvonnan starttiryhmä

Taulukkoon on kuvattu vuoden 2022 toteumat väreittäin: vihreällä toteutunut, keltaisella käynnistynyt, punaisella aloittamatta.

4.3 Täyttä elämää Kuhmossa - hyvinvoivat kuhmolaiset

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit/ Indikaattorit	TOT 2022	TOT 2023	Suunnitelma 2024
4.3.1 Metsä ja kulttuuri on vahva osa kuhmolaisien hyvinvointia	Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen	Työryhmä, jossa edustettuina varhaiskasvatus, koulut, musiikkiopisto, kulttuuritoimijat	- Päätoimisesti hoidettujen museoiden ja teattereiden saavutettavuus 3/10/20 kilometrin päässä kotoa - Kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit - Kirjastokäynnit - Kirjojen kokonaislainaus - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit/v. - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Hyväksytty HyvSivva 9.6.2022 § 75	Suunnitelman tavoitteiden käytäntöön vieminen vuonna 2023. Musiikkiopisto on toteuttanut suunnitelman mukaisia toimenpiteitä.	Suunnitelman juurruttaminen käytäntöön.
	Reitistöjen rakentaminen ja kunnostaminen	kunnallistekniikka, Metsähallitus luontopalvelut	- Esteettömien ja laadukkaiden reittien määrä - Lähireittien käyttöaste	Unskin Uran peruskorjaus Mammankaivon Frisbeegolfradan	Esteettömyyskartoitus Pajakkajoen reitille Hietaperän	Pyöräreittihanke jatkuu Mahdollinen Leader-rahoitusten

	<p>ylläpito käyttötaloudesta, kehittäminen hankerahoituksella</p> <p>Edunvalvonta suhteessa metsähallituksen resursseihin</p>	<p>- Enintään 1 km päässä lähivirkistysalueesta asuvat</p>	<p>valaistus Siirrettävät kävijäseurantamittarit 5 kpl käytössä</p> <p>Maastopyöräilyreitistön kehittäminen</p>	<p>venesataman kunnostus</p> <p>Kämärän lintutornin kunnostus</p> <p>Pyöräreittihankkeen myötä uusi monitoimireitti välille Unskin ura – Kalevalan kangas</p> <p>Esteettömän reitin edelleen kehittäminen Honkalinnan läheisyydessä</p> <p>Suvannon laavun esteettömyyttä kehitetty edelleen</p> <p>Vesistömatkailuhankkeen valmistunut</p>	<p>hakeminen maasto- ja vesireittien sekä vene- ja välinevuokrauspalvelujen kehittämiseksi</p>
<p>Musiikkiopiston vapaana oleville oppilaspaikeille ilmoitaudutaan. Kuhmolaiset vauvat saavat lahjakortin muskariin. Instrumenttiopintojen yksilöllistäminen on mahdollista.</p> <p>Maksuton</p>	<p>Musiikkiopisto on valtionosuutta saava oppilaitos. Toiminnan mahdollistaa kaupungin tuki, lukukausimaksujen tuotot sekä palvelun myynnistä saatavat korvaukset.</p>	<p>- Musiikkiopiston oppilaspaikeat ovat täynnä</p> <p>- Ryhmäopetukseen tulee paljon oppilaita</p> <p>- Oppilaskonserttien yleisömäärä on runsas. Yleisömäärää seurataan</p> <p>- Musiikkiopiston opintopolulla</p>	<p>Varhaisiän musiikkikasvatus on toteutunut ja jatkuu edelleen</p> <p>Ryhmäopetukseen osallistuvien määrä vaihtelee, osa ryhmistä on täynnä mutta osaan ryhmistä on tilaa.</p> <p>Kuhmon</p>	<p>Päätötodistuksen saavien oppilaiden määrää on tärkeää kasvattaa</p> <p>Sotkamolaiset kesämuusikot osallistuivat Kuhmon toimintoihin, keikkoja toteutettiin myös Sotkamossa</p> <p>Kuhmon</p>	<p>Musiikkiopiston opintopolku suoritetaan loppuun saakka</p> <p>Kesämuusikot ovat Kuhmon ja Sotkamon yhteistä kulttuuritoimintaa</p> <p>Päiväkotimuskari on vakiintunutta</p>

	<p>varhaisiän musiikkikasvatus päiväkodeissa (mahdollistaa myös varhaiskasvatushenkilöstön osaamisen kehittämisen)</p> <p>Musiikkiopiston tuottamat kerhot-> musiikkiopiston ja perusopetuksen yhteistyön vahvistaminen, Suomen harrastamisen malli (hanke)</p> <p>Elämänkaarimuskari-idea</p>	<p>Hankkeet mahdollistavat kokeilut ja kehittämisen.</p>	<p>edetään päättötodistuksiin asti</p> <p>- Kuhmolaiset ja sotkamolaiset nuoret hakeutuvat Kuhmon kesämuusikoiksi</p> <p>- Tuntee itsensä yksinäiseksi 4., 5., 8. ja 9. lk. oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>- Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. lk. oppilaista</p> <p>Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit/v.</p>	<p>kesämuusikot on toteutettu</p>	<p>musiikkiopisto 30 v.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentti - Ääneni äärelle - sävellysprojekti - Pikkukesämuusikot - Nuorisosinfoniaorkesteri Itämyrskyn konserttikiertue <p>Vauvamuskarin lahjakorttia ei ole lahjoitettu kaupungin puolesta, mutta sen on voinut ostaa lahjaksi</p> <p>Päiväkotimuskari toteutunut ja toiminta on laajentunut</p> <p>Elämänkaarimuskari ollut kokeiluna</p> <p>Harrastamisen Suomen mallissa kerhotoiminta toteutuu Sotkamossa</p> <p>Musiikkiopiston vanhempainyhdistykset toimivat sekä Kuhmossa että Sotkamossa</p>	<p>toimintaa</p> <p>Tanssi on juurtunut osa musiikkiopiston opetustarjontaa</p> <p>Kansainvälistymistä jatketaan esim. Erasmus -hankkeessa yhteistyössä muiden musiikkiopistojen kanssa</p> <p>Elämänkaarimuskarin kokeilua jatketaan mahdollisuuksien mukaan</p>
	<p>Lasten luontoyhteyden säilyttäminen ja</p>	<p>Varhaiskasvatus, Kunnallistekniikka, Tilapalvelut,</p>	<p>- Move! -tulokset</p>		<p>Kuusenkuiskeen piha-alueen suunnittelu ja valtion</p>	<p>Kuusenkuiskeen piha-alueen luonnonmukaistami</p>

	edistäminen	Hyvinvointityö, Liikuntapalvelut			avustuksen haku	nen ja liikunnan edistäminen investoinneilla
4.3.2 Yhteisölliset tapahtumat hyvinvoinnin ja osallisuuden luojana	Harrastemessut	jokaiselta palvelualueelta nimetty vastuhenkilö, toteutus yhteistyönä, kansalaisopisto, yhdistykset, seurakunta	- Tuntee itsensä yksinäiseksi 4., 5., 8. ja 9. lk. oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista. - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. luokan oppilaista - Kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit - Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit/v. - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - Nuorisotoimen palvelut - Liikuntatoimen palvelut	Harrastemessut Taiteiden taikayön yhteydessä	Harrastemessut koulupäivän aikana, n. 780 osallistujaa	Harrastemessut toteutetaan
	Rekrymessut	yhteistyössä kaupungin eri yksöiden, Kuhmon Yrittäjät ry:n ja oppilaitosten kanssa	- Messut toteutetaan vuosittain, palautekyselyt sekä kohderyhmille että esittäjätahoille - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. lk.	Toteutui	Toteutui Taitotehtaan ja perusopetuksen tiloissa KAMK ja KAO oppilaitosten tapahtumiin osallistuttiin	Rekrymessut toteutuu

			oppilaista			
	<p>Terveys- ja liikuntatapahtumat eri ikäryhmät huomioiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikuntapalvelut - Kainuun Liikunta - Vanhustenviikko 	<p>kaupungin tilat, henkilöstö: Kainuun Liikunta, KAMK-opiskelijat, liikuntapalvelut, sivistyspalvelut, yhdistykset, kuntalaiset</p>	<p>- Mittarit tulokortissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. lk. oppilaista - Liikuntatoimen palvelut 	Toteutui	<p>Kaikki ikäryhmät huomioitiin tapahtumatarjonnassa</p> <p>Tapahtumat yhteistyössä Kainuun Liikunnan kanssa yht. 6 kpl, joista suurimmat Kainuun rastiviikko ja Lost in Kainuu</p> <p>Yhdistysten yhteistyötapahtumat 10 kpl</p> <p>Uimahallin tapahtumat eri ikäryhmille 7 kpl</p> <p>Kesän perukkaliikuntakierros 6 kylää</p> <p>Muut liikuntatapahtumat 3 kpl</p> <p>Vanhusten ja vammaisten viikon tapahtumat</p>	<p>Valtakunnallisiin teemaviikkoihin pohjautuvan vuosikellon luominen</p>
	Oppilaitosten juhlat ja yhteiset tapahtumat	Oppilaitosten henkilöstö ja lapset ja nuoret,	- Tuntee itsensä yksinäiseksi 4., 5., 8. ja 9. lk. oppilaista,	Wanhojen tanssien päivänäytöksen yleisönä lapsia ja	Wanhojen tanssien päivänäytöksen yleisönä lapsia ja	Wanhojen tanssit toteutetaan yhteistyössä

		yhteistyössä yksikkörajat ylittäen	lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - 8. ja 9 lk oppilaista - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit/v. - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	nuoria sekä aikuisia eri yksiköistä, penkkariajelu koskettaa myös useita yksiköitä. Lukion juhlissa esiintyi nuoria ja aikuisia myös muista yksiköistä. MUP-oppilaiden vuosittainen kevätkonsertti Perusopetuksen ja lukion joulukantaatti Itsenäisyyspäivän juhlallisuudet oppilaitosten yhteistyönä Koulujen joulu- ja kevätjuhlat	nuoria sekä aikuisia eri yksiköistä, penkkariajelu koskettaa myös useita yksiköitä. Lukion juhlissa esiintyi nuoria ja aikuisia myös muista yksiköistä. MUP-oppilaiden vuosittainen kevätkonsertti Perusopetuksen ja lukion joulukantaatti Itsenäisyyspäivän juhlallisuudet oppilaitosten yhteistyönä Koulujen joulu- ja kevätjuhlat Suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupunki vuoden avajaistilaisuus Perusopetuksen 50 v. juhla 7.–9. lk olympialaiset	musiikkiopiston liveorkesterin kanssa
	Kirjaston ja kulttuuritoimen järjestämät matalan kynnyksen	Kirjaston, kulttuurin ja nuorisotoimen työntekijät,	- Kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit - Kirjastokäynnit	Kirjastokäyntejä n. 50 000 (kävijälaskurissa myös lukiolaiset,	Kirjaston säännölliset tapahtumat toteutuivat. Novellikoukku ja	Vuosikellon suunnitelmia toteutetaan

	<p>tapahtumat vuosikellon mukaan</p>	<p>kolmas sektori</p>	<p>- Kirjojen kokonaislainaus - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - 8. ja 9. lk oppilaista - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä</p>	<p>jotka opiskelevat kirjaston luokissa) Kirjastolla järjestettyjä tapahtumia 29 kpl, osallistujia yht. 364: 7 lukupiiriä, 3 kirjanjulkistamista, runoilta, Ilona-lauluryhmän esiintyminen, 8 lautapeli-iltaa, 8 satutuokiota (osa kaverikoiran kanssa) Oulu 2026-tilaisuus. Vuoden kokonaislainaus 10/22: 100158.</p>	<p>lukupiiri kuukausittain, satutuokioita kirjastolla ja päiväkodeissa, uutena syksyllä vauvalorutuokiot. Tiloja annettiin käyttöön muille toimijoille, esim. Yhdistyksille. Kirjastokäyntejä n. 49600 (10/23). Mukana kirjaston tiloissa opiskelevat lukiolaiset. Kokonaislainaus9/23: n. 88000 Ystävänpäivä-tapahtuma kirjastolla Livepeli-tapahtuma kirjastolla</p>	
	<p>Kuhmon Talvi -ja Römppäviikko, Kainuun kirjamesut, Taiteiden yö, Suomi Soi tapahtumat, uudenvuoden vastaanotto</p>	<p>Kirjaston ja kulttuurin työntekijät, kulttuuritoimijat, Kainuun liitto</p>	<p>- Tapahtumat toteutuneet, kävijämäärät, kävijäpalautte - 8. ja 9. lk oppilaista - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Kokenut vahvaa</p>	<p>Tapahtumien kävijämäärät: Viri Viri Tik Tak – esitys 30, Kuhmon Talvi (6 tapahtumaa) 521 Spoon River Antologia –esitys 320 Suomi Soi –konsertit</p>	<p>Kulttuuritapahtumat järjestettiin vuosikellon mukaan. Kainuun kirjamesut (tulossa marraskuussa) Taiken Hama-</p>	<p>Musiikkiopisto on mukana toteuttamassa mm. Taiteiden yön ja Römppäviikon sisältöä</p>

			positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	(6 kpl) 439 Taiteiden yö n. 1700 käyntikertaa Lisäksi useita kulttuuritapahtumia, joissa kaupunki mukana yhteistyötahona tarjoamalla tiloja, työpanosta ym.	rahoituksella toteutettiin Kuusamon kylällä neljä luonnonmateriaali-taidekurssia, vetäjinä kainuulaisia eri alojen taiteilijoita. Kylätapahtumia tuettu avustuksin ja tapahtumatuottajan työpanoksella. Tapahtumien sisällöntuotanto tapahtunut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	
4.3.3 Vanhemmuuden tukeminen	Perhekoulu, vanhempien koulu	Sovittava Kainuun hyvinvointialueen	- 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Keskustelu- vaikeuksia vanhempien kanssa - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Tyytyväinen elämäänsä	Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025	Kuhmossa ei ole toteutunut omana ryhmänä	

			<ul style="list-style-type: none"> - 8.-9 lk. oppilaista - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista 			
Matalan kynnyksen kohtaamispaikat	Yhteistyö Kuhmon seurakunnan ja järjestöjen kanssa	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - 8. ja 9. lk oppilaista - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä 	<ul style="list-style-type: none"> Nuorten aikuisten kahvitilaisuus kaupunginjohtajan ja kirkkoherran kutsumana MLL-perhekerhot Kirjastolla järjestettyjä tapahtumia 29 kpl, osallistujia yht. 364 	<ul style="list-style-type: none"> Kulttuuriolohuone käynnistyi hanketoimintana ja jatkuu yhdistysvetoisesti kestävän kehityksen sopimuksella Kirjastolla järjestetään säännöllisesti tapahtumia (mm. Novellikoukku, lukupiiri, kirjallisuusillat) ja tarjotaan tiloja muiden toimijoiden järjestämille tapahtumille (mm. peli-illat) 	Kulttuuriolohuonetoiminta jatkuu	
Lasten- ja nuorten hyvinvointi otetaan valtuustokauden teemaksi	sivistyspalvelut, hyvinvointiaktiviteetti, ateriapalvelut,	<ul style="list-style-type: none"> - Lihavuuden yleisyys 2-16-vuotiailla - Ei syö 	<ul style="list-style-type: none"> Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025 	<ul style="list-style-type: none"> Laajat terveystarkastukset 5. ja 8. lk 	<ul style="list-style-type: none"> Vanhempainilloissa jatketaan teemainfoja/-luentoja 	

	<p>vanhempainilloissa ja valitaan yhdessä eri tahojen kanssa toimenpiteet lasten- ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.</p> <p>Asiantuntijaluennot vanhemmille mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - päihitteet - digikasvatus - syrjäytymisen ehkäisy - aikuissosiaalityön palveluiden esittely - mistä apua kriisin kohdatessa - ravitsemus ja suun terveydenhuolto - vanhempien tuen merkitys lasten ja nuorten tasapainoiselle kasvuun ja kehitykselle <p>Kodinhoitajapalvelut (Hyvinvointialueelle ehdotuksena)</p>	<p>sote, nuorisovaltuusto, oppilaskunnat, valtakunnalliset asiantuntijatahot, vanhemmat, kriisityö, poliisi, yhdistykset, hankkeet: esim. Mieli-hanke ja Mukana elämässä -hanke, Kainuun hyvinvointialue</p>	<p>koululounasta päivittäin 8. ja 9. luokan oppilaista</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8. ja 9. luokan oppilaista ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Oppilaistoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua <p>- 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tyytyväinen elämäänsä - Keskustelu- vaikeuksia vanhempien kanssa - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 	<p>Laajat terveystarkastukset 5. ja 8. lk</p> <p>5. lk vanhempainilloissa terveydenhoitaja, liikunnanohjaaja, fysioterapeutti (Move-tulosten läpikäynti)</p> <p>8. lk vanhempainilloissa asiantuntija (kouluterveyskyselyt)</p> <p>9. lk. vanhempainilloissa oppilashuollollinen tuki</p>	<p>5. lk vanhempainilloissa terveydenhoitaja, liikunnanohjaaja, fysioterapeutti (Move-tulosten läpikäynti)</p> <p>8. lk vanhempainilloissa asiantuntija (kouluterveyskyselyt)</p> <p>9. lk. vanhempainilloissa oppilashuollollinen tuki</p> <p>Poliisi osallistui vanhempainiltoihin</p> <p>Kodinhoitajapalvelun tarve tuotu esille mm. kyselytutkimuksissa ja hyvinvointialueen kuntayhteistyötapaamisissa</p>	
--	--	--	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista - Nuorisotoimen palvelut - Liikuntatoimen palvelut 			
	<p>Neuvokas perhemenetelmän aktiivinen käyttöönotto varhaiskasvatuksen monialaisessa yhteistyössä. Menetelmä tukee varhaiskasvatuksen työtä perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi.</p>	<p>Hellä-hanke tukee toimijoita menetelmän käyttöönotossa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakaskyselyt perheille sekä menetelmän vaikuttavuuden arviointi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen vuosisuunnitelmien arvioinnin yhteydessä. - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Keskustelu- vaikeuksia vanhempien kanssa - Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten 	<p>Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025</p>	<p>Perusopetus ja esiopetus Kainuun yhteisessä TOKI-hankkeessa, joka on päättynyt, TOKI= tuki, oppiminen, kehittäminen, inkluusio (Liitteessä kuva mallista)</p> <p>Hellä-hanke päättyy</p> <p>Lapsen tuen malli Kainuussa- hanke varhaiskasvatuksessa, päätty 12/23. Neuvokas perhemateriaalia käytetään varhaiskasvatuksessa lasten elintapaohjauksessa.</p>	

			fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lapset 1-6-vuotiaista - Nuorisotoimen palvelut			
	Varhaisen tuen tiimi lapsen ja/tai perheen tuen tarpeen kartoittamiseen ja toteuttamiseen.		- 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Keskustelu- vaikeuksia vanhempien kanssa - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - 8.-9. lk oppilaista - Kohtalainen tai vaikea	Moniammatillinen Varhaisen tuen tiimi - toimintamalli otettiin käyttöön	Varhaisen tuen tiimimallia käytetään pohjana varhaiskasvatuksen verkostotyössä. Tiimimallin käytänteet kuvattu Lapsen tuen käsikirjassa.	Lapset puheeksi - menetelmän käyttöönoton selvittäminen sivistystoimessa kevään 2024 aikana

			<p>ahdistuneisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus <p>-</p> <p>Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat - Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet - Ahtaasti asuvat lasiasuntokunnat - Syrjäytymisriskissä olevat 18-24 -vuotiaat - Nuorisotoimen palvelut 			
<p>4.3.4 Syrjäytymisen ehkäiseminen – Jokaisella on vähintään yksi ystävä</p>	<p>Tunne ja vuorovaikutustaidot -kokeilun jatkaminen</p>	<p>Perusopetus, nuorisopalvelut, oppilashuoltoryhmä</p>	<p>- 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tyytyväinen elämäänsä - Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa - Tuntee itsensä yksinäiseksi 	<p>Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025</p>	<p>Perusopetus ja esiopetus osallistui Kainuun yhteisessä TOKI-hankkeessa, TOKI= tuki, oppiminen, kehittäminen, inklusio</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen</p>	

			<ul style="list-style-type: none"> - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Nuorisotoimen palvelut 		<p>koulutukset koulun henkilöstölle ja taitojen harjoittelu koulun arjessa</p>	
	Kielivähemmistöjen huomioiminen	Kaupungin info ja koko henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> - Palveluissa huomioitu, viestinnässä huomioitu. Peruspalvelut netissä vähintään kolmella kielellä vuoden 2022 loppuun mennessä. - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden 		<p>Ei ole toteutunut viestinnässä</p> <p>Perusopetuksessa lapsen oman kielen tuki osalle ulkomaalaistaustaisia oppilaita</p> <p>Työllisyyspalveluissa toteutuu tulkkipalvelut</p>	

			kokemus - Vaikeasti työllistyvät 15-64- vuotiaista			
	Omaishoitajille tarjottavat ennaltaehkäisevät palvelut	kansalaisopisto, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut	- Omaishoidon tuella kotona hoidettavat 75 vuotta täyttäneet vuoden aikana - Kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit		Maksuttomia uintikertoja uimahallissa läpi vuoden Omaishoitajien ja läheishoivaajien vertaiskahvila yhdistystoimintana Ohjattu saliliikunta ei toteutunut	
	Miekkarin ja kuraattorin kahvit nuorille	sivistyspalvelut, Kainuun hyvinvointialue	- Palautekyselyt, keskustelut oppilaskuntien ja lukion opiskelijakunnan hallituksessa - Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten	Toteutunut lukiolaisille	Toteutunut perusopetuksessa ja lukiossa nuorisotyöväetoisesti miekkarin ja kuraattorin yhteistyöllä.	Toiminta jatkuu vakiintuneena käytäntönä

			fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. luokan oppilaista - Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet - Ahtaasti asuvat lasiasuntokunnat Syrjäytymisriskissä olevat 18-24 -vuotiaat			
	Moniammatillinen yhteistyö ja asiantuntijakuulemiset - hyvinvointijohtoryhmä - ehkäisevän päihdetyön ja nuorten ohjaus- ja palveluverkoston työryhmä - yhdyspintatyö Kainuun hyvinvointialueella - aikuissosiaalityön sisällöt mm.	työryhmien jäsenet, asiantuntijat mm. kouluterveyshoitajat, miekkari, kuraattori, Kainuun hyvinvointialueen ammatillaiset, oppilashuoltoryhmä	- 8. ja 9. luokan oppilaista ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko	Toteutunut - Hytejory ja EPT ryhmien jäsenet päivitetty ja moniammatillisuus laajentunut	Hytejory ja EPT-ryhmä kokoontuivat säännöllisesti Laajennettu oppilashuoltoryhmä kokoontui Hyvän mielen kunta -hankkeen pilottikuntatoiminta päättyi KAMK:n hallinnoima KATE – Kainuun mielenterveysohjelma sai rahoituksen	Nuorten kuuleminen kouluterveyskyselyn tuloksiin liittyen

	paikalliset toimintatilastot ja palvelut		<p>osallisuuden kokemus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua - THL:n sairastavuusindeksi - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Keskustelu- vaikeuksia vanhempien kanssa - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Enintään kahden kilometrin etäisyydellä alasteesta asuvat 7–12-vuotiaista - Syrjäytymisriskissä olevat 18–24-vuotiaat 		<p>Poliisin ennaltaestävä työ tiiviiksi osaksi hyvinvointityötä</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaitoskäynnit toteutuivat <p>Hyvinvoiva koulu yhteisökäsikirja. Aiheeseen koulutettu henkilöstöä.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Vaikeasti työllistyvät 15–64-vuotiaista - Työkyvyttömyysindeksi - Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa - Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty peruskoulussa kolmen vuoden välein - Nuorisotoimen palvelut - Liikuntatoimen palvelut 			
	Kirjasto tarjoaa maksuttomia kokoontumis- ja harrastetiloja kuntalaisille.	Ei vaadi erillisiä resursseja	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjastokäynnit - Kirjojen kokonaislainaus - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - 8. ja 9. lk oppilaisista - Kokenut vahvaa 	<p>Kirjastokäyntejä n. 50 000 (kävijälaskurissa myös lukiolaiset, jotka opiskelevat kirjaston luokissa)</p> <p>Kirjastolla järjestettyjä</p>	<p>Kirjastokäyntejä n. 49600 (10/23), mukana kirjaston tiloissa opiskelevat lukiolaiset.</p> <p>Kokonaislainaus9/23: n. 88000.</p>	<p>Nuorten höntsätilat kirjastossa ja digitalisaation hyödyntäminen liikunta-aktiivisuuden lisäämiseksi (iWall-peli investointina)</p>

			positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	tapahtumia 29 kpl, osallistujia yht. 364 Vuoden kokonaislainaus 10/22: 100158	Kirjastolla järjestettiin säännöllisesti tapahtumia (mm. Novellikoukku, lukupiiri, kirjallisuusillat) ja tarjottiin tiloja muiden toimijoiden järjestämille tapahtumille (mm. peli-illat) - Kirjastolla toteutettu työttömille työnhakijoille kohdistettu lukemisen edistämishanke. Heitä osallistettiin myös palvelujen suunnitteluun. Hanke jatkuu vuoden loppuun.	
	Kirjastonkäytönopetus ja lukemisen edistäminen kaikilla luokka-asteilla ja esiopetuksessa.	Kirjaston työntekijät, koulujen opettajat	- Kirjastokäynnit - Kirjojen kokonaislainaus - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä		Kirjastokäyntejä n. 49600 (10/23), mukana kirjaston tiloissa opiskelevat lukiolaiset. Kokonaislainaus 9/23: n. 88000. Lukiolaiset opiskelevat kirjastolla päivittäin Kirjavinkkausta ja	Aikuisten lukemisen edistämistyön kehittäminen

					<p>kirjastonkäytönopetusta järjestettiin eri luokka-asteille säännöllisesti.</p> <p>Perusopetuksen kirjastovierailut kaikilla luokka-asteilla</p>	
	<p>Tunne- ja kaveritaitojen opettaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen työntekijät, koulutukset henkilöstölle.</p>	<p>- Hyvinvoinnin vuosikello, vaikuttavuuden arviointi toimintasuunnitelmien arvioinnin yhteydessä.</p> <p>- 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tyytyväinen elämäänsä - Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden 	<p>Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025</p>	<p>Hyvinvoiva koulu yhteisökäsikirja. Aiheeseen koulutettu henkilöstöä</p>	

			kokemus - Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista			
	Huomaa hyvä - vahvuusperustaisen menetelmän käyttö kasvatuksen ja opetuksen tukena.	Varhaiskasvatuksen työntekijät, koulutukset henkilöstölle.	- Työyhteisö arviointi, asiakaskyselyt perheille, toimintasuunnitelmien arviointi vuosittain. - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista	Huomaa hyvä - menetelmän koulutukset alkaneet varhaiskasvatuksessa	Huomaa hyvä - menetelmä otettiin käyttöön Perusopetuksessa Huomaa hyvä - koulutukset alkaneet 1.-2. lk sekä erityisopetus	Perusopetuksen Huomaa hyvä - koulutukset jatkuvat 3.-6. lk
	Kotouttamisen vastuutahot määritelty ja kotouttamisen työkalut käytössä	Kunta, työllisyyden kuntakokeilu, Taitotehdas, sote, järjestöt, seurakunta	- 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Tuntee itsensä	Kainuun yhteinen kotouttamisohjelma päivitetty ja hyväksytty Kvalt 20.12.2021 § 105	Kotouttamistiimi on käynnistänyt toimintansa.	Kotouttamispalvelut kuntoon

			yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat - Enintään kahden kilometrin etäisyydellä alasteesta asuvat 7–12-vuotiaista - Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen			
	Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen	Kaikki	- 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus		Hyvän mielen kunta - tarkistuslistan käyttöönotto hyvinvointityön tarkastelussa KATE – Kainuun mielenterveysohjelman hyödyntäminen kaupungin toiminnoissa Kuhmon työvire ry käynnisti vanhusväestölle	Mielen hyvinvoinnin tarkistuslistan monipuolinen hyödyntäminen KATE – Kainuun mielenterveysohjelman hyödyntäminen kaupungin toiminnoissa Kriisikeskustoiminta Kuhmossa jatkuu Tarkistuslistan

			<ul style="list-style-type: none"> - Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua - 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tuntee itsensä yksinäiseksi -Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64 vuotiaat - Nuorisotoimen palvelut - Liikuntatoimen palvelut 		<p>suunnatun kaveripalvelun</p> <p>Aiesopimus yhteistyöstä Kainuun kriisikeskuksen kanssa ennaltaehkäisevän kriisiavun ja tuen järjestämisestä Kuhmossa Hyvä Päivä -ryhmätoiminta</p> <p>Ystävätoiminnan kurssi yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston, srk/diakonian ja eläkeliiton kanssa</p> <p>Sotaveteraanijärjestön säännöllinen kerhotoiminta</p>	<p>laajempi käyttöönotto seuraavan laajan hyvinvointisuunnitelman yhteydessä</p> <p>Ystävätoimintaan koulutetut vapaaehtoiset toimivat yksinäisten tukena</p>
	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvotyö	Kaikki	- Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä		Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman laatiminen käynnistyi	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman laatiminen

<p>4.3.5 Palvelujen saavutetta vuus</p>	<p>Yhdyspintayhteistyö hyvinvointialueen kanssa - liikuntaneuvonnan palveluketjut - kouluterveydenhuolto - koulupsykologi - miekkari - neuvola - terapiapalvelut - lastensuojelu, vammaispalvelu, kehitysvammahuolto, aikuissosiaalityö, mielenterveys- ja päihdetyö</p>	<p>Kainuun hyvinvointialue, sivistyspalvelut, työllisyydenhoitopalvelut, nuorisopalvelut</p>	<p>- 8. ja 9. luokan oppilaista ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi - Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tyytyväinen elämäänsä - Keskustelu- vaikeuksia vanhempien kanssa - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko</p>	<p>Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025</p> <p>Erityisryhmien liikunnanohjaus kehitysvammahuolto ja mielenterveyspalvelut</p>	<p>Kainuun hyvinvointialueen yhdyspintatyön teema-alatyöryhmät työskentelivät tiiviisti sote-uudistuksen tiimoilta - Kaikissa alatyöryhmissä kaupungin edustus</p> <p>Palvelut tukenasi - hanke etsi ratkaisuja kotona asumista tukevien palvelujen kehittämiseksi ikäihmisille Kainuussa - Kuhmossa toimi oma pilottiryhmä, jonka kokoamisessa Vanhus- ja vammaisneuvosto aktiivisena toimijana</p> <p>Kuhmon poikkisektorainen perhekeskustiimi kokoontui säännöllisesti</p> <p>Kainuun hyvinvointiryhmä kokoontui säännöllisesti. Ryhmässä mukana hyvinvointiaktivaattori</p>	<p>Yhdyspintatyöskentely ja palveluketjut ovat toimivia kuntalaisten näkökulmasta</p> <p>Liikuntaneuvonnan palveluketju toimii ja asiakaskirjaamiskäytännöt ratkaistaan</p> <p>Kainuun HVA liikuntaneuvonta ja Kestävän kehityksen hanke II yhteistyössä</p> <p>Palvelut tukenasi - hankkeen vaikutusten arviointi</p>
---	--	--	---	--	--	--

		<p>osallisuuden kokemus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitokaksot - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaksot 65 v. täyttäneillä - Enintään kahden kilometrin etäisyydellä alasteesta asuvat 7–12-vuotiaista - Enintään 500 m etäisyydellä päivittäistavarakaupasta asuvat 75 v. täyttäneistä - Enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistys-alueista asuvat - Ulkona, yömajoissa, tilapäissuojissa ja laitoksissa asuvat yksinäiset asunnottomat <p>Sairastavuusindeksi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja 		<p>Liikuntaneuvonnan käynnistämisestä Kuhmossa päätettiin valiokunnissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toiminta käynnistynyt hiljalleen samalla palveluketjua kehittäen <p>Erityisryhmien liikunnan ohjaus kehitysvammahuolto ja mielenterveyspalvelut</p> <p>Nuorisopalvelut mukana Kainuun alueen Kaunuun Discordissa nuorille</p>	
--	--	--	--	---	--

			hyvinvoinnista koulussa - Nuorisotoimen palvelut - Liikuntatoimen palvelut			
	Avoin ja laaja palveluista tiedottaminen - kaikki	viestintätiimi, palveluyksiköt	- Some-kanavien ja nettisivun seurantatilastot		Matkailu- ja viestintäkoordinaattori palkattiin	Viestintätiimin yhteistyö Viestintäsuunnitelman valmistuminen ja käyttöönotto
	Työllisyyden kuntakokeilun työllisyysohjaajat jalkautuva asiakastyö; tarvittaessa kotikäynnit asiakkaan kotiin (sos..toimen ja päihdetyön edustajien kanssa)	Työllisyysohjaajien HTV-resurssi	- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat - Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet - Nuorisotyöttömät 18–24-vuotiaasta työvoimasta - Vaikeasti työllistyvät 15–64-vuotiaat		Palvelua saaneet asiakkaat ja heidän tilanteensa kehittyminen työllistymissuunnittelu on kirjattu työllisyyden kuntakokeilun käyttämään valtakunnalliseen URA-järjestelmään HTV-resurssia lisätty asiakasmäärien kasvaessa	TEPA 2024 valmistautuminen
	Kirjastoautosta monitoimiauto	Kirjaston ja kulttuurin työntekijät, Kuhmon kyläyhdistykset, Kuhmon apteekki, taitelijat Kirjastoautolle saatava valtion	- Lääkkeiden toimittaminen kirjastoauton mukana jatkuu. Viedään kulttuuritoimintaa kirjastoauton asiakkaille perukkaan. - Kirjastokäynnit	Lääkkeiden toimittaminen kirjastoauton mukana käynnistyi	Lääkkeiden toimittaminen kirjastoauton mukana on jatkunut, kysyntä vähäistä Viedään kulttuuria kirjastoauton mukana perukoihin	

		budjettiin määräraha	- Kirjojen kokonaislainaus - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - Palvelusaaneiden asiakkaiden määrä. - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä			
	Kirjaston omatoimiaukiolo lisää kirjaston palvelujen saavutettavuutta arki-iltaisin ja viikonloppuisin.	Kirjaston henkilökunta	- Kirjastokäynnit - Kirjojen kokonaislainaus - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Omatoimiaikojen kävijämäärä on kasvanut tasaisesti. Omatoimesta tullut paljon hyvää palautetta. - Kirjautumisia huhtikuulta marraskuulle 2020	Omatoimen kirjautumisia tammi-syyskuulta 3720. Käyttöaste lisääntynyt selvästi edellisestä vuodesta. Hyvää asiakaspalautetta on tullut.	
	Pohjoisen eKirjasto käynnistyy 1.1.2022	Kirjaston talousarviossa varattu määräraha	- E-kirjojen, E-äänikirjojen ja Vidlan vuosittainen lainausmäärä - Kirjojen kokonaislainaus	E-palvelujen saatavuus on parantunut varsinkin äänikirjojen osalta	Valmistaudutaan kuntien yhteisen eKirjaston mahdolliseen pilotointiin	Kuntien eKirjaston mahdollinen käyttöönotto
	Kuhmon liikuntapalvelusuunnitelman laatiminen - hyvinvointiaktivaattori - kunnossapitopäällik	liikuntapalvelujen henkilöstö, yhdistykset: liikuntaseurat, kansanterveys-, eläkeläis- ja nuorisojärjestöt, kyläyhdistykset,	- Lihavuuden yleisyys 2-16-vuotiailla - 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Vähintään tunnin	Päätettiin vetovoimaisuuden johtoryhmässä yhdistää liikuntasuunnittelu hyvinvointi- ja taloussuunnitelmiin	Liikuntapalvelusuunnitelman laatiminen käynnistyi liikuntapaikka- ja leikkikenttäkartoituksella. Osallistaminen käynnistynyt.	Liikuntapalvelusuunnitelma valmistuu. Liikuntatoimijat osallistetaan monipuolisesti suunnittelutyöhön. Osallistutaan

	kö	seurakunta, vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto, liikuntapalveluyritykset, KAMK opinnäytetyö	päivässä liikkuvat - Enintään kahden kilometrin etäisyydellä alasteesta asuvat - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 v. täyttäneillä - Liikuntapaikat ja liikuntapuistot Enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistys-alueista asuvat - Liikunnan edistäminen kunnassa TEA-pistemäärä - Liikuntatoimen palvelut - Kevyen liikenteen väyliä m/as.		KAMK:n Liikuntadata hyvinvoinnin tueksi Kainuussa -hanke ei saanut rahoitusta	Kainuun maakunnallisen liikkumisohjelman valmisteluun
	Liikuntapaikkarakentaminen - esteetön uimahalli - Saarikosken lähiliikuntapaikka Investointisuunnitelman osalta on tehtävä karsintaa ja	Investointivaraukset, kuntarahoitus, AVI:n liikuntapaikkarahoitus	- Lihavuuden yleisyys 2-16-vuotiailla - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista	Uimahalli-investointi ilmoitettu PSAV:n rahoitussuunnitelmaan, EVA sijainnista hyväksytty valtuustossa Kiinteistöstrategiatyöryhmän työskentely	Uimahalli-investoinnin suunnitelmatyö edennyt hitaasti Liikuntapaikkojen ja leikkikenttien tarvekartoitus käynnistynyt	Liikuntapaikkasuunnittelutyö jatkuu Kiinteistöstrategiapäätösten toimeenpano

	priorisointia.		<ul style="list-style-type: none"> - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 v. täyttäneillä - Liikuntapaikat ja liikuntapuistot Enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistysalueista asuvat - Liikuntatoimen palvelut - Enintään 1 km päässä lähivirkistysalueesta asuvat 	käynnistyi	Kiinteistöstrategian päätöksentekokäsitte ly	
	Joukkoliikenteen saavuttaminen	Joukkoliikennepalvelut	<ul style="list-style-type: none"> - Enintään 1 km etäisyydellä säännöllisen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat 		Ikäihmisten viisaan asiointiliikkumisen ohjelma -hanke yhteistyössä Traficomien kanssa - Liikkumiskysely kuntalaisille	Ikäihmisten viisaan asiointiliikkumisen ohjelma -hanke päättyy ja raportti toimenpide-ehdotuksineen julkaistaan
4.3.6 Ravitsemus hyvinvoinnin tukena	<p>Ruokakasvatus → yläkoulu ja ikääntynyt väestö</p> <p>Maksuton välipala kaikille -kokeilu</p> <p>Asiakasyhteistyö ja</p>	<p>Ateriapalvelut, Perusopetus, Lukio, Oppilaskunnat, Nuorisovaltuusto, Vanhus- ja vammaisneuvosto</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lihavuuden yleisyys 2-16-vuotiailla - Ei syö koululounasta päivittäin 8. ja 9. luokan oppilaista - Koulussa 	<p>Kouluruokakysely tehty</p> <p>Tuupalan ruokalassa nostettu enemmän esille kasvisruokavaihtoehtoa ja on tarjolla</p>	<p>Vanhempien kutsuminen kouluruokailuun</p> <p>Ruokakasvatusta on toteutettu yhtenäiskoulun kanssa.</p>	<p>Ikääntyneiden terveysneuvonta ravitsemustottumusten kehittämiseksi esim. tiedottamisella</p> <p>Maksuttoman välipalakokeilun</p>

	-kuuleminen	Kainuun hyvinvointialue	noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä - Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi	ensimmäisenä linjastossa Lämmin kasvis ollut tarjolla 1 x vko. Nostetaan 2 X vko / 2-3 / lista viikolle tarjolle. Kasvikset maistuvat varsinkin pienempien lasten keskuudessa. Ruokapalvelut tavannut oppilaskuntien hallitukset ja tarkoitus jatkaa tapaamisia vuosittain	Oppilaskunnan ja ruokapalvelujen välinen yhteistyö jatkunut. Ruokapalveluvastaava osallistunut päivänavauksiin. Ateria- ja puhtauspalvelujen kilpailutus ulkoisille toimijoille ja kunnille - > HVA päätös palvelun tuottajasta SOL Maksuton välipalakokeilu perusopetuksessa marras-joulukuussa	tulosten johtopäätökset ja mahdolliset jatkotoimenpiteet Ateria- ja puhtauspalvelujen uusi toimintamalli käynnistyy Liikuntaneuvonta sisältää myös elintapaohjausta
--	-------------	-------------------------	---	--	--	---

4.4 Kuhmo – turvallinen kaupunki asua ja elää

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit / Indikaattorit	TOT 2022	TOT 2023	Suunnitelma 2024
4.4.1 Digiosaaminen luoda turvallisuutta	Digitaaliset palvelut kuntalaisten haltuun digitaitoja opettelemalla	kirjaston henkilökunnan opastus digipalveluiden käytössä, kansalaisopisto	- Kirjastokäynnit - Kirjaston tapahtumiin osallistuneiden määrä - Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025	Kansalaisopiston digiopetus Tarinatuvalle ikäihmisille kohdennettuja digineuvontakursseja Kirjaston	Kuhmon digipolku suunnitelman käyttöönotto varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

					<p>digipalveluopastus osana asiakaspalvelua</p> <p>Vapaaehtoistoimijoiden alkeis- ja jatkodigineuvontakurssit ikääntyneille yhteistyössä ev.lut. seurakunnan ja kansalaisopiston kanssa</p> <p>Nuorten digineuvonta nuorisopalvelujen ja työllisyydenhoidon palvelujen toimesta</p> <p>Kuhmon digipolku suunnitelma -hanke varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen puolella</p> <p>Digineuvola-/neuvontapisteselitys</p>	
<p>4.4.2 Tekniikka lisää luotettavuutta</p>	<p>Etäluettavat lämpö- ja vesimittarit</p> <p>Jäteveden puhdistamon saneeraus</p> <p>Kaupungin</p>	<p>Kuhmon VesiEnergiat Oy</p> <p>Kuhmon lämpö</p>	<p>- Asennettujen mittareiden määrä</p>	<p>Vesimittarit 518/2049</p> <p>Lämpömittarit 133/700</p> <p>Jätevedenpuhdistamon rakennuksen</p>	<p>Vesimittarit 900/2049</p> <p>Lämpömittarit 300/700</p> <p>Jätevedenpuhdistamon rakennuksen saneeraus valmis</p>	<p>Vesimittarit 1500/2049</p> <p>Lämpömittarit 450/700</p> <p>Jätevedenpuhdistamon koneistosaneeraukset</p> <p>Karavaanareille kemsan tyhjennyksen järjestäminen</p>

	<p>järjestämä vedenjakelupiste ja kemsan tyhjennys</p> <p>Kuhmon lämpö Oy:n uusi lämpövoimala</p>			saneeraus käynnistetty	<p>Kaupungin järjestämä vedenjakelupiste toteutettu</p> <p>Kuhmon Lämpö lämpövoimalainvestointi</p>	
	Verkkokauppa ja Chat-palvelu	asiakaspalvelutiimi	- Tuotepalvelu laajenee, asiakkaat oppivat käyttämään aktiivisesti palvelua		<p>Verkkokaupan käyttönotosta on viestitty</p> <p>Verkkokauppatuote valikoimaa laajennetaan</p> <p>Chat palvelun yhteydenotot: Aloitettuja 356 kpl Ohjautunut sähköpostiin 195 kpl Liittyneitä 161 kpl</p>	
<p>4.4.3 Kohtelemme toisia hyvin ja osaamme kanssakäymisen taidon.</p> <p>Noudatamme</p>	Ankkuritoiminta	poliisi, koulukuraattori, sosiaalityöntekijä, erityisnuorisotyö	<p>- 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa</p> <p>- Kokenut vanhempien tai muiden huolta</p>	Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025	<p>Ankkuritoiminnan käynnistämisestä päätettiin ja yhteistyösopimus poliisin kanssa allekirjoitettiin. Toiminta käynnistyi 1.10.2023.</p>	Ankkuritiimin toimintaa hyödynnetään ja kehitetään

<p>lakia ja hyviä tapoja.</p>			<p>pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset - Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset 			
	<p>Lähisuhdeväkivallan ehkäisy</p>	<p>sivistyspalvelut, Kainuun hyvinvointialue, Hellä-hanke</p>	<p>- Kainuulainen toimintamalli on syntynyt ja sitä käytetään</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa - Kokenut 	<p>Kainuun hyvinvointialueen teemaryhmä perustettiin ja Kuhmon kaupungin edustaja nimettiin työryhmän jäseneksi</p> <p>Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–</p>	<p>Hellä hanke päättyi. Materiaaleja hyödynnetty käytännön työssä.</p>	<p>Lähisuhdeväkivaltatietouden lisääminen ammattilaisille ja kuntalaisille</p> <p>Väkivallan ehkäisevän työn menetelmien kartoittaminen ja hyödyntäminen - selvitys sivistystoimessa kevään 2024 aikana</p>

			vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	2025		
	Pidetään yhdessä ympäristö viihtyisänä ja turvallisena. Puututaan järjestelmällisesti ilkivaltaan ja väkivaltaan ja rikoksiin	kuntalaiset, kaupungin työntekijät, Kainuun hyvinvointialueen työntekijät, turvallisuusammattilaiset, yrittäjät	- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset - Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset - 4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut	Ilkivaltaa kohdistunut kaupungin eri kiinteistöihin pitkin vuotta. Tarvitaan toimenpiteitä ja toimintamalleja ennaltaehkäisevään työhön. Ennalta estävä yhteistyö poliisin kanssa käynnistyi Kuntalaisia kuultiin ja osallistettiin mm.	Poliisin oppilaitoskäynnit Ankkuritoiminta käynnistyi Yläkoulun valvontakameroiden ansiosta ilkivaltatapauksiin on päästy puuttumaan aikaisempaa paremmin Vartijat aktiivisina puhuttajina valvontatyön aikana	Kasvatukselliset herkkyyksikaudet ovat jo alle kouluikäisillä lapsilla -> Vanhempien/perheiden osallistaminen ja kannustaminen esimerkilliseen toimintaan Ankkuritoiminnan keinot mm. sovittelussa Osallisuustyön jatkuminen ja toimeenpano Vartijanäkyvyyden lisääminen koulupäivän aikana

			<p>vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat - Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty peruskoulussa kolmen vuoden välein - Oppilaitoksen fyysiset työolot 	<p>kaavoituksiin liittyen</p>	<p>Osallistava budjetointi 7-29 -vuotiaille. Esitysten johtopäätökset hyväksytyt elinvoimavaliokunnassa.</p>	
--	--	--	--	-------------------------------	--	--

			häiriinneet opiskelua 8. ja 9. lk oppilaat sekä lukio 1. ja 2. vuoden opiskelijat			
4.4.4 Liikenneturvallisuuden kehittäminen	Ikääntyneiden ajotaidot - ajosyyni	Liikenneturvallisuusasiantuntijat, liikenneturvallisuusryhmä, kuljetussuunnittelija, eri toimialojen työntekijät, kaupungin tilat ja alueet	- Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset - Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt	Ei ole toteutunut Tapahtuman alustavasta toteutustavasta keskusteltu	Ikääntyneiden ennakoidun ajon kurssi toteutui vanhus- ja vammaisneuvoston päätöksellä. Osallistujia 23. Ajosyyniin osallistui kurssin jälkeen reilu puolet osallistujista.	Liikenneturvallisuuskurssit autoiluun ja pyöräilyyn liittyen
	Mopoilukulttuurin kehittyminen turvallisiksi	hanke, liikenneturvallisuusryhmä, kuljetussuunnittelija	- Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset - Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt	Hanke toteutunut	Moporatsiat Mopo-oppitunnit yläkoulu	300 km Roomaan Fiksun mopoilun ohjelmassa koulutus
	Katujen kunnostus ja liikenneturvallisuuden parantaminen	TA- ja investointimäärärahat, kunnallistekniikka, liikenneturvallisuusryhmä	- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 v. täyttäneillä -	Rajakadun remontin yhteydessä rakennettu uutta pyörätietä 500 m	Kevyen liikenteen väylien uudisrakentaminen katujen kunnostusten yhteydessä. Uutta	Suojateiden tehovalaistuskohdeet Kainuuntielle ja Peuranpolulle Suunnitelmallinen katusaneeraus jatkuu

			<p>Liikennevahingoi ssa vammautuneet ja kuolleet henkilöt - Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat - Kevyen liikenteen väyliä m/as.</p>	<p>Tivontie peruskorjattu</p> <p>Kantolan alueelle turvallisuutta lisätty liikennemerkein</p>	<p>väylää 370 m.</p> <p>Alikulun rakentaminen Peuranpolulle</p> <p>Hyryntien kiertoliittymän parantaminen</p> <p>Hyryntien siirto</p> <p>Nopeusrajoitus ja liikennemerkkisiirrot</p> <p>Heijastinpuu</p> <p>Katujen saneeraukset toteutuivat investointisuunnitel man mukaisesti</p> <p>Hyryntien suojatie koulun kohdalla koetaan turvattomaksi</p> <p>Koululaisten saattoliikenteessä vielä parannettavaa -> koulukuljetusalueell a ylimääräistä liikennettä</p> <p>Siirrettävien</p>	<p>Tuupalan koulun oppilaiden saattoliikenteen ohjeistusta kehitetään ja toistetaan</p> <p>Liikenneturvallisuuksuunnitel man uusiminen sisältäen mahdollisesti kävelyn ja pyöräliikenteen edistämistä kartoittavan osion</p>
--	--	--	---	---	--	--

					<p>nopeusvalvontakameroiden hankkiminen</p> <p>Opettajien ja nuorisotyön tiedotteet "Vinkkejä liikenneturvallisuustyöhön" 1–6 lk suunnattu liikennekasvatuskirja lahjoituksena kaikille 1. lk oppilaille</p>	
4.4.5 Esteettömät palvelut	Saavutettavuus digitaalisessa viestinnässä - viestintätiimi	viestintätiimi, koulutukset	<ul style="list-style-type: none"> - Viestintätiimi koulutettu (saavutettavuus direktiivi, selkokieli) - Julkaisut ovat saavutettavia, asiakaspalaute 	<p>Julkaistujen saavutettavuuden mm. somekuvissa ja laadittujen asiakirjojen saavutettavuuden kiinnitetty huomiota</p>	<p>Viestintätiimiläisten koulutukset tarvelähtöisesti Eduhouse koulutuspalvelun kautta</p>	<p>Viestintätiimin koulutukset matkailu- ja viestintäkoordinaattorin johdolla</p>
	Palvelut fyysisesti saavutettavissa ja tilat turvallisia käyttäjille	tilapalvelut, kunnallistekniikka	<ul style="list-style-type: none"> - Uudisrakentamisessa ennakkovaikutusten arviointi - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 v. täyttäneille - Kevyen liikenteen väyläm/as. 	<p>Vanhus- ja vammaisneuvoston esteettömyyskävely</p>	<p>Vanhus- ja vammaisneuvoston esteettömyyskävely</p>	<p>Esteettömyys on haaste useissa eri palvelupisteissä</p>

4.4.6 Varautuminen	Kuntaorganisaatiossa jatkuva varautuminen	turvallisuusasiakirjat, palvelualueiden vastuuhenkilöt, varautumisen johtoryhmä	<ul style="list-style-type: none"> - Primääristen pienhiukkasten päästöt - Melusta kärsivien ihmisten määrä - Turvallisuus-suunnitelman perusteella päätetyt toimenpiteet luottamushenkilö johdossa - Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat - Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty peruskoulussa kolmen vuoden välein 	<p>Varautumisen johtoryhmä kokoontunut tarvittaessa ja linjannut kaupungin näkemyksiä</p> <p>Turvallisuusasiakirjoja päivitetty ajantasaisiksi</p> <p>Evakuointikeskuksen harjoitus toteutettu</p>	<p>Turvallisuusasiakirjoja päivitetty ajantasaisiksi mm. valmiussuunnitelma</p> <p>Pohjoinen23 valmiusharjoitus</p> <p>Talven energiakatkoksiin varauduttiin</p> <p>Väestösuojat tarkistettu käyttöönoton varalta</p> <p>Viranomaisyhteistyö tiivistä esim. rajavartiolaitoksen kanssa</p>	<p>Valmiusasiakirjojen jatkuva ajan tasalla pitäminen</p> <p>Jatkuva yhteistyö varautumisen yhdyspinnoilla myös normaalioloissa</p>
	Kyläyhdistysten verkoston saavutettavuus mahdollisissa kriisitilanteissa	varautumisen johtoryhmä	- Kyläyhdistysten turvallisuusasiakirjat varautumisen johtoryhmän käytettävissä	Kyläyhdistysten turvallisuussuunnitelmia päivitetty	Kyläyhdistysten turvallisuussuunnitelmien päivittäminen jatkuu	Mahdollisuuksista tarvitaan enemmän lisätietoja -> tiedottamisen ja keskinäisen keskustelun lisääminen -> varautumisen kyläradiot osana hanketyötä

						Kylien turvallisuuskurssit
	Ilmastomuutoksen vaikutusten huomioiminen mm. uudisrakentamisessa ja kaavoituksessa.	Kaavoitusprosessit, maankäyttöinsinööri, kestävän kehityksen hanke	- Huomioitu ja vaikutukset arvioitu	Toteutunut ennakkovaikutusten arvioinnin yhteydessä	Ennakkovaikutusten arviointia jatketaan laaja-alaisissa päätöksissä	Johtavien viranhaltijoiden ja mahdollisesti päättäjien EVA-koulutus Ilmasto Kainuu -hanke
	Yhteistyö Kainuun pelastuslaitoksen kanssa	Oppilaitosten vuosittain pidettävät auditoivat palotarkastukset ja alkusammutusharjoitukset	- Tarkastusten ja harjoitusten toteutuminen		Alkusammutuskoulutukset ja turvallisuuskävelyt toteutuneet Pelastussuunnitelmiin päivittäminen	Pelastussuunnitelmien päivittäminen jatkuu Oppilaitosten kouluttaminen mm. alkusammutukseen
	Energiakriisin vaikutusten huomiointi ja ratkaisuvaihtoehdot mm. energianeuvonta kuntalaisille, uusiutuvan energian ratkaisuvaihtoehdot, hanketoiminta	Varautumisen johtoryhmä, kaupunkiympäristön palvelualue, Kuhmon Lämpöenergia, Kuhmon Lämpö	- Toiminta on käynnistynyt ja toteutunut - Kuntalaisten turvallisuus on taattu		Varautuminen talveen 2023 Vihreän siirtymän JTF-hanke tulevaisuuden energiaratkaisujen näkökulmasta	Biokaasulaitos -investoinnin selvittäminen
4.4.7 Ympäristöt erveys	Pienhiukkaspäästöjen vaikutukset terveydelle: hengitysteihin	Ympäristötoimi, Energiatuotanto, teollisuus, liikenne, jätteet, maatalous	- Primääristen pienhiukkasten päästöt			Kainuun laajuinen hanke, miten uusiutuvalla energialla voi tuottaa energiapalveluja kuntalaisille - hybridiratkaisujen

	sekä sydän- ja verisuonielimiin					mahdollisuudet.
	Meluhaittojen ennaltaehkäisy	Ympäristötoimi	- Melusta kärsivien ihmisten määrä kunnittain			Tietoisuuden lisääminen Työsuojelu

4.5 Kuhmolaiset - aktiiviset kansalaiset

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit/ Indikaattorit	TOT 2022	TOT 2023	Suunnitelma 2024
4.5.1 Aktiivinen kansalainen – Jokaisella on vähintään yksi harrastus	Omatoimikirjasto lisää kirjaston aukioloaikoja iltaisin ja viikonloppuisin.	Kirjasto	- Kävijämäärät omatoimiaikoina.	Omatoimiaikojen kävijämäärä on kasvanut tasaisesti. Omatoimesta tullut paljon hyvää palautetta. Kirjautumisia huhtikuulta marraskuulle 2090	Omatoimeen kirjautumisia tammi-syyskuussa 3720. Käyttöaste kasvanut selvästi edellisestä vuodesta.	
	Kulttuuri kuuluu kaikille Kaikukortti	Kaikukorttitoiminnasta tietoa täältä: https://sote.kainu.fi/kaikukortti Kaikukortin jakajat: https://sote.kainu.fi/kaikukortin-jakajat-kainuussa	- Kaiku-kortin käyttäjämäärän ja kulttuurikohteiden käytön seuranta - Indikaattori-välikköön mahdollisesti hyödynnettäväksi Pirkanmaan mallia Kulttuuri-indikaattorista: https://asiakas.kotisivukone.com/files/stesotesti.kotisivukone.com/kuvat/Siltanen-Kulttuurihyvinvointi-indikaattorit-08.2018.pdf - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. lk oppilaista	Kaiku-kortin käytön jatkuvuuteen sitouduttu uudella sopimuksella Kulttuuri- ja liikuntakaveritoiminnassa yksi vapaaehtoinen toimija toiminut	Pajakka-kinon liittymisestä Kaiku-kortin käyttökohteeksi vuoden 2023 loppupuolella on alustavasti sovittu, sopimukset pyritään tekemään loppuvuoden aikana. Kansalaisopiston terapia- ja hoivamusikkurssit	
	Säännölliset harrastetoiminnat	palvelualueiden ohjaus- ja	- Lihavuuden yleisyys 2-16-vuotiailla	Yhdistysten yhteisen	Kansalaisopiston lasten ja	Yhdistysten ja yhteisöjen

	nat	opetushenkilöstö, yhdistykset, yhteisöt, yritykset, kuntalaiset	- 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat - Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 v. täyttäneillä - Kansalaisopiston kulttuurialan opetustunnit	verkkopalvelu toiminnan käyttöönotto valmistelussa -> lisää tietoa palvelutarjonnan ta. Tuupalassa IP-toiminnassa aloitettu kolme kerhoa, joista yksi on liikuntakerho	nuorten kursseja lisätty EU:n vammaiskortin käyttöönotto ja mainostaminen uimahalli ja Kuhmo-talo	kannustaminen aktiiviseen Lähellä.fi -palvelun käyttöön toiminnan tietoisuuden lisäämiseksi Vähän liikkuvien tukeminen ja kannustaminen -> maksuton Liikuntaneuvontapalvelu
	Harrastamisen mahdollisuuksien luominen lapsille ja nuorille Harrastekortti, Lasten ja nuorten harrasteseteli	nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, sosiaalityö, oppilashuolto	- 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk	Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025 Harrastekortteja jaettiin syksyllä 2022 552 kpl	Harrastekortti mobiiliksi, mutta vaihtoehtona edelleen pahvikortti. Lasten ja nuorten harrasteseteli tukee Kuhmon kaupungin harrastepalveluihin	Harrastevinkkaukset koulutsempparin ja liikuntaneuvojan tuella Lasten ja nuorten harrastesetelien jatkaminen Harrastekortti käytettäväksi koko vuoden ajaksi

					Harrastamisen Suomen malli Kerhokalenteri seurakunnan, 4H:n, koulujen ja nuorisopalvelujen harrastuksista	
	Liikuntapassit senioreille ja nuorille	vuosisuunnittelu, liikuntapalvelut	- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 v. täyttäneillä - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk	Seniorit 128 kpl Juniorit 3 kpl		Tavoitteena passimäärien lisääminen
	Järjestetään kuntalaisille kohtaamismahdollisuuksia: - Kestävän kehityksen hankekokonaisuus - Kyläkahvitoiminta - Keskustelutilaisuudet yhdistyksille ja kyläyhteisöille - Avoimet ovet kaupungintalolla (hernekeittoa ja	kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, hyvinvointiaktivattori, kestävän kehityksen hankkeen projektihenkilö, tapahtumatuottaja, eri palvelujen henkilöstö	- 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa	Uusien kuhmolaisten tapaaminen: maksuttomat tutustumisliput uimahallille, syntyneille pikkukarhut Kuhmon Raati - keskustelutilaisuus uimahallin laajuudesta Hyvin sanottu - keskustelufestari, teemat: suurpedot ja elämä rajaseudulla	Uusien kuhmolaisten tapaaminen: maksuttomat tutustumisliput uimahallille, syntyneille pikkukarhut Olohuone - toiminta nuorille aikuisille Kyläkahvit Kansanedustajien kansalaisjuhla Kaupungintalon avoimet ovet	Uusien kuhmolaisten tapaaminen Olohuone –toiminta Tapahtumatuotanto luo uusia osallisuutta lisääviä matalan kynnyksen tapahtumia. Tavoitteena saada uusia osallistujia.

	<p>kakkukahvia) "tule sellaisena kuin olet" - Kuntalaiskyselyt - Yrittäjien aamukahvit - Uusien kuntalaisten tapaamiset - Ilmainen uimahallilippu uudelle kuntalaiselle</p>			<p>Kaavakävely rastirallina, terveysaseman seudun asemakaavan muutos</p> <p>Työpajat kyläyhdistysten kanssa (kylä- ja turvallisuussuun nitelmat) Kyläkahvit</p> <p>Vaikuta! - tapahtuma kaupungintalolla ,7.-8. lk</p>	<p>Vanhusten viikon monipuolinen tapahtumatarjonta</p>	
	<p>Yhdistysten tukeminen</p>	<p>Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Kulttuuripalvelut, Maaseutupalvelut, Kiinteistöpalvelut tilat, avustukset, yhteistyö</p>	<p>- 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 v. täyttäneillä</p>	<p>Käyttöaste: Liikuntasalit 5/22 (ilta- ja viikonloppu) 50 % Uimahalli 6/2022 44 %</p> <p>Liikunta- avustukset 29 846 €</p> <p>Yhdistysten yhteisiä tapaamisia/ tapahtumia 4 kpl</p> <p>Kainuun</p>	<p>Käyttöaste kaupungin liikuntasalit 9/2023 47 %</p> <p>Liikunta- avustukset 29 198,40 €</p> <p>Nuorten osallistava budjetointi</p> <p>Kyläyhdistysten energiatuki</p> <p>Yhteistapaamisia (6) ja - tapahtumia (3)</p>	<p>Avustustoiminnan edelleen kehittäminen</p> <p>Yhdistyshankerahoi- tuksella yhdistysten tukitoimintojen kehittäminen</p>

				sotuyhdistyksen kanssa yhteistyö tiivistynyt	järjestettiin Yhdistyshankkeen valmistelu	
4.5.2 Osallistuminen kannattaa aina	Resurssien yhteiskäyttö palveluissa mm. välineistö	liikuntavälineistö, viestintävälineistö yli organisaatorajojen	- Yhteiskäyttö toteutuu		Liikuntavälineitä kirjastosta lainattavissa Digivälineistöä urheiluseuratyöhön ja kunnan liikuntatyöhön Digisti Sporttia -hankkeelta	Yhteiskäyttö lisääntyy ja uusia toimintatapoja otetaan käyttöön
	Oppilashuollolisten tai syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tuominen toiminnan piiriin	perusopetus, lukio, varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, Kainuun hyvinvointialue	- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat - 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus	Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025	Etsivä nuorisotyö ja koulunuorisotyöntekijä Koulutsemppari alakoululla Liikunnanohjaajan työpanos alakoululla ja varhaiskasvatuksessa	Etsivän nuorisotyön, koulunuorisotekijän, koulutsempparin ja liikunnanohjaajan oppilastuki
	Lasten, oppilaiden ja huoltajien osallistaminen Vanhempainillat Tapahtumat Harrastustoimi	varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, keskushallinto	- 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa - Kokenut vahvaa positiivista	Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2022–2025 Vaikuta! tapahtuma	Oppilaiden toiveisiin vastattu mm. koripallokerho, yläkoulun pihan penkit, yläkoulun pihan koristeline ja höntsävuoro	Laaja nuorten kuuleminen järjestämällä Vaikuta! -tapahtuma Kestävän kehityksen budjetointi lapsia ja

	<p>nta</p> <p>Vaikutusteemapäivät</p>		<p>mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erittäin heikko osallisuuden kokemus - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk - Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa - Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista - Oppilaitosten fyysiset työolot häirinneet opiskelua 		<p>sekä maksuton välipalakokeilu</p> <p>Perheliikuntatapahtumat</p> <p>Kestävän kehityksen budjetointi lapset ja nuoret osallistaen</p>	<p>nuoria osallistamalla - budjetoinnin toimenpiteiden edistäminen</p>
	<p>Matalan kynnyksen kohtaamispaikat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarinatupa - Lähiötupa - Kirjasto - Nuorisotila Yläkerta -Kuhmon 4H-yhdistyksen liikkuva nuorisotyö 	<p>kiinteistöpalvelut, nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut, Terva-asunnot, seurakunta, Työvire ry, Kainuun hyvinvointialue, yhdistykset</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnan käyttäjämerkitysten selvittäminen kyselyllä. - Käyttäjämäärien seuranta. - Toiminnan toimivien rakenteiden ja toimintamahdollisuuksien seuranta toiminnan kehittämisen tukena. - Kustannustehokkuus esim. toiminnan terveysvaikutuksilla. - Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lakisääteisyys ja monialaisen yhteistyön ymmärrys saada tehokkaammin yhdessä aikaan hyvinvointia kaikille kuntalaisille. - 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tuntee itsensä yksinäiseksi 	<p>Avoimet ja maksuttomat liikuntatilaisuudet touko-kesäkuussa yht. 13 kertaa</p> <p>Kirjastolla järjestetty säännöllisesti matalan kynnyksen tapahtumia ja kokoontumisia</p> <p>Yhdistysten käytössä maksuttomia kokoontumistiloja</p>	<p>Avoimet ja maksuttomat liikuntatilaisuudet touko-kesäkuussa yht. 11 kertaa</p> <p>Kirjastolla järjestetty säännöllisesti matalan kynnyksen tapahtumia ja kokoontumisia</p> <p>Yhdistysten käytössä maksuttomia kokoontumistiloja</p> <p>4H-liikkuvan nuorisotyötoimin</p>	<p>Yhdistystoiminnan kehittämishanke</p> <p>Torin esiintymislava valmistuu</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 		<p>ta</p> <p>MLL-perhekerhot</p> <p>Lähiötupa</p> <p>Yhdistystoiminnan kehittämishankkeen valmistelu</p>	
	Yhteistyötapaamiset yrittäjien kanssa	Elinvoimapaalvet	- Vähintään yksi hankintatapaaminen/vuosi, yrittäjien ilta ja muut vapaamuotoiset tapaamiset toteutettu onnistuneesti.	Yrittäjien aamukahvit	<p>Yrittäjien aamukahvit</p> <p>Yrittäjien ilta</p> <p>Opinnollistamisella osaamista Kainuuseen -hanke: oppimisympäristöjen tunnistaminen yrityksistä</p>	<p>Yrittäjätapaamiset jatkuvat vakiintuneena toimintana</p> <p>OSKU-hanke</p>
	Mökkiläisrekisterin perustaminen	Mökkiläistoimikunta, keskushallinto	- Rekisteri perustettu		Mökkiläisten saavuttaminen sähköisen uutiskirjeen avulla	Uutiskirjeen postituslistalle ilmoittautuminen jatkuu
4.5.3 Kotiseutu- ja paikallistiedon kasvu sekä omien juurien	Yhteisölliset yhteiset luontoretket varhaiskasvatuksessa, kouluilla ja kuntalaisten	OPS Sivistyspalvelut Liikuntapalvelut Vapaaehtoisjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Tapahtumat toteutuvat - 4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Tuntee itsensä yksinäiseksi - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen 	Liikuntapalvelujen järjestämänä: Metsäliikuntaa yht. 4 kertaa, 30 osallistujaa	<p>Lasten ja nuorten retki Harakkasaareen</p> <p>Ruskareippailu</p>	

arvostaminen	vapaa-ajalla, kansalaisopiston luennot		kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus	Ruskareippailu	Oppiaineiden yhdistäminen luontoliikuntaan ja luontoretket Sotaveteraanijärjestön lähialueretkeily 2x/vuosi Kansalaisopiston luontoluennot	
	Koululaisten säännölliset käynnit Tuupalan museossa ja Talvisotamuseossa.	Museon työntekijät	- Päätoimisesti hoidettujen museoiden ja teattereiden saavutettavuus 3/10/20 kilometrin päässä kotoa	Kouluryhmiä on käynyt museoissa säännöllisesti	Kouluryhmien osalta toteutunut	Kouluyhteistyö jatkuu vakiintuneena toimintana
	Yhteistyö paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa.	oppilaitokset	- Toteutuneet tapahtumat ja kävijämäärät		Kouluvierailuja järjestetty	
4.5.3 Pitkäaikaistyöttömyys vähenee	Tiivis yhteistyö ammattilaisten ja kuntalaisten kesken Työllisyyden edistämisen palvelut	Työllisyyden edistämisen palvelut, TE-toimisto, Nuorisopalvelut, oppilaitokset, yritykset, hankkeet Hyvinvointialue	- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet - Nuorisotyöttömät 18-24-vuotiaasta työvoimasta - Vaikeasti työllistyvät 15-64-vuotiaat - Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat - Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot - Itsearviointi elinvoiman edistämisestä	Työllisyydenhoidon kuntakokeilussa työttömien aktiivointiaste nousut, kaupungin passiivityömarkkinatukimaksut laskeneet, Tahkohallin työllisyysprojektin työllistynyt pisimpään	Valmistelua työllisyys- ja elinkeinopalvelujen siirtämiseksi kunnille v. 2025 Työhön valmentaja palkattu Työvireelle Green Care -toiminta alkoi Tahkohallilla	Osaamisen kehittäminen OSKU-hanke -> Koulutustarjonnan monipuolistuminen

				työttömänä olleita palkkatyöhön, Työvire työllistänyt työttömiä osaamista kehittävään työhön -> osaamistodistus	(palkkatuki ja kuntouttava -työtoiminta)	
4.5.4 Osallistamisen osaamisen lisääminen kuntaorganisaatio ssa	Henkilöstön säännöllinen koulutus, Kuhmon raati -tilaisuudet, tapahtumien järjestäminen yhteistyössä.	Kuhmon kaupungin työntekijät	- Asukkaiden osallistumiskeinot kuvattu kunnan verkkosivuilla - Ennakkovaikutusten käyttö kunnan toiminnassa	Esihenkilöiden sparraus Siqni-henkilöstökysely -> toimenpiteiden käynnistäminen	Kehittäjäkoulutuksen kolmas aalto Esihenkilövalmennukset Mielen hyvinvoinnin pilottikunta -koulutus Siqni-henkilöstökysely -> toimenpiteiden käynnistäminen ja vaikuttavuus Tapahtumatuottajan työnkuvassa osallisuustyö	Siqni-kyselyn toimenpiteiden vaikuttavuus EVA-koulutus Kuhmon raati -tilaisuudet Osallistajan oppaan käyttöönotto
	Täyttä elämää Kuhmossa - Kestävä	Projektihenkilö ja hankerahoitus	- Hankkeen toteutuminen - Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa		Hanke päättyi Kestävän	Kestävän kehityksen sopimusmallin

	kehitys elämään arjen teoissa				kehityksen yhteistyösopimu kset Erätauko- koulutukset	käyttöönotto Erätauko- koulutukset - osallisuusmalli osana EVA-työtä - prosessikuvaus
--	-------------------------------------	--	--	--	---	--

4.6 Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2021–2025

Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmassa on huomioitu Kuhmon kaupungin strategian ja laajaan hyvinvointisuunnitelman painopisteet.

Elinkaarimalli ehkäisevässä päihdetyössä	Toiminta * nykyiset hyvät käytännöt * uudet toimet	Aika- taulu	Vastuuhenkilö ja yhteistyökumppanit	Mittari/Indikaattori	TOT 2022	TOT 2023	Suunnitelma 2024
4.6.1 Yleinen ehkäisevä päihdetyö esim. ammattilaisten osaamisen lisääminen, koulutukset	<p>Puheeksiotto -koulutus ammattilaisille</p> <p>Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman julkaisu kaupungin nettisivuilla</p> <p>Ammattilaisten osallistuminen THL, AVI, EHYT ry koulutuksiin ja webinaareihin</p>	2022 - 2023	<p>Ehkäisevän päihdetyön ja nuorten ohjaus- ja palveluverkoston pj.</p> <p>ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö</p>	<p>Päihtyneiden säilönotot</p> <p>Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset</p> <p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset</p> <p>Huumejäämät kaupungin jätevedenpuhdistamolla</p> <p>Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat</p>	<p>EPT-suunnitelma julkaistu</p> <p>Koulutuskalenterit jaettu säännöllisesti laajalle ept-ryhmälle</p> <p>Hyvän mielen kunta -hankkeen koulutukset hyödynnetty esim. Mielen ensiapu -koulutus</p>	<p>Koulutuskalentereit jaettu säännöllisesti laajalle ept-ryhmälle</p> <p>Hyvän mielen koulu -koulutus yläkoululle</p> <p>Hyvän mielen kunta – verkkokurssi kunnan hyvinvoinnin – ja terveyden edistämisen vastuuhenkilöille, päättäjille ja eri toimialoille</p>	<p>- Päihdekuntoutuksen prosessit ja palvelupolut selkeästi myös kuntapuolen toimijoiden tietoisuuteen -> tiivis yhteistyö hyvinvointialueen kanssa</p> <p>- Ilmiökahvilan järjestäminen: monitoimijakeskustelu Kuhmon päihdeilmiöistä ikäryhmittäin yhteistyössä EHYT ry:n kanssa</p>
4.6.2 Neuvolatoiminta ja varhaiskasvatukset	<p>Kainuun sote: audit- ja häkämittaus</p> <p>Hellä-hankkeen toimintamallia</p>	2022 - 2025	<p>Kainuun hyvinvointialue</p> <p>varhaiskasvatus</p>	<p>Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1-6-vuotiaista</p>	<p>Kirjattu Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2022–2025</p>	<p>Lasten ja nuorten harrasteseteli vähävaraisille perheille</p>	<p>Varhaiskasvatuksen Vesa-tietopalvelun käyttöönotto</p>

	<p>kehitetään ja otetaan käyttöön: mm. Neuvokasperhemallit</p> <p>Varhaiskasvatukseen asiakaspalvelujen kehittäminen</p>					Harrastekortti eskarilaisille	
<p>4.6.3 Koulukäiset</p> <ul style="list-style-type: none"> -Alakoulu -Yläkoulu - Lukio -Taitotehdas -2.asteen opiskelijat -kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi -kolmas sektori 	<p>Tukitoimintoihin ohjaaminen tarvittaessa: Väliinputoamisen ehkäisy</p> <p>Perusopetuksen ja soten yhteistyön kehittäminen Hellä-hankkeessa</p> <p>Tuupalan koulukeskusChallenge-koulukiusaamistutkimuksessa mukana</p> <p>Vapaa-ajantoiminnan tukeminen: vähintään yksi harrastus jokaisella lapsella, harrastekortti, Kaiku-kortti, uimahallin junioripassi ja perhelippu,</p>	2022 - 2025	<p>sivistyspalvelut, Kainuun hyvinvointialue, Kainuun ammattiopisto, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut kolmas sektori</p>	<p>8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta - Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista - Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana - Erittäin heikko osallisuuden kokemus 	<p>Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2022–2025</p> <p>Liikunnanohjauksen tukea lisätty koululiikuntaan Move-testien tulosten julkistusten jälkeen</p> <p>Liikunnanohjaajan puheenvuoro 5. lk vanhempainillassa</p> <p>Hyvän mielen kunta -hanke toteutunut - > Liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta suunniteltu, koulutus ei toteutunut vähäisen ilmoittautumisen vuoksi</p> <p>Uimahallin palvelutarjonnan</p>	<p>Oppilashuoltotyöryhmä peruskokouksessa ja laajennettuna kokoontui säännöllisesti</p> <p>Lasten ja nuorten harrasteseteli</p> <p>Hellä hanke - päättyy</p> <p>Yläkoulun tapahtuma - ept/riippuvuustien ehkäisy suunnittelun käynnistäminen</p> <p>OSKU -hanke</p> <p>TaitoTehtaan edelleen kehittäminen, osaamisen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - EPT-käytänteiden toteutuksesta kirjaus perusopetuksessa -> tarkistetaan ja tarvittaessa lisätään, että löytyy suunnitelmista - OSKU -hanke - Perusopetuksen tapahtuma - ept/riippuvuustien ehkäisy toteutus - Harrastekortti ja nuorisopassi käytäntö jatkuu

	<p>harrastemessut</p> <p>Eri toimijoiden välinen yhteistyö tukitoimintojen järjestämiseksi</p>			<p>Päihtyneiden säilöönnotot</p> <p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset</p> <p>Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut</p> <p>Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) 5. ja 8. lk</p> <p>Nuorisotoimen palvelut</p> <p>Liikuntatoimen palvelut</p>	<p>markkinointia lisättiin</p> <p>Oppilashuoltotyöryhmä peruskokoonpanossa ja laajennettuna kokoontui säännöllisesti</p> <p>Koulunuorisotyötä toteutettu kaupungin omana toimintana 1 htv</p> <p>Tutkintokoulutuksen valmentava koulutus TUVA (entinen VALMA)</p> <p>Lakimuutos 18-vuotiaaksi asti opintovelvollisuus</p>	<p>kehittäminen ja työvoiman turvaaminen</p> <p>Harrastesetelin jatkokäytön arviointi</p>	
--	--	--	--	---	---	---	--

<p>4.6.4 Nuoret -nuorisotyö -etsivä nuorisotyö -nuorten työpaja -työllisyyden kuntakokeilu</p>	<p>Päihdevalistuspäivä , tietoiskut koululla ja nuorisotilalla, some kampanjoissa mukana oleminen. Nuorisotyön oma päihdeohjelma työpajatoiminnassa.</p> <p>4H:n Tule luo -liikkuva nuorisotyö -hanke vuoden 2022 loppuun</p> <p>Eri toimijoiden yhteistyö nuorten kohtaamisessa</p> <p>Hyvä päivä -ryhmä</p> <p>Etsivän nuorisotyön toiminta</p>	<p>2022 - 2025</p>	<p>nuorisopalvelut, sivistyspalvelut, Kainuun hyvinvointialue</p>	<p>Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat</p> <p>Nuorisotyöttömät 18-24-vuotiaasta työvoimasta</p> <p>Päihtyneiden säilönnöt</p> <p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset</p> <p>Huoltosuhde</p> <p>Nuorisotoimen palvelut</p>	<p>4H:n Tule luo -liikkuva nuorisotyö -hanke päättyi</p>	<p>Tule luo – liikkuva nuorisotyö</p> <p>Lasten ja nuorten harrasteseteli vähävaraisille, 29-vuotiaisiin saakka</p> <p>Työllisyyden kuntakokeilussa resurssilisäys nuorten asiakkaiden lakisääteisiin työllisyyspalveluihin</p> <p>Opinnollistamisella osaamista Kainuuseen -hanke -> henkilökohtainen ohjaaminen ja työpaikkojen etsintä</p> <p>Kuhmon nuorisotyön perussuunnitelma</p> <p>Kuhmon nuorisovaltuuston toiminta</p>	<p>- Ankkuritoiminta käynnissä</p> <p>Nuorisopalveluissa päihde-/peliviikolla toimintaa</p>
--	---	------------------------	---	---	--	--	---

						<p>nuorisopalvelujen vetämänä</p> <p>Kuhmon edustus Kainuun HVA nuorisovaltuustossa</p> <p>Etsivän nuorisotyön tuki TUVA-opiskelijoille</p> <p>Hyvä päivä - toiminnan toteutus</p>	
4.6.5 Työikäiset -työpaikat -työpaikkojen päihdeohjelmat -kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi -kolmas sektori	<p>Työterveystarkastukset</p> <p>Työhyvinvointikyselyt</p> <p>Tyky-toiminta</p> <p>Ammattiyhdistystoiminta</p> <p>Kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja kansalaisopistopalvelujen aktiivinen tarjoaminen kuntalaisille</p> <p>Yhdistystoiminnan tukeminen:</p>	2022–2025	<p>Työnantajat</p> <p>Henkilökohtainen oma vastuu</p> <p>henkilöstö</p> <p>kolmas sektori</p> <p>ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, HR-asiiantuntija, YT-ryhmä</p> <p>ehkäisevän päihdetyön asiiantuntijat, nuorisopalvelut,</p>	<p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet</p> <p>Päihtyneiden säilönnöt</p> <p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausaineritokset</p> <p>Huoltosuhde</p> <p>Liikuntatoimen palvelut</p>	<p>Siqni-kysely kaupungin henkilöstölle</p> <p>Kaupungilla maksuttomia liikuntasalivuoroja, ePassin lounasetu ja hyvinvointipalvelut (bonusraha koko henkilöstölle hyvinvointipalveluihin), yhteisöllistä toimintaa mm. pikkujoulet, jouluruokailu</p> <p>Ammattiyhdistysten tuki työntekijöille</p>	<p>Savuton Kuhmo -asiakirja ja Kuhmon kaupungin päihdeohjelma -asiakirja menossa yt-ryhmän käsittelyyn ja siitä päätöksentekoon</p> <p>Liikuntaneuvonnan palveluketju osaksi liikuntapalvelujen työtä</p> <p>Siqni-kysely</p>	<p>- Kuhinaan taukoliikuntavideoita</p> <p>- Maksuton ja avoin yksilöllinen liikuntaneuvonta sis. elintapaohjausta</p> <p>- Kuntoutusmahdollisuuksien aktiivinen tiedottaminen kuntalaisille tarpeeksi varhaisessa vaiheessa</p>

	<p>avustukset, tilat, yhteistapaamiset</p> <p>Savuton Kuhmo -asiakirjan päivittäminen ja Kuhmon kaupungin päihdeohjelman päivittäminen</p> <p>Vanhempien tuki mm. vanhempien iltoja teemoittamalla (päihdeet, syrjäytymisen ehkäisy, aikuissosiaalityön palveluiden esittely, kriisin kohtaaminen)</p>		<p>Kainuun hyvinvointialue, poliisi, kriisityö, työterveyshuolto , muut alojen asiantuntijat</p>		<p>työhön liittyvissä kysymyksissä sekä virkistysmahdollisuuksia ja hyvinvointia tukevaa toimintaa tarjoamalla</p>	<p>kaupungin henkilöstölle</p> <p>Työpaikkojen tyky-toiminta tukemassa monipuolisesti hyvinvointia</p> <p>Kuhinassa vinkkejä henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistämiseksi</p>	
<p>4.6.6 Työelämän ulkopuolella olevat - kotona lasta tai omaista hoitavat - työttömät - pitkällä sairauslomalla olevat - eläkeläiset - kolmas sektori</p>	<p>Kaikukortti, Museokortti, Liikunnan senioripassi, Perheliput uimahalli, Tuplatuote vesiliikuntaan, Työttömien hyvinvointietu liikuntaan, Varusmiesten, työttömien ja eläkeläisten hintaedut, Kansalaisopiston opintoseiteli, Perhekahvilatoiminta</p>	<p>2022 - 2025</p>	<p>Kainuun hyvinvointialue, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, kansalaisopisto, nuorisopalvelut, MLL (Mannerheimin Lastensuojeluliitto), TE-toimisto, Työllisyydenhoidon palvelualue, Kuhmon Työvierey, yhdistykset, seurakunta, Terva-asunnot</p>	<p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet</p> <p>Vaikeasti työllistyvät 15-64-vuotiaista</p> <p>Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat</p> <p>Päihtyneiden säilönnöt</p>	<p>Perheliikuntatilaisuuksia järjestetty keväällä säännöllisesti: perheuinti ja -liikunta</p> <p>- Uimahallin erikoisliput käytössä</p> <p>- Työttömien hyvinvointietua tarjottiin kohderyhmälle. Toiminta vaatii vielä kehittämistä</p> <p>- Kaiku-kortin jatkuminen</p>	<p>Kuntouttavaan työtoimintaan aktiivinen osallistuminen, palveluketju on todettu toimivaksi</p> <p>Työelämä tutuksi - työharjoittelupaikkojen tarjoaminen korkeakouluopintoihin suuntaaville</p> <p>MLL</p>	<p>- Maksuton ja avoin yksilöllinen liikuntaneuvonta sis. elintapaohjaus</p> <p>- Kuntoutusmahdollisuuksien aktiivinen tiedottaminen ja niihin kannustaminen kuntalaisille tarpeeksi varhaisessa vaiheessa</p>

	<p>a, Työllisyyden kuntakokeilu ja TE-toimisto: Työttömän tukitoimet työllistymiseen. Aktivointisuunnitelma, Työllistymissuunnitelma, Puheeksi ottaminen, Varhainen puuttuminen, Palvelutarpeen arviointi. Terveystarkastuksen ohjaaminen. Tahkollahin - työllistämiprojekti</p> <p>Työkykykoordinaattorin palvelut. Moniammatillinen yhteistyö. Lähiötupa Tarinatupa</p>			<p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset</p> <p>Liikuntatoimen palvelut</p>	<p>varmistettu</p> <p>- MLL:n perhekerhot kokoontuivat säännöllisesti. Kaupunki ja EVL seurakunta MLL:n tukena tilojen järjestelyissä</p>	<p>perhekerhotoiminta</p> <p>Maksuttomat perheliikuntatapahtumat</p> <p>Omaishoitajien vertaistukitapahtumat</p> <p>Kansanterveys-, eläkeläis- ja urheiluyhdistysten aktiivinen harrastustoiminta</p> <p>Asumisneuvojan palvelut</p> <p>Jalkautuva asiakastyö sosiaalityön, päihdetyön ja kuntakokeilun työllisyysohjaajan kanssa pitkäaikaistyöttömille</p>	
--	---	--	--	---	---	--	--

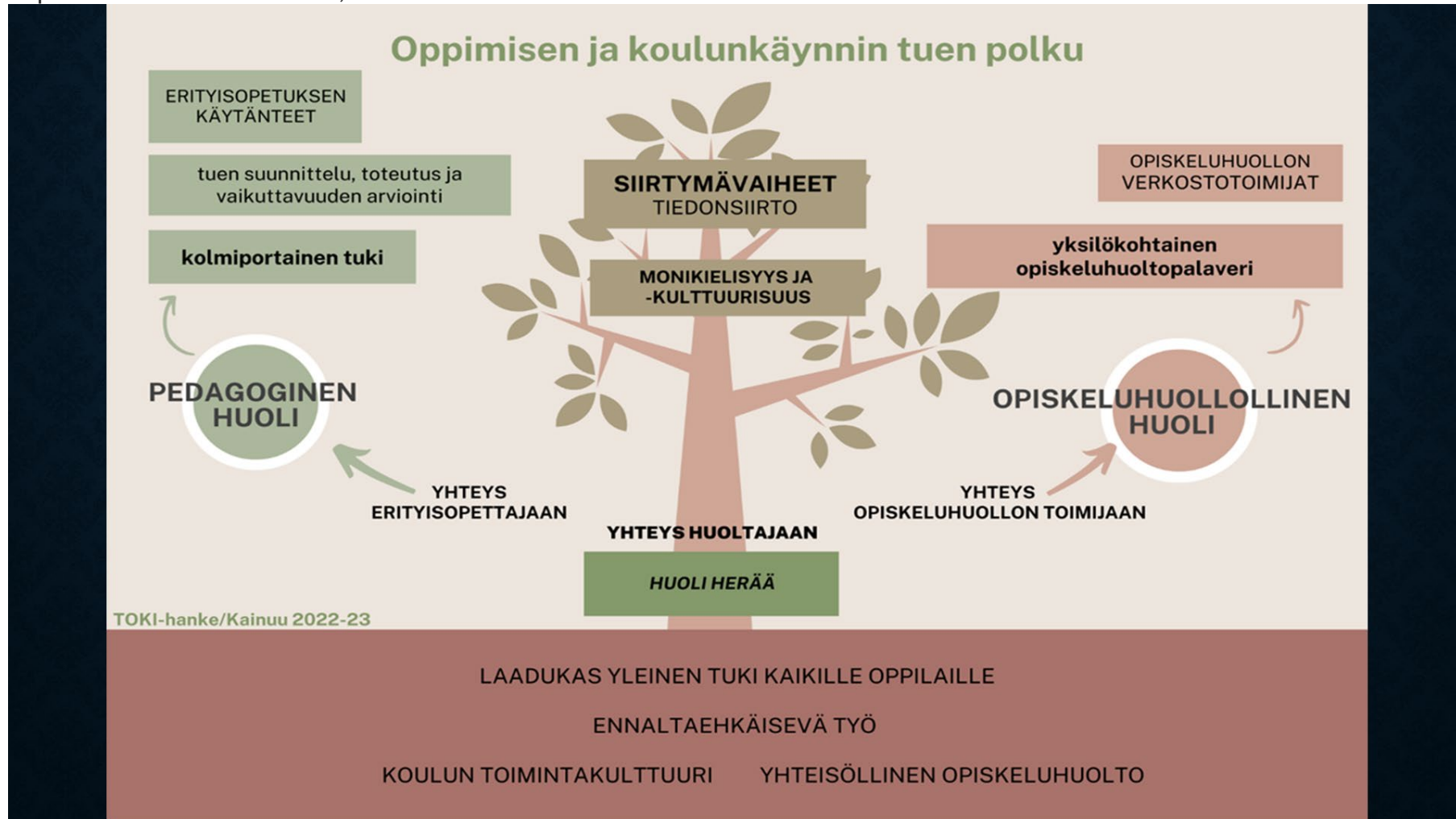
<p>4.6.7 Pakkatoiminta - kysynnän ja tarjonnan vuorovaikutus (yhteistyö esim. kauppojen ja ravintoloiden kanssa) - festarit - ym.</p>	<p>Yrittäjienhuolet mm. alaikäisten päihteiden käytöstä, näpistyksistä, havainnot alkoholi-, peli ja tupakkakulttuurista</p>	<p>2022 - 2025</p>	<p>Ehkäisevän päihdetyön ja nuorten ohjauksen palveluverkosto, vetovoimaisuuden palvelualue, Kainuun hyvinvointialue, yrittäjät</p>	<p>Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset</p>	<p>Ei ole toteutunut</p>	<p>Ei ole toteutunut</p>	
---	--	--------------------	---	--	--------------------------	--------------------------	--

<p>4.6.8 Yhteisöjen toiminta</p>	<p>Lähiötuvan yhteisöllinen ja kahvilatoiminta, hävikkiruuan jakaminen</p> <p>Diakoniavastaanotto, taloudellinen avustaminen ja keskusteluapu</p> <p>Seurakunnan matalan kynnyksen kohtaamistilaisuuudet ja diakonian keittoateria</p> <p>Seurakunnan nuorten kerhotoiminta ja rippikoulut</p> <p>Aktiivinen yhdistystoiminta</p>	<p>2022-2025</p>	<p>Terva-asunnot, Kainuun hyvinvointialue, Kuhmon työvire ry, Ev.lut. seurakunta: kirkkoherra, diakoniatyöntekijä, nuorisotyöntekijät, isokset, Helluntaiseurakunta, Martat, vapaaehtoistoimijat</p>	<p>4., 5., 8., ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>- Tuntee itsensä yksinäiseksi</p> <p>Päihtyneiden säilönotot</p> <p>Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset</p> <p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset</p> <p>Nuorisotoimen palvelut</p> <p>Liikuntatoimen palvelut</p>	<p>Eri yhdistysten kohtaamismahdollisuuksia luotu mm. tapaamisilla, harrastemessuilla</p> <p>Lähiötuvan työntekijä palkkatukityöllistettyinä</p> <p>EVL diakonian keittoateria tarjottu kerran kuukaudessa ja hävikkiruokaa noin joka kolmas kuukausi</p> <p>Lähiötuvan raamattupiiri toteutuu kerran viikossa</p> <p>Diakoniavastaanotto ajanvarauksella</p>	<p>Maksuttomia kokoontumispaikkoja</p> <p>Yhteisvastuukeräyksen paikallistuotto kohdentui Harrastemessuille</p> <p>Lähiötuvan avoimet ovet</p>	<p>- Nuorten aikuisten kulttuuriolohuone -toiminnan jatkuminen</p> <p>- Lähiötuvan toiminta jatkuu</p> <p>- EVL seurakunnan diakonia- ja nuorisotyö toteutuu yhteistoimintana esim. kaupungin kanssa yhteistyössä</p> <p>Nuorisotilojen käyttövuorot</p>
<p>4.6.9 EPT-viikko vko 45 -teeman viestintä - tapahtumat - peliviikko 45 -ruutu aika</p>	<p>Vuosittaiseen teemaan liittyvä viestintä kaupungin somekanavissa ja mediatiedote paikallislehteen</p> <p>Ehyt ry kampanja materiaalin</p>	<p>syksyisin vko 45 2022-2025</p>	<p>viestintätiimi, sivistyspalvelut, nuorisopalvelut, Kainuun hyvinvointialue</p>	<p>Päihtyneiden säilönotot</p> <p>Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset</p>	<p>Nuorisopalveluilla peliviikko ja päihdekäyttäytymiseen puuttumista</p> <p>Mielenterveys- ja päihdeyksikössä on huomioitu viikko tarjoamalla glögiä</p>	<p>EPT-viikon materiaali jaettu eri toimijoille sähköpostitse</p> <p>Kirjastolla pelitapahtuma peliviikolla</p>	<p>- Ilmiökahvilan järjestäminen: monitoimijakeskustelu Kuhmon päihdeilmiöistä ikäryhmittäin yhteistyössä EHYT ry:n kanssa</p>

	<p>hyödyntäminen, näkyväksi tekeminen</p> <p>Jokainen yksikkö/yhteisö tekee vuosittaisen toteutuksen omaan toimintaansa sopivaksi</p>				<p>ja pipareita. Otettu puheeksi lääkkeiden käyttö.</p>	<p>Toimintayksiköissä suunnitellut yksikkökohtaiset viikon tapahtumat</p> <p>Ammattilaisille suunnattu tapahtuma: puhujina kokemusasiantuntija ja mt/päihdeyksikön asiantuntija</p>	
<p>4.6.10 Haittojen ehkäisy lähiyhteisöissä esim. perheet, asuinalueet, kylät ”paikallisparlamentit” ja muut vapaat yhteisöt (4.sektori)</p>	<p>Kaupungin vaikuttamistoimielinten aktivoiminen mukaan EPT-työhön: Nuorisovaltuusto, Vanhus- ja vammaisneuvosto, Maaseudun neuvottelukunta, Mökkiläistoimikunta</p> <p>Lähiötupa, matalan kynnyksen kohtaamispaikka, (moniongelmainen asuinalue)</p>	<p>2022 - 2025</p>	<p>ehkäisevän päihdetyön ja nuorten ohjauksen ja palveluverkoston työryhmä, ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, demokratiayhdyshenkilö, vaikuttamistoimielinten puheenjohtajat, Lähiötuvan ohjausryhmä</p>	<p>4., 5., 8. ja 9. luokan oppilaista, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista - Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana</p> <p>Päihtyneiden säilönotot</p> <p>Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset</p>	<p>Lähiötuvan avoimet -tapahtumalla pyrittiin saamaan toimintaan tutustujia ja välitettyä tietoa osallistumismahdollisuuksista</p> <p>Lähiötuvan uutena yhteistyötahona on toiminut Tahkohalli</p> <p>Hävikkiruuan hyödyntäminen Lähiötuvan toiminnassa</p>	<p>Asumisneuvonnan kehittämishankkeen</p> <p>Hävikkiruuan hyödyntäminen Lähiötuvan, evl srka ja Helluntaiseurakunnan toiminnassa</p> <p>Diakoniatyön keittoaterioita tarjottu sitä tarvitseville</p> <p>Kyläkahvit</p> <p>Korkkarit kattoon ryhmätoiminta säännöllistä</p>	<p>- Asumisneuvonnan kehittämishanke jatkuu</p> <p>- Hävikkiruuan hyötykäyttö pyritään pitämään ennallaan</p> <p>- EVL srk tarjoaa Arkisen aterian 1x/kk</p>

				Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerik- okset Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat Vuokra- asuntojen osuus kunnan eri osissa		aikuissosiaalityö n ja evl srk yhteistyönä Miesten vertaisryhmän säännölliset kokoontumiset aikuissosiaalityö n ja mielenterveysp alvelujen yhteistyönä	
--	--	--	--	--	--	--	--

5 LIITTEET:

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

Vuosiraportin 2023 ja vuoden 2024 suunnitelman käsittely

- Hyvinvointijohtoryhmä 29.8.2023
- Elinvoimavaliokunta 25.10.2023 § 104, 14.11.2023 Ajankohtaiskatsaus § 112
- Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta 26.10.2023 § 122, 9.11.2023 Ajankohtaiskatsaus § 135
- Ehkäisevän päihdetyön ja Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto 12.10.2023
- Nuorisovaltuusto 7.11.2023
Nuorisovaltuuston lausunto suunnitelmaan 7.11.2023:
Nuorisovaltuusto kokee, että he haluavat osallistua hyvinvointityöskentelyyn ja saavat paljon tietoa myös tämän asiakirjan pohjalta.
Raportti ja suunnitelma vaikuttavat hyvältä. Nuorisovaltuusto huomauttaa kuitenkin, että kuhmolaiset nuoret, jotka ovat muussa kuin perusopetuksen tai lukion koulutuksessa, olisi myös huomioitava suunnitelmissa ja palvelutarjonnassa. Ammattiopiston opiskelijat kokevat eriarvoisuutta lukiolaisiin nähden.
Nuoret kokevat, että heillä ei ole riittävästi tietoa eri mahdollisuuksista ja palveluista, joita yhteiskunta ja kunta tarjoavat, esimerkiksi mielenterveyspalvelut ja alle 29-vuotiaiden nuorisopalvelut.
Nuorisovaltuusto toteaa myös, että valtakunnan tason päätöksenteko ei miellytä nuoria, koska leikkausten vaikutukset tulevat näkymään nuorten hyvinvoinnissa ja mielen pahoinvoinnissa. Uhkana on, että valmistuminen tulee viivästymään, kun etuja leikataan ja opiskelijana joudutaan menemään töihin, että pystytään taloudellisesti elämään. Voimavarat eivät riitä saattamaan opintoja valmiiksi tavoiteaikataulussa, jos osa nuorten ajasta menee työntekoon.
- Kaupunginhallitus
- Kaupunginvaltuusto

6 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointiaktivaattori Riikka Kähkönen

Hyvinvointijohtoryhmä:

- Eila Viln puheenjohtaja, sivistysjohtaja, lukion rehtori
- Marjut Kyllönen, rehtori perusopetus
- Petra Määttä, erityislastentarhanopettaja
- Miia Kettunen, HR-asiantuntija
- Juhana Juntunen, kaupunginjohtaja
- Juha Heinonen, työllisyysasiantuntija
- Minna Jokelainen, operatiivinen johtaja Kuhmon VesiEnergia
- Ritva Juntunen, nuorisopalveluvastaava
- Tero Uhlbäck, kunnossapitopäällikkö
- Elisa Kerola, rehtori musiikkiopisto
- Hanne Heikkinen, kirjastotoimenjohtaja
- Merja Haverinen, Kainuun hyvinvointialue Kuhmon vastaanoton työyksikön päällikkö
- Päivi Ahola-Anttonen, Kainuun hyvinvointialue johtava sosiaalityöntekijä
- Virpi Pikkarainen, Nuorisovaltuusto
- Maija Inget, Vanhus- ja vammaisneuvosto

Ehkäisevän päihdetyön ja nuorten ohjaus- ja palveluverkosto:

- Juha Heinonen puheenjohtaja, työllisyysasiantuntija
- Marika Huusko, etsivänuorisotyö
- Ritva Juntunen, nuorisopalveluvastaava, työllisyysohjaaja
- Marjut Kyllönen, rehtori perusopetus
- Teija Kyllönen, nuorisotyöntekijä
- Silja Piirainen, etsivänuorisotyö
- Anna Heikkinen, TE-toimisto
- Kirsi Appelgren, Kainuun hyvinvointialue koulukuraattori
- Anu Haverinen, Kuhmon EVL seurakunta diakoniatyö
- Seija Lukkarinen, Kainuun hyvinvointialue mielenterveys- ja päihdeyksikkö
- Piia Myllylä, asumisneuvoja
- Katriina Sorjonen, 4H-yhdistys
- Ulla Toivanen-Närhi, Kainuun hyvinvointialue kuntouttava työtoiminta
- Sirpa Pulkkinen, Kainuun hyvinvointialue
- Linda Kinnunen, nuorisovaltuusto

7 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä